

Kulturní památky venkova

Navštivte
zapomenutý kraj

územím místní akční
skupiny Královská stezka

Královská
Stezka

Seznam obcí v části Kulturní památky venkova

Bačkov	Nová Ves u Leštiny
Borek	Olešná
Čachotín	Podmoky
Dolní Krupá	Radostín
Golčův Jeníkov	Rozsochatec
Habry	Rybníček
Heřmanice	Sedletín
Horní Krupá	Skryje
Chrtníč	Skuhrov
Jilem	Tis
Kámen	Uhelná Příbram
Kraborovice	Vepříkov
Leškovice	Vilémov
Lučice	Zvěstovice
Nejepín	

Seznam obcí v části Kulturní památky venkova II

Bělá	Knyk	Okrouhlice
Bojiště	Kouty	Ostrov
Břevnice	Kozlov	Pavlov
Číhošť	Kožlí	Pohled'
Dolní Město	Krásná Hora	Prosíčka
Havlíčkův Brod	Kunemil	Příseka
Hněvkovice	Kyjov	Sázavka
Horní Paseka	Kynice	Služátky
Hradec	Ledeč nad Sázavou	Světlá nad Sázavou
Hurtova Lhota	Leština u Světlé	Trpišovice
Chřenovice	Lipnice nad Sázavou	Veselý Žďár
Jedlá	Nová Ves u Leštiny	Vilémovice
Kamenná Lhota	Nová Ves u Světlé	Ždírec

Kulturní památky venkova

Navštivte
zapomenutý
kraj

PROGRAM ROZVOJ VENKOVA

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Tento projekt

Soupis Kulturních památek

je spolufinancován Evropskou unií z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova v rámci osy IV LEADER Programu rozvoje venkova ČR prostřednictvím MAS Královská stezka o.p.s.

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

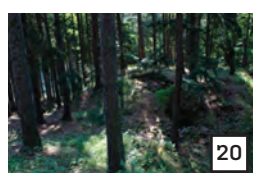
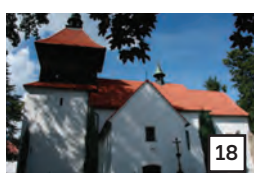
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Obsah

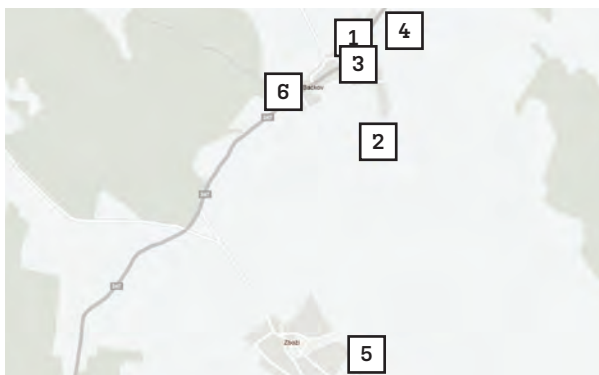
Bačkov	1
Borek	2
Čachotín	3
Dolní Krupá	4
Golčův Jeníkov	7
Habry	13
Heřmanice	18
Horní Krupá	19
Chrtníč	21
Jilem	22
Kámen	23
Kraborovice	24
Leškovice	26
Lučice	27
Nejepín	28
Nová Ves u Leštiny	30
Olešná	31
Podmoky	32
Radostín	34
Rozsochatec	35
Rybníček	37
Sedletín	37
Skryje	39
Skuhrov	40
Tis	41
Uhelná Příbram	43
Vepříkov	45
Vilémov	46
Zvěstovice	51

Přehledová mapa

Bačkov

První zmínka o obci je z 16. října 1307, kdy obec nabyli benediktinský klášter ve Vilémově. V některých písemných památkách předhusitské doby se uvádí jméno vladků z Bačkova, je tedy pravděpodobné, že zde již tehdy stávala tvrz. Bačkov v té době náležel pod správu hradu ve Smrdově (nyní Sázavka). Majitelé panství se střídali po krátké době, snad jen rod Trčků z Lípy stojí za zmínku; vlastnil Bačkov jako součást světského panství od roku 1429 až do 1636. Koncem 18. století, kolem roku 1787, nechal tehdejší majitel Jan Heřman z Herrnritu postavit

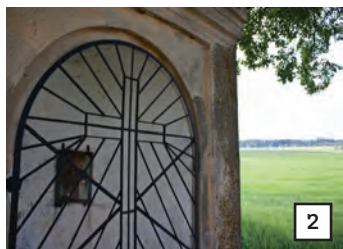
na základech staré tvrze zámek. Název vznikl přivlastňovací příponou -ov z osobního jména Baček.

1

Kaple sv. Jana

S 49°44'4,4" V 15°27'41,6"

2

Kaple

S 49°43'44,7" V 15°27'45,2"

Památník vojákům padlým v I. sv. válce

S 49°43'44,7" V 15°27'45,2"

Kaplička se nachází v polích nad obcí.

Pomník pruského vojáka

S 49°44'6" V 15°27'53,9"

Pomník byl postaven na památku pruského poručíka, který zde zemřel v době prusko-rakouské války a byl pochován v zámeckém parku, tzv. Oboře. Na pomníčku je tento nápis: „Zde v míru odpočívá Viktor Gvasovský, Krakovský a Pruský, druhý poručík a praporeční adjutant ve IV. Pomořanském pěším pluku č. 21. Narozen 23. prosince 1838 v Topiu, zemřel po přestálém polním tažení, po pětidenním utrpení 10. srpna 1866 v tázmu u Bačkova. Postaven jeho truchlícími rodiči a majitelem statku Johanem Moravcem.“ Pomník najdeme pod obcí v hájku.

Památná lípa

S 49°43'4,7" V 15°27'41,2"

Památná lípa uprostřed obce pod návsí.

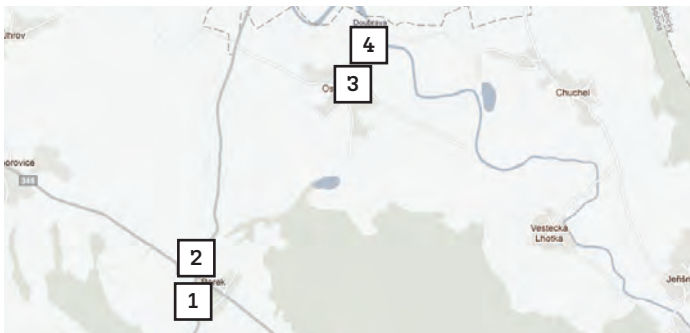
6

Křížek

S 49°43'53,1" V 15°27'20"

Kamenný křížek.

Borek

První zmínka o obci je z roku 1557, kdy patřila ke klášteru ve Vilémově a ležela na kupecké stezce. Od roku 1923 je Borek samostatnou obcí.

Křížek

S 49°47'33,6" V 15°35'17,3"
Křížek u hlavní cesty.

Kaple

S 49°47'25" V 15°35'18,4"

Kaplička na návsi byla vystavěna z veřejné sbírky v roce 1913.

Křížek

S 49°48'17,5" V 15°36'15,7"
Křížek u zvoničky.

Místní část Ostružno.

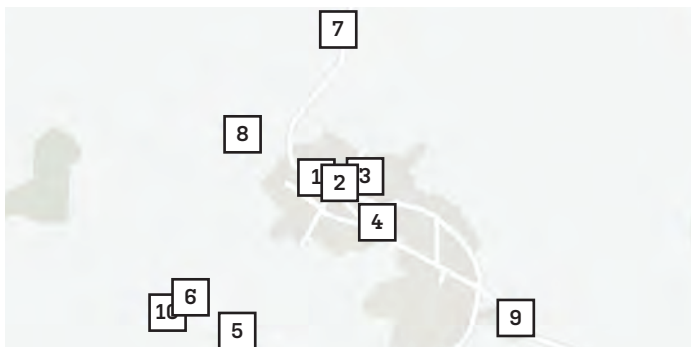
Křížek

S 49°48'27,9" V 15°36'23,9"

Křížek s nápisem "Pane zůstaň s námi neb se připozdívá".

Místní část Ostružno.

Čachotín

přítomnost hornin bohatých na stříbrnou rudu, která zde byla ve středověku těžena.

Čachotín byl založen patrně jako pastevní dvůr kolem horního toku řeky Doubravky. Jméno vsi vzniklo ze staročeského jména Čachota uváděného již k roku 1088 a znamenalo vlastně Čachotův dvůr. První historické zmínky o Čachotínu najdeme v písemných pramenech z roku 1351. Významnou roli v osídlování okolní krajiny sehrála tzv. Liběčká stezka, procházející blízkým městem Chotěboř, a také

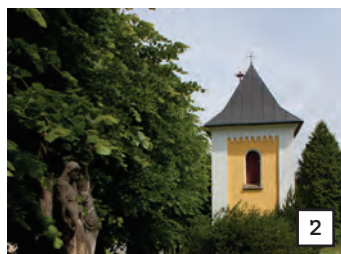
Kostel sv. Vavřince

S 49°41'45,5" V 15°36'27,1" | Číslo ÚSKP: 35990 / 6-126

Barokní kostel sv. Vavřince s gotickými základy pochází z konce 17. století. Původní kostel byl zničen za třicetileté války a poté znovu postaven. Jedná se o jednoduchý stavbu. Po stranách hlavního vchodu jsou niky s dřevěnými sochami světců.

V kostele sv. Vavřince se nachází hrobka svobodných pánů Bechyňů z Lažan, majitelů zámku a statku v Rozsochatci, z roku 1833. Na starém hřbitově je pohřbena jedna ze zakladatelek sklářského rodu Kavalírů – „babička Anna Kavalírová“.

U kostela stojí kamenný kříž věnovaný památce rodiny Bechyňů a zvonice s funkčním zvonem Adolfem a hodinami. V obci se vždy druhou srpnovou nedělí koná tradiční „Vavřínecká pouť“.

Zvonice

S 49°41'45,1" V 15°36'29,1"

Zvonice stojí u kostela sv. Vavřince.

Památník obětem I. sv. války 1914-1918

S 49°41'44,8" V 15°36'30,4"

Památník se jmenuje deseti čachotinských občanů, kteří se nevrátili z první světové války, se nachází v parku uprostřed obce.

Křížek

S 49°41'33,4" V 15°36'53,7"
Nápis "Klaníme se tobě Pane Ježíši Kriste, neboť křížem svým svět jsi vykoupil".

Pomník legionáře Josefa Sobotky

S 49°41'41,8" V 15°36'34,8"

Pomník před bývalým rodným domem Josefa Sobotky připomíná tohoto slavného rodáka, legionáře, který byl popraven Rakušany koncem první světové války v Itálii.

Po válce byly jeho ostatky převezeny do Prahy a uloženy na hřbitově v Olšanech. Pamětní deska na jeho rodném domě byla Sobotkovi odhalena v roce 1922, za války odstraněna a opět obnovena v roce 1972.

Křížek

S 49°41'33,7" V 15°36'6,7"

Křížek

S 49°41'31,7" V 15°36'16,1"

Křížek

S 49°41'59,2" V 15°36'29,6"

Křížek nad vesnicí směr Rankov.

Křížek

S 49°42'12,9" V 15°37'21,3"

Křížek v loukách s nápisem "Chvála tobě Kriste".

Křížek

S 49°41'44,7" V 15°36'27,8"

Náhrobek Karla Veseleho na starém hřbitově u kostela.

Křížek

S 49°41'33,96" V 15°36'7,6"

Starý hřbitov

S 49°41'44,7" V 15°36'27,8"

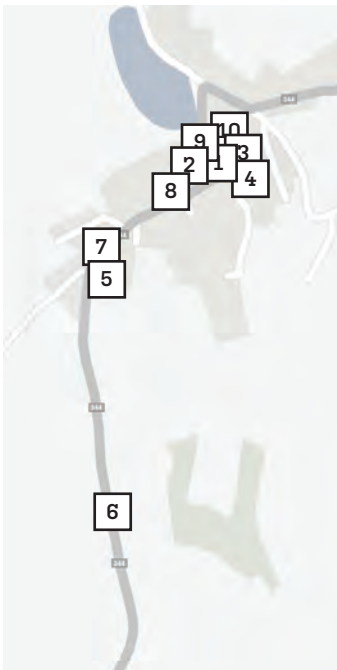
Na hřbitově je pohřbena jedna ze zakladatelek sklářského rodu Kavalírů – „babička Anna Kavalírová“, dále je tu pohřben kapelník a skladatel zábavné hudby Karel Veselý z Jilmu (vydával pod pseudonymem Karel V. Jilemský).

Křížek

S 49°41'49,3" V 15°36'16,5"

Křížek nese nápis "Chvála tobě Kriste".

Dolní Krupá

První zmínka o obci Dolní Krupá se objevila v roce 1283. Podle jedné z verzí vzniklo jméno Dolní Krupá podle stoup na výrobu krup, které byly postaveny při potoku, a zároveň díky obyvatelům zabývajícím se krupařským řemeslem, další možností je, že přídavným jménem krupá byla ve staročeštině označována velká ves nebo hrubá skála. Třetí verzí vzniku názvu obce je odvození dnešního názvu od německého Grube, což znamenalo jámu nebo důl, a takových útvarů bylo v okolí v době rozkvětu hor stříbrných mnoho.

Obec postihlo v historii několik neštěstí – rozsáhlé požáry, krupobití, při nichž byl zničen i místní kostel. Již v roce 1307 zde byl vystaven první dřevěný kostelík. O několik desítek let později zde Maxmilián a jeho bratr Rodolf Trčka postavili dolnokrupský zámek.

Od roku 1664 byla Dolní Krupá ve vlastnictví rodu Henrichů z Lowenfelsu, za nichž byl roku 1683 vystavěn nový zděný kostel namísto původního dřevěného.

1

Kostel sv. Víta

S 49°39'40,9" V 15°36'16,7"

Barokní kostel byl postaven mezi lety 1682–1684 za Jana Jeronýma z Löwenfelsu na místech původního dřevěného kostela z počátku 14. století. O bohatou výzdobu kostela se postaral baron Tadeáš Schonowitz. Z předchozí renesanční přestavby ze začátku 17. století zůstala zachovaná ojedinělá pohřební kaple sv. Michala. Obdélný prostor sklenutý dvěma poli valené klenby s lunetami má ikonograficky zajímavou freskovou výzdobu. V srpnu roku 1892 při velkém požáru oheň zničila polovinu obce i s kostelem, ve kterém roztavil pět velkých kostelních zvonů. Z příspěvků obyvatel byly roku 1924 opatřeny tři nové kostelní zvony.

2

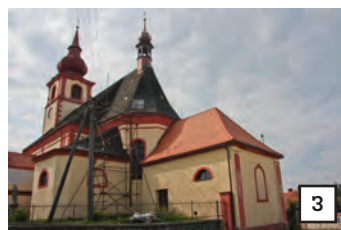
Zámek

S 49°39'40,4" V 15°36'14,5"

Renesanční zámek, přestavěný v raně barokním stylu. Přístavby probíhaly v pozdním baroku. Ve druhé polovině 20. století byl zámek využíván ke kulturním účelům a jako mateřská škola. Dnes je v budově zámku historické muzeum s archeologickými nálezy z hradu Ronovec.

Stropní freska v zámecké hale

Hold národů císařovně Marii Terezií z let 1750–1755.

3

Kaple sv. Michala

S 49°39'41,3" V 15°36'18"

Pohřební kaple sv. Michala ze 17. st. je součástí kostela sv. Víta.

4

Kaple P. Marie

S 49°39'40" V 15°36'18,1"

Hřbitovní kaple

5

S 49°39'32,3" V 15°36'4,1"

Hřbitovní kaple z 19. století byla postavena stavitelem Ing. F. Šupichem podle plánu F. Schmoranze.

Křížek

6

S 49°39'15,2" V 15°36'5"

Křížek se nachází u silnice směr Havlíčkův Brod.

Křížek

7

S 49°39'33,9" V 15°36'3,9"

Křížek se nachází u hřbitovní kaple.

Křížek

S 49°39'33,9" V 15°36'3,9"

Křížek se nachází u hřbitovní kaple.

Socha sv. Anny

8

S 49°39'38,8" V 15°36'12,7"

Barokní socha sv. Anny pochází z roku 1750 a nechal ji postavit baron Tadeáš Schonowitz. Sochu najdeme naproti zámku.

Křížek

9

S 49°39'40,7" V 15°36'16,6"

Křížek u kostela sv. Víta.

Golčův Jeníkov

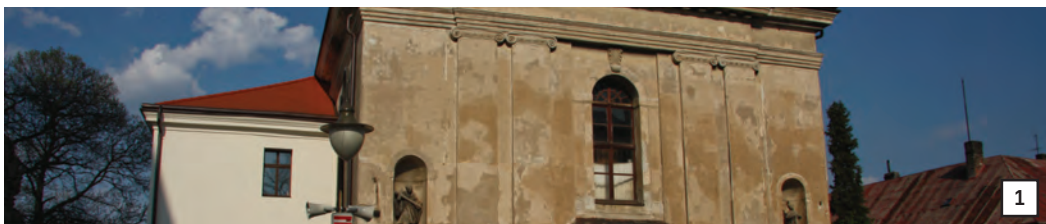

První hmatatelné stopy zanechal ve zdejší krajině lid lužických popelnicových polí, který obýval oblast kolem dnešního Golčova Jeníkova v mladší době bronzové. Nejbližší okolí Golčova Jeníkova však bylo osídleno až v průběhu 10.–11. století. První písemnou zmínku o městečku obsahuje Jarlochův letopis. Olomoucký biskup Jindřich Zdík, vzdělanec a přítel tehdejšího krále Vladislava II., se podle zápisu v kronice chystal slavit Vánoce v Jeníkově.

Od konce 14. století patřil Golčův Jeníkov pánům z Chlumu, později náležel k Podhořanům, aby se nakonec znovu vrátil do majetku Slavatů z Chlumu. Počátkem 14. století se ve městě usazují také první Židé. V letech 1461 až 1580 je Jeníkov téměř nepřetržitě v držení Slavatů z Chlumu a Košumberka. Do vlastnictví rodu Robmhápů se město Jeníkov dostává roku 1580 koupí od Albrechta Slavaty z Chlumu a Košumberka.

V průběhu třicetileté války bylo město několikrát vypáleno. Roku 1636 daroval císař část původně trčkovského majetku, konkrétně panství Jeníkovské, Martinu Maxmiliánu von und zu der Goltz. Martin Maxmilián, svobodný pán z Goltze, sloužil jako polní zbrojmistr u císařského vojska. Zastával tedy významnou hodnost na úrovni generálské. Jeho vdova Marie Magdalena roku 1657 odkázala v dědictví panství Janu Jetřichu (Dětrichu) Ledebourovi, synovi své

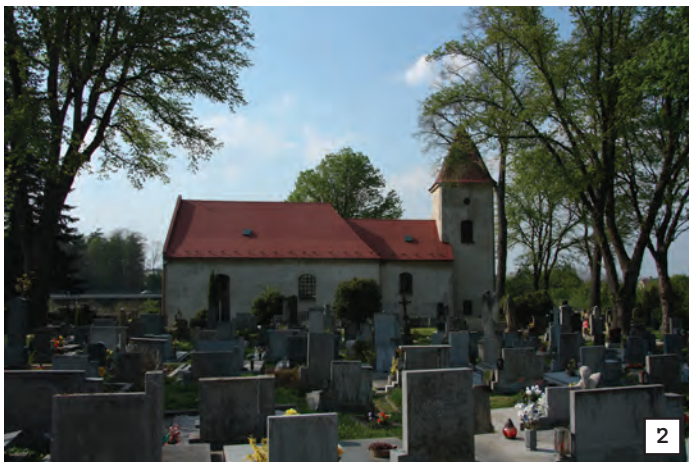
sestry. V roce 1672 se Jeníkov dostal do rukou Karla Leopolda hraběte Caretto-Millesimo, později přešel do vlastnictví Kolovratů. Roku 1830 koupila panství Terezie, hraběnka z Trautmannsdorfu, která zřídila v zámeckém areálu moderní pivovar. Roku 1838 prodala panství Bedřichovi, rytíři von Neupauer. V Golčově Jeníkově působil v letech 1673–1680 významný český básník a jezuita Bedřich (Fridrich) Bridel. Mezi další významné osobnosti Golčova Jeníkova patří například Stanislav Vydra, Antonín Koniáš, Josef Teichel a Šebestián Šedivý.

Kostel sv. Františka Serafinského

S 49°49'7,32" V 15°28'34,7" | Číslo ÚSKP: 36823/6-142

Empírový děkanský kostel sv. Františka z let 1827–1829 nechal zbudovat hrabě Otto z Herbersteinu v blízkosti loretánské kaple tak, aby kaple k chrámu přiléhala. V kostele se nacházejí nejstarší kosterní pozůstatky dnes již téměř vyhubené velryby grónské na našem území, které přivezl generál Martin Goltz ze svých válečných tažení. Nad bránou na ohradní zdi kostela je umístěno sousoší s tématem Svaté chýše. Kostelní varhany zhotovil známý kutnohorský varhanář Jan Tuček.

2

Kostel sv. Markéty

S 49°48'36,24" V 15°28'18,4" | Číslo ÚSKP: 11206/6-5918

Hřbitovní kostel sv. Markéty nalezneme na kopci jihozápadně od centra města nedaleko od silničního obchvatu Golčova Jeníkova – silnice č. I/38. Kostel je nejstarší dochovanou stavební památkou ve městě. Přesné datum jeho založení není známo, lze předpokládat, že stavba byla raně gotická z konce 13. století. První písemné doklady o jeho existenci pocházejí až z počátku 14. století.

Od počátku husitského hnutí až do roku 1627 patřil kostel utrakvistům. Roku 1650 byla při kostele zřízena fara. Původní kostel byl roku 1821 při rozšiřování hřbitova zbourán a byl postaven kostel nový. V současnosti slouží jako smuteční obřadní síň.

4

Sloup se sochou P. Marie

S 49°48'56,52" V 15°28'38,6"

Číslo ÚSKP: 45918/6-149

Sloup se nachází na náměstí T. G. Masaryka a pochází z roku 1880. ako smuteční obřadní síň.

Pomník padlých I. a II. světové války

S 49°48'55,08" V 15°28'39,4"

Číslo ÚSKP: 18981/6-5075

Pomník na náměstí T. G. Masaryka.

3

Židovský hřbitov

S 49°49'0,12" V 15°28'4,8" | Číslo ÚSKP: 19367/6-140

Židovský hřbitov v Golčově Jeníkově je jedním z nejstarších v Čechách a dle historických odhadů byl založen již ve 14. století. Nejstarší čitelný náhrobek pochází z počátku 18. století. Poblíž vstupu byla v 2. pol. 19. stol. vystavěna obřadní smuteční síň.

Pozornost přitahují barokní náhrobky z konce sedmnáctého a první poloviny osmnáctého století zdobené reliéfy a náhrobky v podobě sarkofágů. Hřbitov najdeme západně od města. Pro veřejnost je hřbitov uzavřen a otvírá se jen na požádání.

Starý zámek

S 49°48'48,24" V 15°28'42,2"

Číslo ÚSKP: 15801/6-150

5. května, čp. 2

Zámecký komplex tvoří tři budovy: nejstarší část představuje Goltzova (Golčova) tvrz, dále se zde nachází Starý zámek a nejmladší tzv. Nový zámek.

Starý zámek je jednopatrové stavení s barokními rysy vystavěné na půdorysu podkovy. Doba jeho vzniku není přesně známa, odhaduje se na 18. stol. V tomto století fungovala v budově zámku tabáková továrna. Dnes je ve Starém zámku restaurace. Zbývající prostory zámku jsou pro veřejnost nepřístupné.

Nový zámek

S 49°48'45,36" V 15°28'42,2"

Číslo ÚSKP: 15801/6-150

Zámecký komplex tvoří tři budovy: nejstarší část představuje Goltzova (Golčova) tvrz, dále se zde nachází Starý zámek a nejmladší tzv. Nový zámek.

Nový zámek vznikl pravděpodobně již v letech 1768–1769, tedy krátce poté, co panství koupil Filip Krakovský hrabě z Kolovrat, nejvyšší zemský úředník v Čechách. Hrabě Kolovrat zde zřídil státní továrnu na tabák, která byla později přestěhována do Sedlice u Kutné Hory. Budova zámku je zrekonstruována v empírovém stylu. Má bohatě zdobená průčelí s třemi rizality, které vrcholí střešními štíty. V blízkosti zámku najdeme zámecký park. V roce 1951 přešel nový i starý zámek do vlastnictví Golčova Jeníková. Zámek je pro veřejnost nepřístupný.

Základní škola

S 49°49'7,5" V 15°28'35,6"

Základní škola byla založena v roce 1852 hejtnanem panství Šimonem Šanovským. Ve vnitřních prostorech školy je umístěna základní deska s letopočtem. Stávající budova školy je z roku 1873.

Měšťanský dům

S 49°48'57,96" V 15°28'37,6"

Číslo ÚSKP: 14725/6-146

Nám. T. G. Masaryka, čp. 111.

Měšťanský dům

S 49°48'57,6" V 15°28'37,2"

Číslo ÚSKP: 40233/6-147

Nám. T. G. Masaryka, čp. 112.

Golčova tvrz

S 49°48'50,4" V 15°28'41,9" | Číslo ÚSKP: 28665 / 6-145

Golčova tvrz, věžovitá pozdně renesanční budova z roku 1653, představuje nejstarší část zámeckého komplexu v Golčově Jeníkově. Tvrz nechal zbudovat generál Goltz v barokním stylu jako obytné stavení, které by se v případě útoku uplatnilo jako obranná pevnost. Po zřízení pivovaru sloužila tvrz jako sklad chmelu. V současné době je v Golčově tvrzi muzeum.

Děkanství

S 49°49'6,6" V 15°28'34,3" | Číslo ÚSKP: 44738/6-144

Děkanství, původně jezuitská rezidence, bylo vybudováno roku 1657. Budova sloužila jezuitům do roku 1773, kdy byl řád na čas zrušen, a poté sloužila jako fara a později jako děkanství. Budova je zajímavá především renesančními štíty. Ve vnitřku najdeme například obrazy manželů Goltzových.

Památník sv. Václava

S 49°49'7,68" V 15°28'33,2"

Socha sv. Václava je obklopená anděly a figurou lva. Socha stojí na zdobeném podstavci a je umístěna v parku u budovy děkanství, naproti kostelu sv. Františka Serafinského. Jedná se o dílo vrcholného baroka, vytvořené z mušlového vápence.

7

Radnice

S 49°48'58,32" V 15°28'36,5" | Číslo ÚSKP: 19912/6-141

Loreta neboli Santa Casa (Svatá chýše) bývá originální bohatě zdobené hranolové stavení se dvěma vstupy zbudovanými v delších protilehlých zdech. Uvnitř, za mříží zdobenou rosetami, se nachází nika se sochou Panny Marie. Loretánské kaple se stavějí po celém světě jako variace na jedno z nejvýznamnějších poutních míst mariánského kultu: italskou Loretu.

Původní kaple byla jednoduchá přízemní stavba zakončená patrně věžičkou. Její vzhled velmi pozměnila výstavba nového kostela sv. Františka Serafinského, navrženého tak, aby k němu loreta přiléhala. Byly strženy ambity a byla ponechána jen západní a severní obvodová zeď a vybudováno patro, v němž se nachází panská oratoř.

10

Budova bývalé vrchnostenské hospody Zlaté slunce

S 49°49'1,92" V 15°28'37,2"

Mohutná budova bývala majetkem vrchnosti, která ji od roku 1762 až do roku 1823 pronajímala nájemcům. Městem vedla zemská stezka (Čechy – Morava – Vídeň). Od 18. století tu byla hlavní stanice pro přípřež koní. V minulosti byl v budově velkoobchod, sklad látek nebo prodejna galanterie a prádla. Konaly se zde zábavy, koncerty, hrálo divadlo a později i promítaly filmy.

V roce 1961 byla provedena přestavba budovy – z přízemí byl vystěhován obchod, vznikl velký společenský sál, jídelna, klubovna a nové hostinské pokoje. Na stěnách hospody bývaly nástěnné malby zhotovené r. 1912 Václavem Čepkem a profesorem Metelkou, které se bohužel nedochovaly. V současnosti je v budově restaurace.

Památník sv. Václava

S 49°49'7,68" V 15°28'33,2"

Socha sv. Václava je obklopená anděly a figurou lva. Socha stojí na zdobeném podstavci a je umístěna v parku u budovy děkanství, naproti kostelu sv. Františka Serafinského. Jedná se o dílo vrcholného baroka, vytvořené z mušlového vápence.

Loreta

S 49°49'7,68" V 15°28'33,2"

Loreta neboli santa casa (svatá chýše) bývá originální bohatě zdobené hranolové stavení se dvěma vstupy zbudovanými v delších protilehlých zdech. Uvnitř, za mříží zdobenou rosetami, se nachází nika se sochou Panny Marie. Loretánské kaple se stavějí po celém světě jako variace na jedno z nejvýznamnějších poutních míst mariánského kultu: italskou Loretu.

Původní kaple byla jednoduchá přízemní stavba zakončená patrně věžičkou. Její vzhled velmi pozměnila výstavba nového kostela sv. Františka Serafinského navrženého tak, aby k němu loreta přiléhala. Byly strženy ambity a byla ponechána jen západní a severní obvodová zeď a vybudováno patro, v němž se nachází panská oratoř.

Věž se zvonící

S 49°49'7,68" V 15°28'33,2"

Jednou z rarit Golčova Jeníkova je věž se zvonící, která stojí samostatně a od kostela sv. Františka Serafinského je oddělena silnicí. Věž byla vybudována v letech 1660–1665. Ve věži je zavěšen zvon pocházející z roku 1482 a na jejím vršku je umístěn dvojramenný kříž.

Dům Viktorin - budova bývalého hotelu Černý orl

S 49°48'56,49" V 15°28'37,2"

Nejstarší zmínka o budově – bývalém hotelu Černý orl – pochází z roku 1740. Proslul především pověstí, že jej vlastnil Viktorin, jeden ze synů krále Jiřího z Poděbrad. Sám král prý zde nocoval před bitvou u Úhrova. V roce 1773 zřídil v budově hrabě Leopold Krakovský z Kolovrat továrnu na jehly a po jejím zániku zde bylo otevřeno pohostinství. Dnes je v budově restaurace a penzion.

Roubenka

S 49°48'46,64" V 15°28'27"

Roubenka se nachází na břehu rybníka.

Budova pivovaru

S 49°48'50,4" V 15°28'43"

Místní pivovar byl založen roku 1819 a vyráběl Jeníkovskou desítku a světlý ležák Forman. Výroba piva zde skončila v roce 1996.

14

Synagoga

S 49°48'51,12" V 15°28'35,8"

Číslo ÚSKP: 26341/6-139

Židovská synagoga byla v místním ghettu vybudována v 17. století. Původní dřevěná synagoga vyhořela v roce 1871 a poté byla vybudována zděná stavba. Současná synagoga byla postavena v novorománském stylu. Nad hlavním štítem jsou umístěny dvě černé desky s Mojžíšovým desaterem a průčelí zdobí Davidova hvězda.

Židovské obci sloužila synagoga do roku 1942, kdy byli místní Židé transportováni Němci. Poté ji spravovala Církev československá. Od 70. let 20. století využívalo synagogu Státní židovské muzeum jako svůj depozitář. V 90. letech byla budova kompletně zrekonstruována.

Dům čp. 188 – bývalá ješiva

S 49°48'50,8" V 15°28'36"

Číslo ÚSKP: 26341/6-139

Ješiva, tedy bývalá soukromá židovská vysoká škola, byla v Jeníkově založena na konci 18. století. V letech 1813–1843, kdy školu řídil Aron Korngeld, získala evropský věhlas.

11

Budova Staré pošty

S 49°48'55,8" V 15°28'40,1"

K historicky významným objektům Golčova Jeníkova patří rovněž budova Staré pošty na jihovýchodním konci náměstí. Její současný vzhled ovlivnila přestavba v roce 1808, kdy vypukl požár ve Vinopalně. Tehdy shořela celá východní strana města včetně původní budovy Staré pošty.

Pošta v Golčově Jeníkově fungovala v budově Staré pošty patrně již v roce 1711. Později se přestěhovala do budovy na náměstí. Dnes je v budově kavárna.

12

Kašna na náměstí

S 49°48'56,88" V 15°28'38,3"

Barokní kašna byla postavena roku 1880.

13

Střed republiky

S 49°49'1,92" V 15°28'35,4"

Golčův Jeníkov je považován za geografický střed České republiky. Dle některých pramenů však skutečné těžiště republiky leží asi 15 km od Jeníkova u Čihoště.

15

Dům čp. 189 – bývalá židovská škola

S 49°48'51,6" V 15°28'36"

Číslo ÚSKP: 26341/6-139

V domě bývala od roku 1797 obecní židovská škola. Škola fungovala až do roku 1908 a v době největšího rozkvětu byla trojtřídní. Součástí budovy byl i zděný přístěnek, který sloužil jako židovská lázeň – Mikve.

Křížek

S 49°47'3" V 15°27'17,2"

Křížek s nápisem "Pochválen buď Pán Ježíš Kristus".

Místní část Kobylí Hlava.

Křížek

S 49°48'19,3" V 15°26'49,1"

Místní část Římovice.

Zvonička

S 49°48'18,8" V 15°26'49,1"

Místní část Římovice.

Křížek

S 49°48'32,8" V 15°27'0,7"

Křížek nad místní částí Římovice.

Místní část Římovice.

Křížek

S 49°49'38,8" V 15°28'59"

Křížek v místní části Stupárovece na památku tragické smrti Josefa Pustiny.

Místní část Stupárovece.

16

Křížek

S 49°49'45,6" V 15°28'58,9"

Místní část Stupárovece.

Jezuitský mlýn

S 49°50'4,5" V 15°30'39,7"

Místní část Sirákovice.

Zvonička

S 49°49'36,4" V 15°30'34,7"

Místní část Sirákovice.

Křížek

S 49°49'34,3" V 15°30'40,1"

Místní část Sirákovice.

Křížek

S 49°49'20,9" V 15°30'20,6"

Místní část Sirákovice.

17

Roubenka

S 49°49'12" V 15°28'30"

Roubenka byla postavena v roce 1794.

Křížek

S 49°49'32,8" V 15°28'17,3"

Křížek

S 49°49'5,4" V 15°28'35,4"

Kamenný křížek u děkanství.

Kamenný kříž

S 49°48'0,4" V 15°29'30,8"

Kamenný kříž z roku 1851.

Místní část Nasavrky.

Dům

S 49°48'43,8" V 15°30'13,3"

Dům z roku 1914.

Místní část Vrtěšice.

Kaple

S 49°48'45,2" V 15°30'6,8"

Místní část Vrtěšice.

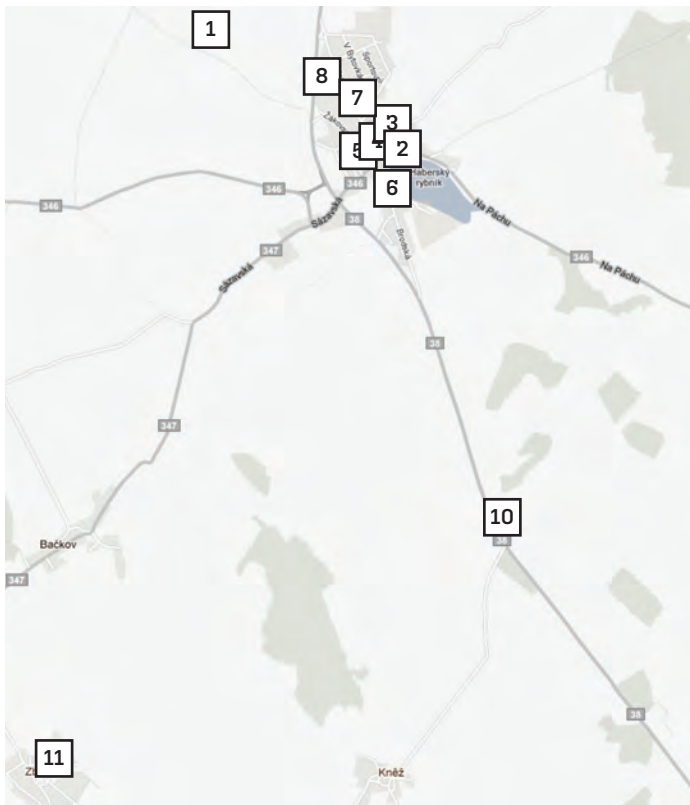
Zřícenina hradu Červenice

S 49°48'44,5" V 15°30'43,1"

Viditelné terénní valy v lese. Na vršku bývalého hradu je dřevěný kříž.

Místní část Vrtěšice.

Habry

Habry byly prastarou tržní osadou, ležící na zemské stezce, která vedla z Prahy na Moravu a do Vídně. Osada je rozložena na obou březích Malé Sázavky v Hornosázavské pahorkatině.

První písemná zmínka o osadě je již v Kosmově kronice z roku 1101, kdy přes město táhl kníže Oldřich se svým vojskem.

Ve 13. až 15. století sloužily Habry také jako celnice. Jako přirozené centrum obchodníků z širokého okolí byly za vlády Karla IV. v roce 1351 povýšeny na městy s tržním právem a právem užívat vlastního znaku.

Na návrší Táborec nad městem se v roce 1422 údajně utábořil Jan Žižka před bitvou se Zikmundovým vojskem.

Kostel Nanebevzetí P. Marie

S 49°45'19,08" V 15°29'74" | Číslo ÚSKP: 34292/6-153

Kostel byl původně vystaven v románském stylu a je připomínán již v roce 1384 jako kostel farní. O jeho výstavbu se zasloužili benediktini a původně byl zasvěcen sv. Petru a Pavlu. Kostel několikrát vyhořel či byl vypleněn za husitských a švédských válek, ale vždy byl opětovně vystaven. Do nynější podoby byl přestavěn v barokním slohu v roce 1678 příčiněním rodiny Millesinů a zasvěcen Nanebevzetí Panny Marie. V roce 1740 byla ke kostelu přistavěna 38,5 m vysoká věž se zvonky a v roce 1907 ozdobena bicími věžními hodinami.

1

Židovský hřbitov

S 49°45'43,2" V 15°28'16" | Číslo ÚSKP: 28513/6-163

Židovský hřbitov se nachází přibližně kilometr severovýchodně od centra obce při menším rybníčku. Vede sem polní cesta od hlavní silnice. Hřbitov je doložen od první poloviny 17. století, první pohřebiště zde však bylo založeno koncem 14. století a hřbitov tak patří mezi nejstarší židovské hřbitovy v Čechách.

Na ploše 2 704 m² se dochovalo přibližně 250 náhrobních kamenů od první poloviny 18. století do roku 1935. Ohradní zeď hřbitova je částečně pobořena a dochoval se zbytek průchozí márnice s jednoduchým portálem. Hřbitov je tak volně přístupný.

Radnice

S 49°45'21,24" V 15°29'4,9" | Číslo ÚSKP: 20106/6-156

Jednopatrová zděná stavba s výrazným středním rizalitem a hodinovou věží se nachází na Žižkově náměstí. Místnosti v interiéru jsou klenuté z větší části pruskými plackami. Budova byla postavena kolem roku 1780. V roce 1851 byly na věži pořízeny hodiny s ciferníky. Ve 40. letech 20. století sloužila budova jako okresní soud a její součástí byl i vězeňský dvůr a cely. Dnes zde sídlí městský úřad Haber.

Pomník sovětského vojáka

S 49°44'10,7" V 15°29'53,9"

Číslo ÚSKP: 21041/6-5070

V lese u rybníka směrem na Kámen.

Pomník padlým sovětským hrdinům

S 49°45'16" V 15°28'58,9"

Pomník se nachází v areálu hřbitova a byl vybudován roku 1945.

Městský dům

S 49°45'23,04" V 15°29'4,2"

Číslo ÚSKP: 21580/6-155

Městský dům

S 49°45'22,32" V 15°29'6,7"

Číslo ÚSKP: 30834/6-154

2

Městský dům

S 49°45'20,88" V 15°29'8,9"

Číslo ÚSKP: 17410/6-160

Městský dům

S 49°45'10,08" V 15°29'13,9"

Číslo ÚSKP: 19886/6-161

V čelní zdi domu je výklenek se sochou sv. Jana Nepomuckého.

Venkovská usedlost

S 49°45'17,64" V 15°29'11,4"

Číslo ÚSKP: 40973/6-162

Kámen č. 96

S 49°45'22,32" V 15°29'6,7"

Smírčí kámen.

Zámek

S 49°45'19,8" V 15°29'10"

Haberský zámek byl postaven v letech 1718–1720 hraběcími rodem Pötting–Persingů ve spodní části náměstí proti kostelu jako barokní dvoupatrová stavba. Před koncem 19. století zámek vyhořel a mansardové druhé patro při jeho přestavbě již nebylo vystavěno. Budova sloužila jako měšťanská škola, kde se učilo až do roku 1991.

Hrobová kaple

S 49°45'19,8" V 15°29'8,2"

Historicky významnou a cennou památkou města je hrobová kaple hraběcího rodu Pötting–Persingů, tehdejších vlastníků haberského panství. Postavena byla v roce 1790 jako čtvercová stavba zdobená na nárožích dvojicemi lizén a profilovou hlavní římsou. Původní šindelová střecha byla nahrazena taškami a ukončena plechovou věžičkou s malým zvonkem, který sloužil jako umíráček.

Sousoší sv. Floriána

S 49°45'18,36" V 15°29'7,1"

Sv. Florián je uctíván jako ochránce proti ohni a povodním a je také patronem hasičů. Sochu sv. Floriána daroval haberské farnosti farář P. Václav Jelínek.

Kamenný stolec - Žižkův stolec

S 49°44'43,2" V 15°30'16,3"

"Nejstarší památkou města je Žižkův kamenný stolec na návrší u Habrů z roku 1422. Kamenná lavice, na které měl tehdy již slepý Žižka při válečné poradě na návrší Táborec sedět a odpočívat, je až dosud zachována. Toto návrší, na kterém husité svedli vítěznou bitvu se Zikmundovým vojskem, leží jihovýchodně od města.

V lednu 1422 utíkal Zikmund Uherský se svým vojskem přes Habry od Kutné Hory k tehdejšímu Německému Brodu. Na návrší Táborec se královské vojsko sešikovalo na odpor husitům, kteří ho pronásledovali. Při prvním útoku však začalo Zikmundovo vojsko ustupovat a prchat směrem k Německému Brodu, kde bylo později úplně poraženo."

6

Socha sv. Jana Nepomuckého

S 49°45'10,8" V 15°29'12,9"

Socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1714 stávala původně na kamenném podstavci na náměstí, později byla přemístěna do výklenku budovy čp. 152, kde je dodnes.

Smírčí kříž - Černý kříž

S 49°44'39,84" V 15°29'27,6"

Číslo ÚSKP: 22554/6-164

Nad městem stojí u silnice kamenný, pískovcový kříž s kratším pravým ramenem (smírčí kříž). Jedná se pravděpodobně o milník nastaré obchodní cestě "Zemská stezka".

Pomník padlých

S 49°45'19,44" V 15°29'6,4"

Na památku spoluobčanů padlých v první světové válce byl v roce 1930 v parku u kostela postaven pomník. Na pomníku jsou vyryta jména 35 haberských občanů, kteří se již z války domů nevrátili. V roce 1945 byly přidány po obou stranách dvě nové žulové desky, na kterých jsou uvedena jména občanů, kteří zahynuli či se nevrátili z koncentračních táborů ve II. světové válce.

Kříž pod kaštaný

S 49°45'23,04" V 15°29'6,4"

Na levé straně náměstí pod kaštaný se nachází velký železný kříž na žulovém podstavci. Není známo, z jakého důvodu byl tento původně dřevěný kříž postaven.

Židovská synagoga

S 49°45'24,12" V 15°29'0,2"

V obci se severozápadně od náměstí dochovala synagoga. Stavba synagogy se datuje kolem roku 1825. Jedná se o jednoduchou, ale rozsáhlou kamennou omítnutou stavbu. Po válce byla synagoga zpočátku používána pro bohoslužby Českobratrské církve. V sedmdesátých letech byla budova přestavěna na kino. Na sklonku devadesátých let byl objekt navrácen Židovské obci, která plánuje její opravu.

7

Okresní dům

S 49°45'28,08" V 15°29'2,8"

Budova okresního domu byla vystavěna v roce 1908. V budově bývala úřadovna městského úřadu, Okresní hospodářské záložny a stravovna pro chudé početně. V současné době je v budově 10 bytů a lékárna.

8

Křížek

S 49°45'32,76" V 15°28'51,6"

Křížek s nápisem Naše spása.

9

Křížek

S 49°46'31,08" V 15°29'9,6"

Křížek u silnice na Čáslav.

Místní část Frýdnava.

Křížek

S 49°45'58,4" V 15°30'15,7"

Křížek u cesty do Vilémova.

Místní část Habry.

Křížek

S 49°43'9,5" V 15°27'22,1"

Křížek na návsi v místní části Zboží.

Místní část Zboží.

Křížek

S 49°43'27,8" V 15°27'1,7"

Kamenný kříž.

Místní část Zboží.

Kaple sv. Floriána

S 49°43'10,2" V 15°27'21,9"

Svatý Florián je uctíván jako ochránce před ohněm a povodněmi a je také patronem hasičů.

Místní část Zboží.

Křížek

S 49°45'12,24" V 15°28'58,4"

Křížek u hřbitova.

Pomník padlým

S 49°46'48" V 15°29'10"

Místní část Frýdnava.

Kaplička

S 49°46'53,04" V 15°29'8,2"

Místní část Frýdnava.

Křížek

S 49°46'59,52" V 15°29'4,9"

Křížek z roku 1859.

Místní část Frýdnava.

Křížek

S 49°44'35,3" V 15°26'58,4"

Místní část Lubno.

10

Křížek

S 49°43'59,88" V 15°29'48,1"

Křížek u silnice směr Kámen původně nesl nápis Herout.

Místní část Habry.

Křížek

S 49°45'17,2" V 15°29'32,3"

Křížek u cesty k místní části Vepříkov-Miřátky.

Místní část Habry.

11

Zámek Zboží

S 49°43'8,6" V 15°27'24,2"

Zámek ze 17. století stojí na návsi v místní části Zboží. Zámek byl postaven Janem Maxmiliánem Klusákem, je čtvercový, patrový, s mansardovou střechou, na východě přistavek velké kaple se zvoncovou střechou s lucernou. Zčásti se dochovala barokní fasáda s lizénami, na zahradním průčelí rizalit s balkónem.

V přízemí zámku je místnost se čtyřmi poli plackové klenby s dřevěnou konstrukcí, uprostřed je místo sloupu visutý volutový svorník. Za 1. světové války zřídil v zámku majitel Richard Moravetz vojenský lazaret. Dnes v zámku sídlí Ústav sociální péče.

Místní část Zboží.

Heřmanice

První zmínka o vsi je k roku 1281, kdy ji koupil od pánů z Lichtenburka vilémovský benediktinský klášter. Majetkem řeholníků z Vilémova pak byly Heřmanice i ve 14. století.

Klášterní správa tu navíc měla i příjmy z fary při kostelíku sv. Benedikta, kterou obsazovala svými kněžími. Současně ale stávala ve 14. a 15. století ve vsi zemanská tvrz, jejíž majitelé, pánové z Heřmanic, si činili nárok na část vesnice.

I po zániku kláštera v průběhu 1. poloviny 15. století patří Heřmanice k vilémovskému panství. V dalších stoletích za světských držitelů Vilémova byla víska stále majetkem vilémovské vrchnosti. Zmiňovaná tvrz sice v 15. století zanikla, ale nejspíš zde již od 16. století existoval panský dvůr. V roce 1991 byla v obci obnovena samospráva.

Kostel sv. Bartoloměje

S 49°49'29,6" V 15°32'44,5"

První zmínka o kostele pochází z roku 1352. K původně gotickému kostelu byla v 17. století v rámci barokní přestavby přistavěna nová loď. Začátkem 20. století byla stavba doplněna o sakristii a márnici. Interiérové úpravy se datují do 18. století. Od roku 2005 probíhá obnova krovu a střechy kostela.

Křížek

S 49°49'29,3" V 15°32'47,9"

Křížek s nápisem "Omnes ultima".

Křížek

S 49°50'12" V 15°32'15,9"

Křížek s lucernou.

Místní část Bučovice.

Zvonice

S 49°50'12" V 15°32'15,9"

Na zvonici najdeme nápis "Ku cti chvále boží, věnováno občany Bučovickými, L. P. 1897".

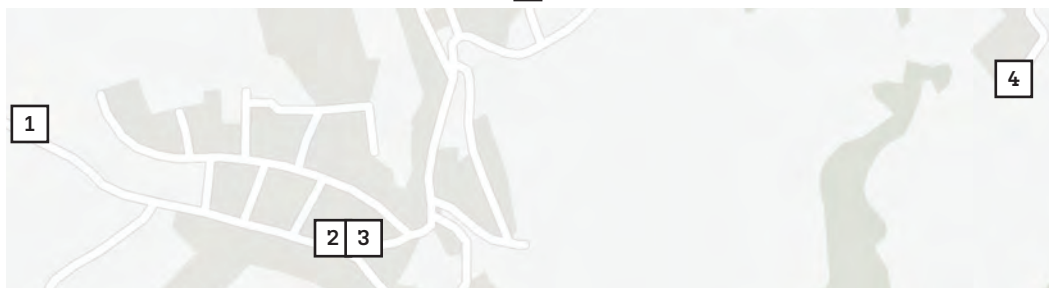
Místní část Bučovice.

Dům

S 49°50'12,2" V 15°32'15"

Místní část Bučovice.

Horní Krupá

Počátek historie obce Horní Krupá není podle záznamů v obecní kronice přesně znám. Předpokládá se, že obec Horní Krupá byla založena v 11. nebo 12. století. První písemná zpráva pochází z roku 1265, kdy stál nedaleký hrad Ronovec. Obec náležela k Ronoveckému panství. Zmínka o obci je též z roku 1282, a to jako osada Gerstein, nyní Zálesí. Také osady Lysá a Údolí (dříve Pochvaldy) vznikly na konci 17. a počátkem 18. století.

Evangelický kostel

S 49°40'24,4" V 15°34'46,6"

Číslo ÚSKP: 45199 / 6-205

Evangelický pozdně klasicistní kostel z roku 1847 byl postaven podle vlastních plánů stavitelům Prchalem z Habru.

Ke kostelu patří fara z roku 1869.

V letech 1880 až 1930 zde v domě čp. 39 fungovala evangelická škola.

Pomník obětem I. a II. světové války

S 49°40'17,2" V 15°35'16,5" | Číslo ÚSKP: 36873 / 6-5079

Pomník obětem I. světové války a obětem nacismu se nachází ve středu obce naproti prodejně. Pískovcový pomník znázorňuje válečné sirotky. Byl odhalen v roce 1928, deska obětem II. světové války pak v roce 1946.

3

Kaple sv. Panny Marie

S 49°40'17,2" V 15°35'17,8"

Pseudogotická kaplička z roku 1895. Kapličku najdeme uprostřed obce.

Kamenný křížek

S 49°40'10,7" V 15°35'27,1"

Kamenný křížek z roku 1856.

Křížek

S 49°40'16,4" V 15°35'19,3"

Křížek v obci směrem na Dolní Krupou.

Památný Buk

S 49°41'23,1" V 15°35'25"

Stáří památného buku se odhaduje na 300 let, obvod kmene činí 620 cm.

Místní část Lysá.

4

Kaple sv. P. Marie a křížek

S 49°40'27,3" V 15°36'22,3"

Kaplička sv. Panny Marie v místní části Údolí.

Místní část Údolí.

Dům

S 49°40'19,5" V 15°35'19,5"

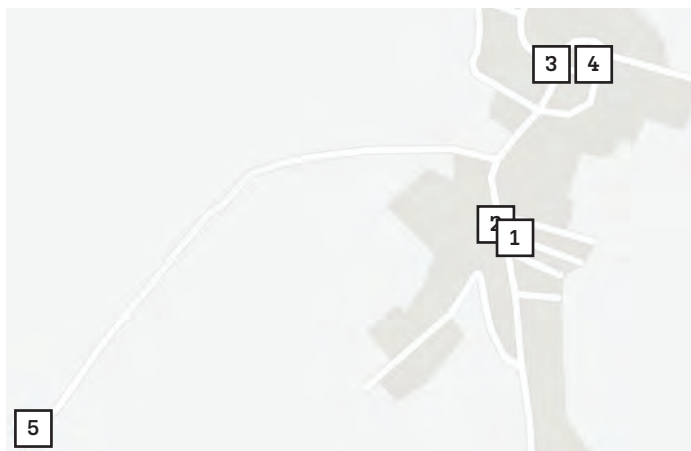
Křížek

S 49°41'36,7" V 15°35'12,3"

Křížek v místní části Lysá.

Místní část Lysá.

Chrtníč

Obec prvně zmiňována r. 1391 v majetku vilémovského kláštera benediktinů. Při západním okraji se nachází samota Radinov (Radoňov) na místě zaniklé tvrze. Tvrz Radoňov připadla roku 1417 jako dědictví Janovi ze Chlumu.

Ves, původně nazývaná Chrtnice, patřila k vilémovskému klášteru. Jméno obce se vyvíjelo od Chrtníky, Chrtnice ž k současnému názvu obce Chrtníč.

Památník

S 49°45'56" V 15°26'32,2"
Památník z roku 1938.

1

Křížek

S 49°45'56,1" V 15°26'32"
Křížek u autobusové zastávky.

2

Křížek

S 49°46'3,2" V 15°26'36,6"
Křížek u kapličky.

3

Kaple – zvonička

S 49°46'3,3" V 15°26'38,2"

4

Filiální kostel sv. Bartoloměje v Radinově

S 49°45'46,5" V 15°25'58,8"

Hřbitovní kostel sv. Bartoloměje vznikl patrně jako šlechtický kostel při tvrze. Jako farní se prvně připomíná roku 1359, ale pravděpodobně pochází z 13. století. Fara zanikla již v době husitské a nebyla obnovena. Kostel se nachází na samotě Radinov.

Jilem

Nejstarší zmínka o Jilmu máme z roku 1318, kdy tu žil Martin z Jilmu. Bylo to za vlády Jana Lucemburského. Jan Lucemburský tehdy koupil od pánů z Lichnice Chotěboř a udělil jí městská práva, tedy i právo zřídit městské hradby. Tím podstatně vzrostla nejen bezpečnost města, ale i celého kraje.

Po husitských válkách náležel Jilem k panství tupadelskému. To bylo v roce 1464, kdy ho vlastnil Beneš z Tupadel, v roce 1534 byl dvůr v majetku pana Jiříka Břístského z Břiství. Z roku 1536 pak pochází také první zpráva o jilemské tvrzi, kterou Jiříkova manželka Dorota z Dlouhé Vsi po Jiříkově smrti prodala Mikuláši ze Štítného. Jilemská tvrz tehdy stála mezi nynějšími rybníky Nohavkou a Židovnou.

1

Památná lípa

S 49°42'46,08" V 15°35'51"

2

Křížek

S 49°42'46,44" V 15°35'17,5"

Křížek u silnice směr Rankov.

Památník z I. sv. války

S 49°42'41,04" V 15°35'2,8"

Na památku padlých v první světové válce nechala obec ve třicátých letech nedaleko kapličky vybudovat památník obětem války. Původně na něm byla skleněná deska s vyrytými jmény padlých, dnes je na pomníčku pouze nápis připomínající, proč byl postaven.

3

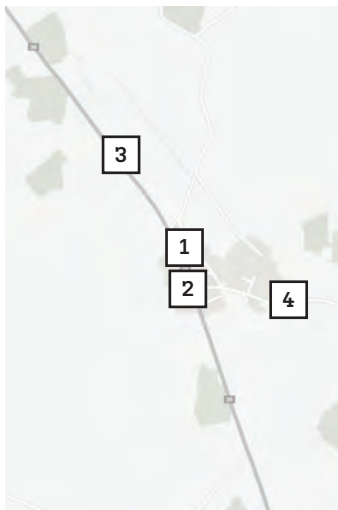
Kaple Nanebevzetí Panny Marie

S 49°42'40,68" V 15°35'3,1"

Kaplička na návsi pochází pravděpodobně z roku 1834, její základy nejspíše ze středověku. Do současné podoby byla přestavěna na přelomu 19. a 20. století. Kaple je zasvěcena svátku Nanebevzetí Panny Marie. Místní zvon byl za první světové války zkonfiskován pro válečné potřeby a znovu nainstalován ve dvacátých letech 20. století. Dodnes kaplička slouží jako zvonice, odkud se zvoní „umíráček“ za zesnulé občany Jilmu, a jako kaple při pouťových bohoslužbách.

4

Kámen

První písemná zmínka o obci se datuje až do roku 1591, kdy vesnice patřila k lipnickému panství. V letech 1636–1850 byla součástí haberského velkostatku a od roku 1850 je samostatnou obcí.

V Kameni byla kolem roku 1789 založena pošta a pro ni byla u hlavní silnice v roce 1824 postavena empírová jednopatrová budova s mansardovou střechou. První zmínky o místní část Jiříkov pocházejí z roku 1318.

Poštovní stanice

S 49°42'41,55" V 15°31'10,8" | Číslo ÚSKP: 36438/6-235

Volně stojící empírová patrová budova s mansardovou střechou z roku 1824 sloužila dříve jako poštovní stanice. Budova sloužila nejenom jako pošta, ale zároveň i jako hostinec s možností přenocování a se stájemi pro koně na přepřahání poštovních dostavníků. Dnes je v budově zájezdní hostinec.

Křížek

S 49°43'4,08" V 15°30'51,8"

Kovový křížek nad obcí Kámen.

Křížek

S 49°42'38,7" V 15°31'38"

Křížek s nápisem "Pochválen buď Ježíš Kristus".

Boží muka

S 49°44'6,7" V 15°31'11"

Boží muka najdeme na návsi.

Místní část Proseč.

Křížek

S 49°43'47,64" V 15°32'3,8"

Křížek s nápisem "Jméno páně buď pochváleno".

Místní část Jiříkov.

Kaple sv. Jana Nepomuckého

S 49°42'46,4" V 15°31'9"

Číslo ÚSKP: 39131/6-234

Velmi neobvyklá kaple se zvonovou věžičkou nad otevřenou sloupovou průčelí pochází z roku 1824. Vstupní průčelí řešené tímto způsobem je u drobných církevních staveb velmi ojedinělé, mísí se zde prvky baroka a klasicismu.

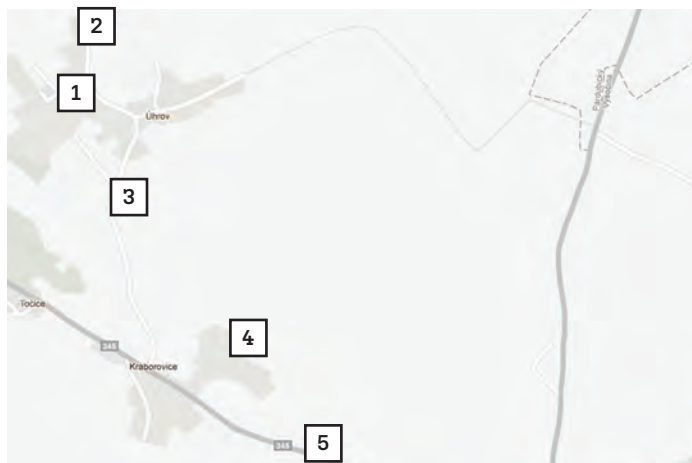
Kaple

S 49°43'43,32" V 15°31'58,4"

Kaplička pochází pravděpodobně z 18. století. Kaple stojí na návsi obce a je obklopena lipami. Zvon kaple z roku 1776 byl rekvírován během první světové války.

Místní část Jiříkov.

Kraborovice

První písemná zmínka o obci Kraborovice pochází z roku 1556. Osada Úhrov (dnešní místní část Kraborovic) vznikla mnohem dříve. Píše se o ní v souvislosti s bitvou, jež proběhla v roce 1469 mezi českým králem Jiřím z Poděbrad a uherským králem Matyášem Korvínem. A právě na území nynějšího Úhrova probíhala po bitvě mírová jednání mezi oběma králi. V této době patřil Úhrov pod hrad Lichnice, později pod Lipnici, Světlou nad Sázavou, Vestci a Ronovu nad Doubravou.

Roku 1693 oddělil Úhrov František Václav Vltavský z Manswertu od Vestce. Obec byla zpuštěna za třicetileté války, později byla ves obnovena. Počátkem 18. století dal František Václav Vltavský na západní straně hospodářského dvora vystavět barokní zámek. Dalším majitelem úhrovského statku a zámku byl Ignác Kajetán Dubský z Vitiněvsi, od nějž panství koupil roku 1745 generál Karel Josef z Bernes. Dalšími majiteli obce byli Karel Josef či Václav Petr Dobřenský z Dobřenic.

Zámek v Úhrově

S 49°48'34,3" V 15°33'49,5"

Barokní zámek v Úhrově nechal vystavět počátkem 18. století František Václav Vltavský. Později byla k zámku přistavěna čtyřboká věž s kaplí Povýšení sv. Kříže a schodiště, které propojilo hlavní sál se zahradou. Zámek leží v objektu hospodářského dvora na jihozápadním okraji obce a je veřejnosti nepřístupný. Zámek je soukromým majetkem a od 90. let probíhá jeho rekonstrukce do původní podoby.

Místní část Úhrov.

Památná lípa

S 49°48'35,5" V 15°33'53,4"

Památná lípa v místní části Úhrov.

Místní část Úhrov.

Kaple sv. Antonína Paduánského

S 49°48'42,9" V 15°33'53,6"

Kaple sv. Antonína byla vybudována v polovině 18. století v barokním slohu. Kaple má obdélníkový půdorys se skosenými hranami a z východu k ní přiléhá kruhová sakristie.

Místní část Úhrov.

Boží muka

S 49°48'21" V 15°34'0,3"

Boží muka u cesty mezi Kraborovicemi a Úhrovem se sochou sv. Antonína Paduánského. Stáří se odhaduje na 250 let.

Místní část Úhrov.

Roubenka

S 49°48'2,9" V 15°34'23,5"

Boží muka

S 49°48'33,6" V 15°34'6,3"

Místní část Úhrov.

Socha sv. Jana Nepomuckého

S 49°48'36,3" V 15°33'48,7"

Sochu sv. Jana Nepomuckého najdeme na hrázi rybníka a byla postavena v roce 1752 v době, kdy se do Úhrova příženil Petr Dobřenský.

Místní část Úhrov.

Lipová alej

S 49°48'23,9" V 15°33'56,8"

Místní část Úhrov.

Křížek

S 49°48'1,7" V 15°34'19,5"

Křížek u zvoničky.

Kamenný kříž

S 49°47'49,1" V 15°34'38,7"

U cesty mezi Borkem a Kraborovicemi.

Křížek

S 49°48'2,2" V 15°34'0,3"

Dřevěný křížek.

Křížek

S 49°48'2,2" V 15°34'0,3"

Dřevěný křížek.

Leškovice

Kořeny obce Leškovice sahají hluboko do minulosti, vznikla v roce 1401, tedy v době kolonizace Vysočiny, založením poplužního dvoru Štěpánem Ležkem, podle něj také nese obec svoje jméno, které se původně psalo se ž. Roku 1552, vnuk Štěpána Leszka, Benedikt Lešek, prodává obec hraběti Zabrzkému z Lučice.

Poté se stává majitelkou Veronika Liběnická z Vrchovišť, brzy však obec kupuje Marie Magdalena z Golčů. Rod Golců vlastnil obec až do 19. století.

V roce 1800 kupuje panství Jeníkovské a Vilémovské rod Millesimů z Itálie. Roku 1862 rod Millesimů vymírá a panství kupuje rod Rajsckých z Dubnice.

Pomník padlým partyzánům

S 49°46'19,1" V 15°32'11,3"

Číslo ÚSKP: 30509 / 6-268

Obě světové války obec velmi poznamenaly. Během té první padlo i devět místních občanů; jejich obět dnes připomíná malý pomník na návsi, o jehož postavení se postaral Spolek leškovických ochotníků.

Pomník padlým partyzánům (památník)

S 49°46'11,3" V 15°32'6,7" | Číslo ÚSKP: 18339 / 6-269

V průběhu druhé světové války padlo nedaleko obce sedm mladých lidí, členů partyzánského oddílu Mistra Jana Husa. Jejich smrt připomíná žulový pomník stojící na místě posledního boje a pískovcová mohyla, jež byla postavena v roce 1955. Její rekonstrukce byla provedena v roce 2006.

Lučice

Podle pověsti obec vznikla ve 13. století, kdy byl jako první postaven kostel, který je zasvěcen svaté Markétě. Nechala ho postavit hraběnka, která byla pozvána na lov císařovnou z vedlejší osady statku Komárov. Ta na místě, kde stojí kostel, spadla z koně a zabila se.

První doloženou zmínku o obci nalezneme v historických pramenech z roku 1352. Jednou ze známých držitelů Lučice byla žlebská linie pánů z Lichtenburka. Jméno obce pochází nejspíš od staročeského slova lúka a znamená malou louku.

Kostel sv. Markéty

S 49°39'44,4" V 15°29'45,5" | Číslo ÚSKP: 18003 / 6-284

Jednolodní gotický kostel pochází z 1. poloviny 14. století a byl založen rodem Dražických z Dražic. Kostel s výraznou hranolovou věží stojí na hřbitově ohrazeném terasovou zdí. Po požáru v roce 1928 byly v interiéru objeveny nástěnné gotické malby, pokrývající téměř celou severní stranu presbytáře. Na stylu provedení maleb je patrný husitský rustikalismus po roce 1430.

Památník

S 49°39'45,4" V 15°29'42,1"

Památník na oslavu založení českého státu.

Smírčí kříž

S 49°39'55,5" V 15°29'24,3"

Číslo ÚSKP: 11217 /

Na okraji obce se dochoval pískovcový smírčí kříž.

Křížek

S 49°40'28,9" V 15°29'14,3"

Místní část Janovec.

Křížek

S 49°39'43,7" V 15°29'45,9"

Žižkova studánka a bysta

S 49°40'32,6" V 15°28'5,8"

Studánka se nachází v lesích 1 km nad místní částí Dobrá Voda v bývalé oboře Jana Welze. Podle pověsti z ní pil Jan Žižka při pronásledování křižáků k Havlíčkovu Brodu. V roce 1891 nechal majitel sklárny Alois Welz u studánky instalovat Žižkovu bystu.

Místní část Dobrá Voda.

Památný strom

S 49°40'11,4" V 15°28'11,9"

Tzv. Žižkův buk v Dobré Vodě je opředen řadou pověstí. V soutěži Strom roku v roce 2008 obsadil jedno z předních míst.

Místní část Dobrá Voda.

Pomník padlým v I. sv. válce

S 49°39'42,1" V 15°29'47,7"

Pomník padlým z 1. světové války byl odhalen v roce 1938.

Křížek

S 49°39'59,1" V 15°29'50"

Text: "Vezmi svůj kříž a následuj mne".

Dům Františka Welze

S 49°40'14,6" V 15°28'0,3"

František Welz byl potomkem skláře Aloise Welze.

Místní část Dobrá Voda.

Nejepín

Původně se toto místo nazývalo nejspíš Nejapův dvůr. V 15. a 16. století jsou jeho majitelé psáni jako pánové z Negepína, ale též z Nepijna a dokonce i z Nepina. Od počátku 17. století se název ustálil na dnešní podobu Nejepín. Přesné datum a okolnosti založení vsi nelze určit.

První písemná zmínka pochází až z roku 1488, kdy je v takzvaných deskách dvorských zapsán Urban z Nejepína. Dále se střídali různí majitelé, jako např. Kašpar Slavkovský ze Šonova a Skalice, Rudolf Felix Měnický z Červené vsi, Jan Babtista z Kaiseršteina, Jan Matyáš Amcha z Borovnice či hrabě Otakar Dobrzenský z Dobrzenic.

V první třetině 18. století patřil Nejepín k Uhelné Příbrami. V roce 1730 byl Nejepínský statek majetkem svobodného pána Jana Matyáše Amchy z Borovnice, který zde dal postavit sochu sv. Jana Nepomuckého s reliéfním znakem Amchů z Borovnice na podstavci. Základem erbu je hřebelec s pěti zuby. Tato barokní plastika stojí uprostřed obce dodnes.

3

Křížek

S 49°44'44" V 15°36'12"

Křížek u Lípy pod obcí.

1

Sv. Jan Nepomucký

S 49°44'36" V 15°36'7"

Socha Svatého Jana Nepomuckého z roku 1730.

4

Křížek

S 49°44'51,8" V 15°35'51"

Křížek nad obcí.

2

Zámek pánů Dobřanských

S 49°44'35,7" V 15°36'11"

Uprostřed hospodářských budov je schovaný nepatrný barokní zámeček, pocházející z konce 18. století. Zámek je obdélníkového tvaru, přízemní, s mansardovou střechou. Ve dvoře se nachází barokní sýpka s pískovcovými ostěními a bohatě provedenými mřížemi, před zámečkem stará lípa a barokní socha z roku 1730.

Nová Ves u Leštiny

Přesné období vzniku osady Nová Ves u Leštiny se nepodařilo zjistit, ale první písemná zmínka pochází z roku 1391. Až do válek husitských patřila obec k hradu Chlum, pak se toto panství začalo rozpadat. Poté se obec dostala k panství Vrbsice, které ovšem nebylo samostatné a bylo spojeno se Světlou nad Sázavou a Ledčím nad Sázavou. Traduje se, že hrabě Kolovrat Krakovský prohrál obec v kartách a poté obec připadla k panství Jeníkovskému. Za panování Marie Terezie (1740) mělo městečko asi 17 obytných domů a žilo zde kolem 135 obyvatel.

1

Kaple

S 49°47'9,2" V 15°24'17,7"

2

Křížek

S 49°47'9,2" V 15°24'17,7"

3

Křížek

S 49°47'19,1" V 15°24'40,8"

Křížek s nápisem "Ježíši na kříži smiluj se nad námi".

Olešná

Dobu založení obce není možné bezpečně určit, ale osada byla na křižovatce Haberské stezky a Kejžlické stezky nejspíše už od druhé půlky 13. století. V této době byl vlastníkem obce Hynek ze Žlebů a po roce 1509 přešla obec do majetku Mikuláše Trčky z Lípy.

Trčkové z Lípy drželi Olešnou (spadající pod panství Světlá nad

Sázavou) až do roku 1634, kdy byl jejich majetek zabaven císařem Ferdinandem II. Olešná byla oddělena od světelského panství a vyčleněna společně s okolními obcemi pod nové panství Habry, které získal císařský generál Reinhard z Walmerode. Jeho syn část statku (Olešnou, Horní a Dolní Krupou) prodal v roce 1651 Janu Menclovi z Bernfeldu, ten zase Hendrychovi mladšímu z Levenfelsu, od něž statek získala dcera, která si ho odnesla jako věno při sňatku s členem rodu Senovců z Ungervertu. Tento rod pak Olešnou držel až do roku 1830, po zrušení panství v roce 1848 se obec stala součástí okresu Německý Brod.

Křížek

S 49°40'54,9" V 15°32'34,9"

1

Křížek

S 49°40'40" V 15°33'28,3"

Místní část Krátý.

2

Křížek

S 49°40'44,4" V 15°33'35,1"

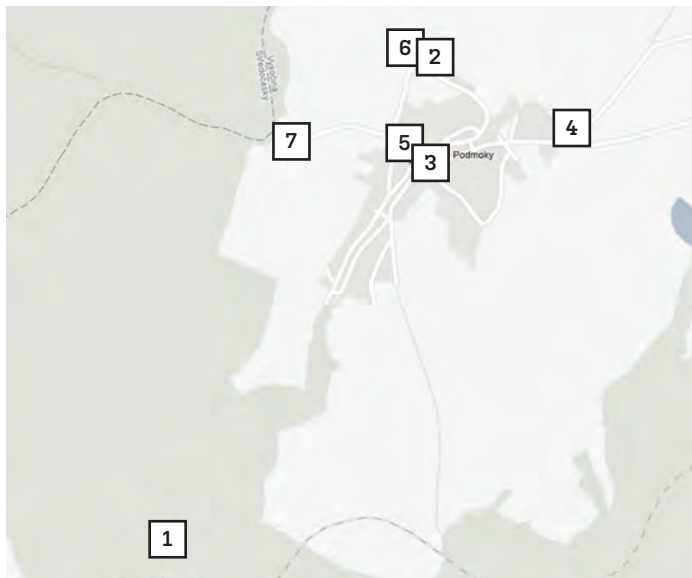
Místní část Krátý.

Kaple sv. Floriána

S 49°40'53,2" V 15°32'52,5"

V centru obce se nachází nově opravená kaple zasvěcená svatému Floriánovi, patronu hasičů. Kaplička s křížkem pochází z roku 1907.

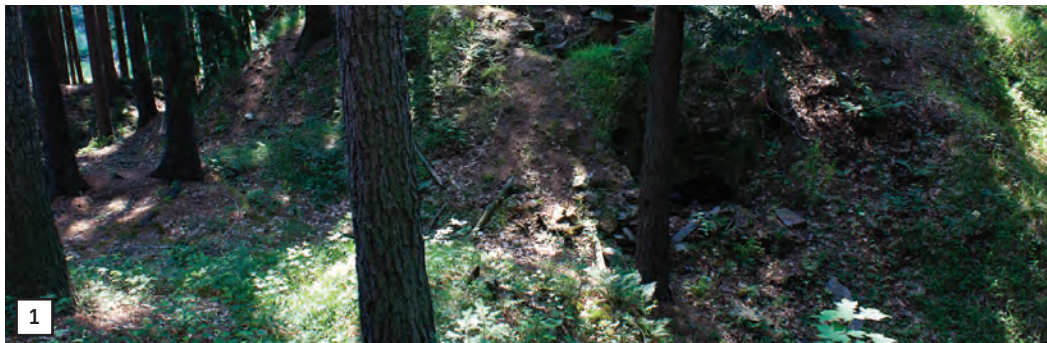
Podmoky

První záznam o obci říká, že na místě starých Podmok-Habrnic stávalo staré sídliště asi 300 let před našim letopočtem. Zachovaly se střepiny nádob jílovitohlinitých, ozdobených různými vrytými palcem. Obec Podmoky stávala na stráni blíže k Velenicím.

Tyto staré Podmoky se však nazývaly Habrnice. Na tvrzi Horníku sídlili rytíři z Habrnic. Blízko tvrze stávala katolická kaple. Obyvatelstvo bylo většinou vyznání římskokatolického. To bylo příčinou, že byly Habrnice husity zcela vypáleny a srovnány se zemí. Malý počet obyvatel se zachránil útekem do hustého křovinatého porostu. Uprchlíci se usídlili na místě dnešních Podmok. Obec utrpěla nejvíce

ve třicetileté válce, neboť ležela na tehdejší hlavní slezské cestě, kudy táhla vojska do Čech. Častými nájezdy byly Podmoky vydrancovány a vypáleny. Ani jedno stavení nezůstalo ušetřeno. Roku 1742 mnoho lidí emigrovalo kvůli náboženství do Saska a Slezska. Roku 1866 za války pruské řádila v obci cholera. V obci byly nalezeny dva vzácné poklady, a to mince zvané braktáče, které se razily v dobách Přemysla Otakara II. v letech 1193–1278. Další poklad byl nalezen v roce 1912 při výkopu základů stodoly v čp. 82 a představuje mince z doby Václava II. Oba poklady jsou uloženy v muzeu Čáslav. Jméno obce je odvozeno od slova podmokaná. Obec byla totiž podmokána, tj. podmáčena vodou rybníka Čuříka.

Hrad Hrádek

S 49°49',2" V 15°25'34,8" | Číslo ÚSKP: 34497 / 6-5475

Dva kilometry západním směrem od obce se nachází archeologické naleziště Hrádek u Podmok. Hrádek stával v lesích mezi obcemi Podmoky a Kozohlody a jeho zbytky jsou chráněny jako kulturní památka. Na základě archeologických nálezů vznikl hrad na přelomu 13. a 14. století. Jednalo se o malý jednoduchý hrádek postavený na skalnatém výběžku nad údolím Čáslavky. Opevnění bylo tvořeno obvodovou hradbou, v čelní části. Obytnou část tvořil dvoupatrový palác u obvodové zdi na jižní straně hrádku. V současné době jsou vidět pozůstatky příkopů a valů.

2

Kostel sv. Panny Marie

S 49°50'2" V 15°26'24,4"

Kostel, který leží uprostřed hřbitova severozápadním směrem od obce Podmoky, byl postaven roku 1908. Na stavbě převažují pseudobarokní prvky. Kostel je též nesprávně nazýván kostel sv. Bartoloměje.

Podmocká kaple – zvonička Křížek

S 49°49'49,5" V 15°26'21"

3

S 49°50'2,5" V 15°26'20,1"

Pruský křížek u kostela z roku 1860.

6

Křížek

S 49°49'51,2" V 15°25'57,4"

Pruský křížek II z roku 1860.

7

Křížek

S 49°49'52,8" V 15°26'49,4"

4

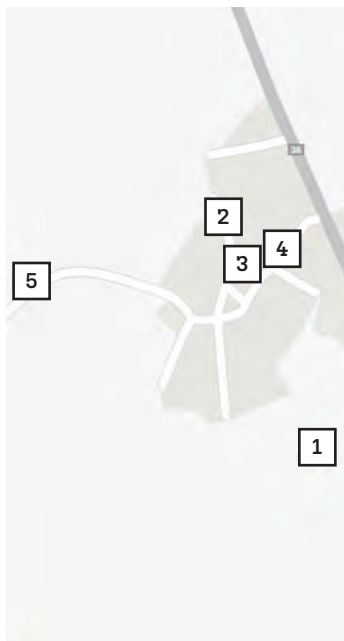
5

Stavení – hostinec

S 49°49'50,8" V 15°26'18,5"

V domě dnes funguje hostinec.

Radostín

Název osady údajně pochází od přivlastňovacího tvaru osobního jména Radosta – Radostin, tj. Radostův (dvůr). Osada vznikla na trase Haberské stezky, později Vídeňské silnice.

Poprvé se Radostín připomíná roku 1591 ve výčtu majetku světelského panství Trčků z Lípy jako ves se svobodnou rychtou. Později náležel do haberského panství.

Krucifix – sv. Jan Nepomucký

S 49°39'28,8" V 15°32'42"

Číslo ÚSKP: 44889 / 6-326

Krucifix se nachází v polích u vzrostlých lip.

Památný buk lesní

S 49°39'42,4" V 15°32'33,6"

O místním památném buku se říká, že zažil Žižkovy husitské výpravy.

Silniční sloup – brzdový kámen

S 49°40'11,2" V 15°32'25,6"

Číslo ÚSKP: 33671 / 6-325

"Sloup najdeme při silnici směr Skuhrov. Silniční sloup – brzdový kámen, také nazývaný Čuba, je jednou z nejstarších dopravních značek na území České republiky. Kámen označuje místo, kde začínalo prudké, dlouhé klesání a bylo zde potřeba začít brzdit vůz. Sloup býval natřen bílou barvou a značka brzdy (též "čuba") byla natřena černě, aby byla viditelná z velké vzdálenosti."

Památník padlým

S 49°39'40,3" V 15°32'37,9"

Památník padlým legionářům z obce Radostín.

Kaple sv. trojice

S 49°39'39,6" V 15°32'35,3"

Dominantou návsi je kaplička obklopená vzrostlými lipami. Kaplička pochází z roku 1811 a je postavená ve stylu empiru. V letech 1933 a 1991 byla provedena její rekonstrukce.

Křížek

S 49°39'31,3" V 15°31'56,1"

Křížek

S 49°39'38,5" V 15°32'14,9"

Kamenný kříž mezi lipami.

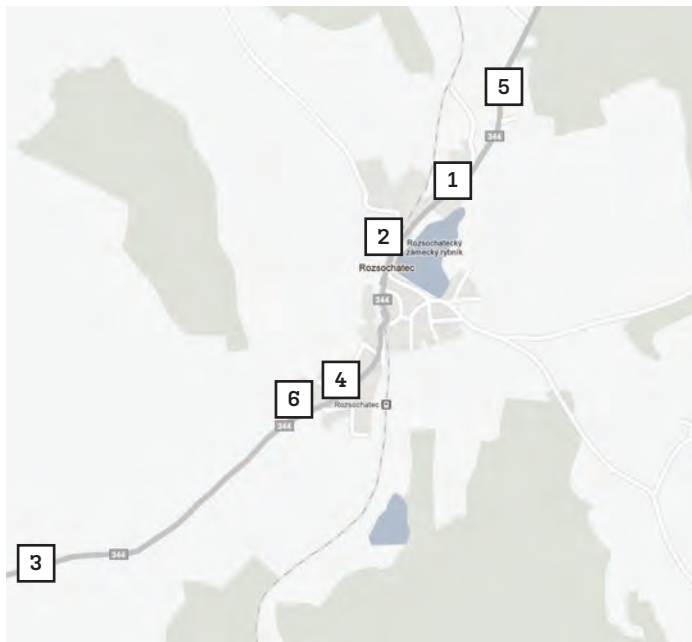
Křížek

S 49°39'35,4" V 15°32'59,5"

Křížek z roku 1866.

Rozsochatec

Název obce Rozsochatec pochází od přídavného jména rozsochatý (tj. vidlicovitý, rozvětvený).

První písemná zmínka o Rozsochatci pochází z roku 1283, kdy se v jedné listině uvádí svědek Jan řečený Moraws z Rozsochatce. Rozsochatec tehdy náležel k nedalekému hradu Sommeburgu (dnes Ronovec), později byl Rozsochatec spravován z Dolní Krupě.

V r. 1572 se ves stala samostatným statkem, který připadl Jindřichu Haugvicovi z Biskupic. Od něj ji koupil roku 1584 jeho bratr Zikmund, jenž si vystavěl tvrz, prvně připomenutou roku 1600 jako majetek jeho manželky Johanky Haugvicové z Dobřenic. Roku 1615 koupil Rozsochatec Albrecht Bechyně z Lažan.

Pro účast Abrahama Bechyně z Lažan ve stavovském povstání byl rozsochatský statek roku 1626 změněn v manství, trvající do roku 1651. Ještě v téměř roce za Rudolfa Viléma a Bedřicha Filipa, sirotků po Bohuslavu Bechyňovi, byl statek, k němuž tehdy náležely čtyři vesnice, prodán Mikulášovi Štastnému Bechyňovi z Lažan. Z Bechyňů z Lažan na Rozsochatci vynikl František Leopold, na přelomu 17. a 18. stol. dlouholetý hejtman čáslavského kraje. Roku 1714 usiloval o to, aby v Rozsochatci byla postavena kaple nejsvětější Trojice, jejíž návrh připravil sám Jan Blažej Santini, ale z realizace bohužel sešlo.

Pamětní kámen – socha rotmistra Václava Kohoutka a památník padlých v 1. sv válce

S 49°40'37,2" V 15°38'10,7" | Číslo ÚSKP: 22841 / 6-327

Socha sv. Jana Nepomuckého

S 49°40'25,9" V 15°38'1,9"
Socha na hrázi rybníka pochází z roku 1714.

Křížek

S 49°40'51,4" V 15°37'37"

Památná lípa

S 49°40'44,3" V 15°37'47,3"
Lípa srdčitá, jejíž stáří se odhaduje na 400 let.

Křížek

S 49°39'50,76" V 15°36'52,2"
Křížek u cesty k Rozsochatci.

2

Zámek

S 49°40'29,8" V 15°37'58,3" | Číslo ÚSKP: 36495 / 6-4879

Zámek představuje obdélníkovou jednopatrovou stavbu s dvoupatrovým rizalitem, balkonem a vížkou. Na zahradním průčelí je dochován barokní portál. Zámek byl vybudován na místě původní tvrze, která byla na barokní zámek přestavěna v polovině 18. století. Po požáru roku 1873 byl zámek zčásti opraven a původní krásu mu navrátil až Otto Mettal, který jej koupil od Bechyňů roku 1892. Po jeho smrti roku 1921 zdědila Rozsochatec dcera Marie provdaná Greifová, které byl roku 1948 zabaven. Od roku 1952 sloužil zámek jako domov důchodců.

Po roce 1989 byl zámek navrácen Mariiným potomkům a dnes je v zámku penzion a školící prostory. Zajímavostí je historický zámecký park s dochovanými porosty z doby jeho založení před více než 150 lety. V parku se nachází i keře tisu, jejichž stáří se odhaduje na 900 až 1000 let.

4

Křížek

S 49°40'12,72" V 15°37'50,2"

Křížek s nápisem "Chvála Kristu".

Zvonička

S 49°40'24,96" V 15°38'6"

5

Křížek

S 49°40'48,2" V 15°38'20,4"

Křížek se nachází nad obcí ve směru na Chotěboř.

6

Křížový kámen

S 49°40'10" V 15°37'40,8"

Křížový kámen stojí u silnice do Havlíčkova Brodu na místě, na kterém byl v roce 1648 zavražděn mládenec Babbista Konrádů.

Křížek

S 49°40'7,4" V 15°38'56"

Místní část Pouch.

Křížek

S 49°40'16,4" V 15°39'19,3"

Místní část Jahodov.

Rybníček

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1552. Před rokem 1600 Rybníček příslušel k velkostatku Golčovo-Jeníkovskému a v roce 1600 připadl Veronice Libenické z Vrchovišť. Později byla obec prodána držitelce Jeníkova – Marii Magdaléně Golčové, manželce Martina Maxmiliána Golče.

Křížek

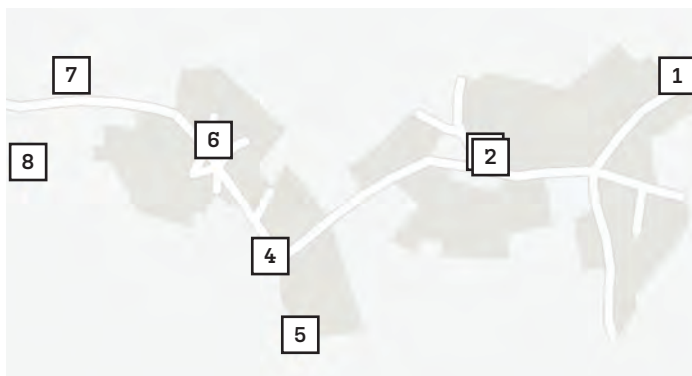
S 49°46'15,6" V 15°30'35,9"

Hasičská zbrojnice

S 49°46'6,7" V 15°30'28,8"

Sedletín

Obec vznikla patrně koncem 14. století při odbočce z cesty Liběcké na cestu Haberskou.

Název byl patrně odvozen od slova usedlost nebo usazení se. Druhou možností je odvození názvu od polohy obce v sedle dvou kopců. Původně prý bylo v obci 12 usedlostí. Od 16. století obec spadala pod panství Chotěbořské.

Křížek kamenný

S 49°42'35,28" V 15°34'6,6"

1

Křížek

S 49°42'30,96" V 15°33'49,3"

3

Křížek

S 49°42'24,84" V 15°33'30,6"

4

Křížek

S 49°42'20,16" V 15°33'33,1"

5

Křížek se zvoničkou

S 49°42'31,32" V 15°33'25,6"

6

Křížek

S 49°42'35,28" V 15°33'12,6"

Nejstarší z křížků v Sedletíně pochází pravděpodobně z roku 1833. Byl postaven pravděpodobně jako poděkování za to, že se obci vyhnula morová epidemie v roce 1831.

7

8

Křížek

S 49°42'30,24" V 15°33'8,6"

2

Kaplička navštívení Panny Marie

S 49°42'30,96" V 15°33'49,3"

Kaplička byla postavena roku 1915 na návsi vedle stávajícího křížku z roku 1861 a zasvěcena Panně Marii.

Skryje

První zmínka o obci Skryje pochází z roku 1464. Roku 1483 daroval král Vladislav ves spolu s dalšími Janovi ze Štemberka, nejvyššímu kancléři, a Janu Šmatlanovi z Močovic.

Od té doby se majitelé několikrát změnili, ať z důvodu dědictví, nebo prodeje. Jedním z nejznámějších byl od roku 1636 generálstrážmistr Martin Maxmilián Golč.

Kámen

S 49°50'29,4" V 15°29'3,7"

Kaplička

S 49°50'34,1" V 15°29'13,1"
Kaplička u nádrže.

Křížek

S 49°50'35,2" V 15°29'32,4"
Křížek z roku 1795.

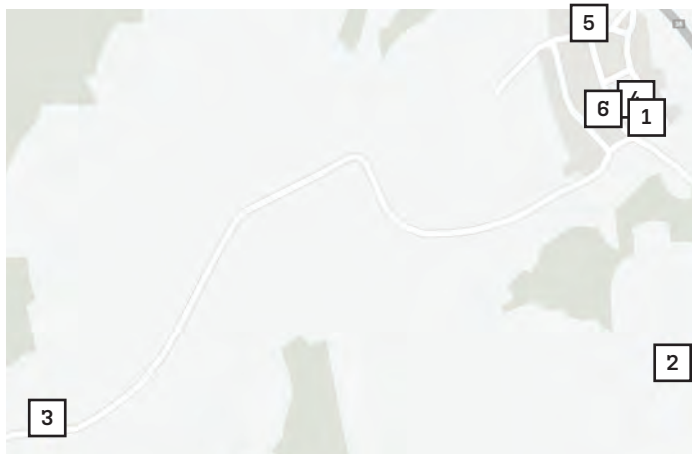
Zámek Hostačov

S 49°50'52,5" V 15°29'33,1" | Číslo ÚSKP: 31508 / 6-4369

Zámek Hostačov je památkově chráněný renesanční zámek postavený na základech středověké tvrze, v rodinném vlastnictví. Soukromý zámek dnes slouží jako hotel a konferenční centrum.

Místní část Hostačov.

Skuhrov

Osada vznikla již na začátku 13. století při Haberské stezce, v dobách, kdy tato stezka nabývala důležitosti rozvojem stříbrných dolů u Německého Brodu.

První písemná zmínka o Skuhrově pochází z roku 1352. Tehdy už zde býval kostel a fara a obec spadala pod hrabství Habry. V nejstarších dobách byly farními pány a majiteli vesnice pánové ze Žlebů.

Kostel sv. Mikuláše

S 49°41'1,7" V 15°31'58,9" | Číslo ÚSKP: 18753 / 6-332

Nejvýznamnější památkou obce je kostel sv. Mikuláše. Původně gotický kostel z 1. poloviny 14. století byl několikrát rekonstruován. V roce 1811 byla ke kostelu přistavěna věž v empírovém slohu na místě, kde stála původně dřevěná zvonice. Kostel je jednolodní, čtvercový, s polygonálně uzavřeným presbytářem se sakristií na severní straně. V jižní zdi lodi se nachází zazděný gotický portál. Freska na stropě kostelní lodi pochází z konce 19. století. Kolem kostela je hřbitov s barokní, obdélníkovou márnicí z let 1707–1712.

Křížek

S 49°40'36,7" V 15°30'48,8"
Křížek mezi Skuhrovem a Lučiví.

3

Křížek

S 49°41'1,5" V 15°31'58,6"
Křížek u kostela z roku 1806.

4

Fara

S 49°41'1" V 15°31'59,5"

V budově fary z roku 1728 dnes funguje základní škola.

Kaple sv. Floriána

S 49°40'41,2" V 15°32'4,3"

Číslo ÚSKP: 22193/6-331

Kaple sv. Floriána je obdélníkového půdorysu. Byla postavena v roce 1783 a najdeme ji při silnici k Havlíčkovu Brodu. Průčelí kaple je členěno pilastry nosujícími římsu a půlkruhový štít.

Památník V. Těsnohlídkovi

S 49°41'7,5" V 15°31'54,2"

Památník V. Těsnohlídkovi, který padl v roce 1945.

5

6

Skuhrovský kříž

S 49°41'2,0" V 15°31'42,1"

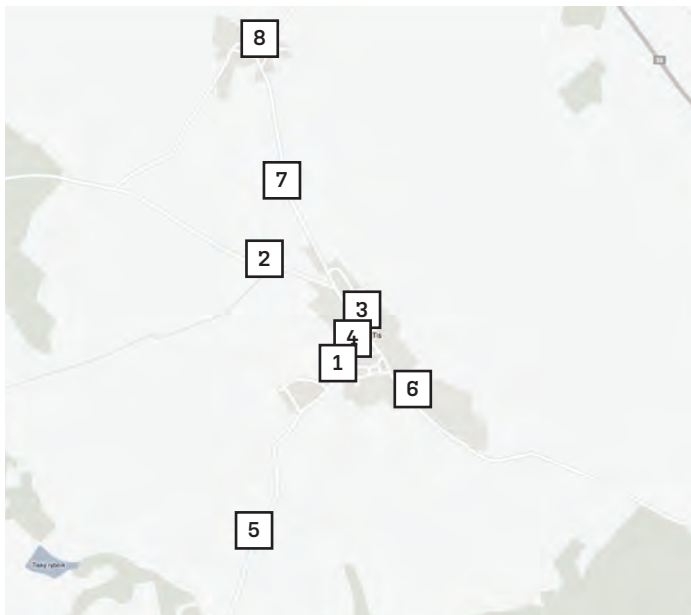
Kamenný křížek v polích z roku 1835. Podle pověsti jeden z křížků, který kdysi lemoval Haberskou obchodní stezku. Kříž je velmi poškozen, hlava kříže je téměř celá obroušená.

Smírčí kámen

S 49°41'1,2" V 15°31'56,7"

Žulový kříž s okosenými hranami.

Tis

První historické prameny o obci nalezneme z roku 1426, ale samotný vznik se datuje do 12. století, jako většina osad zdejšího okolí.

Jméno obce je odvozeno od jehličnatého stromu – tisu. Obec byla majetkem kláštera vilémovského, později se dostala do správy Trčků z Lípy. Nacházela se poblíž Haberské stezky, která spojovala Čechy a Moravu.

Památník obětem I. světové války

S 49°42'17,8" V 15°29'34"

1

Křížek

S 49°42'33,9" V 15°29'14,4"

2

3

Kaple sv. Jana Nepomuckého

S 49°42'25,1" V 15°29'37,9"

Kaplička byla postavena roku 1743.

4

Kaple sv. Trojice

S 49°42'20,6" V 15°29'36"

Kaple sv. Trojice v místě, kde původně stávala zvonička a vedle ní dřevěný kříž. V roce 1846 byl dřevěný kříž nahrazen kamenným a zároveň byl na rozvětvenou lípu pověšen nový zvon. Tento zvon byl posvěcen ve Skuhrově a dostal jméno Josef. Kaplička byla postavena roku 1929 a byl zde instalován nový zvon. Kamenný kříž stojí vedle kapličky dodnes.

Křížek

S 49°41'51,2" V 15°29'12,5"

Křížek u silnice ve směru na Lučici.

5

Křížek

S 49°42'13,1" V 15°29'50"

Křížek z roku 1895 s nápisem "Naše spása".

6

Kaple

S 49°42'46,2" V 15°29'19"

7

Kostel sv. Bartoloměje ve Kněži

S 49°42'13,1" V 15°29'50"

Filiální kostel sv. Bartoloměje se prvně uvádí jako kostel farní v roce 1362 a sloužil i pro obec Habry. Fara zanikla pravděpodobně v 17. stol. a již nebyla obnovena. Kostel pochází z 13. století. V 16. století byla přistavěna sakristie a kolem roku 1900 márnice a věž.

Kostel je postaven v raně gotickém stylu, s pozdějšími úpravami a přístavky. Sedlová střecha je krytá šindelem, věž plechová. Půdorys je obdélníkový. Věž přiléhá k západnímu, márnice k východnímu průčelí. Na západní straně se nalézá vchod do podvěžní předsiňky a z ní nově upravený, zcela prostý, pravouhlý vchod do lodi kostela. Na hlavním oltáři je obraz sv. Bartoloměje z počátku 18. století. Kostel najdeme ve vsi uprostřed hřbitova.

Místní část Kněž.

Křížek

S 49°43'8,4" V 15°29'13,2"

Místní část Kněž.

8

Uhelná Příbram

První písemná zpráva o obci je z roku 1352. Její původní název byl Příbram Uhlířská pod Hochštejnem. Jak je z názvu patrné, počátek historie obce je spojen s uhlířským tovaryšstvem, které zde mělo svoje středisko. Uhlíři pálili v okolních lesích dřevěné uhlí a dováželi je převážně do Kutné Hory pro hutě a mincovnu. Do historie obce je zapsána i událost z 28. února 1469, kdy na návsi pod lípou u tehdy zájezdní hospody společně obědvali králové Jiří z Poděbrad a Matyáš Korvín, kteří se vraceli z jednání v Úhrově. V roce 1483 byla ves povýšena na městys, ale později (v roce 1527) znovu klesla na ves. Až 11. května 1795 obdržela majestát, kterým byla povýšena na městys s právem konání výročních trhů. V 17. století patřila ves Trčkům z Lípy. Ve třicetileté válce byla téměř zničena a poté se v jejím držení vystřídalo mnoho pánů. Posledním majitelem tohoto panství byl rod Dobřenských z Dobřenic a patřilo jim až do roku 1889. Název Uhelná Příbram se ustálil v 18. století.

Kostel sv. Archanděla Michaela

S 49°46'9,5" V 15°35'7,7" | Číslo ÚSKP: 31250 / 6-347

Kostel sv. Michaela Archanděla stojí na kopci v severní části obce Uhelná Příbram. Kostel byl vybudován v letech 1348 - 1350. Původní gotická stavba byla ve 2. polovině 18. století přebudována v barokním stylu. Dva kostelní zvony pocházejí z roku 1636-1637

Fara

S 49°46'9,4" V 15°35'7,9"

Číslo ÚSKP: 103534

Barokní fara z roku 1383 byla nově přestavěna paní Marií Dobřenskou v roce 1760. Fara má mansardovou střechu.

3

Rodinný dům

S 49°46'5,4" V 15°35'6,9"

Číslo ÚSKP: 25140 / 6-348

Lidové stavení z první poloviny 19. století s jednoduchým dekorem fasády.

4

Pomník obětem světových válek

S 49°46'5,9" V 15°35'8,4"

V centru obce se nachází pomník padlým v první světové válce s později ve stejném duchu přitesaným nápisem pro oběti druhé světové války. Pomník byl odhalen v roce 1928. Není na něm však zmíněno jediné jméno. Text na pomníku zní: „Obětem světové války 1914–1918 a světové války 1939–1945. Slyšte jen stále, bratří, zaznívat blahou zvěst, že volná vlast nám patří a Vaším jménům čest!“

Křížek

S 49°46'9,5" V 15°34'55,2"

Železný křížek s nápisem "Chvála kristu"

Kaple

S 49°45'40,7" V 15°35'17,7"

Historická dřevěná kaple s vyřezávanými prvky a s dřevěným Ježíšem Kristem uvnitř.

Křížek

S 49°45'50,7" V 15°35'10,9"

Křížek

S 49°46'6,1" V 15°35'7,7"

Zvonička a křížek

S 49°45'21,5" V 15°34'45,3"

Místní část Jarošov.

Kaplička

S 49°46'12,6" V 15°34'22,4"

Místní část Uhelná Příbram.

Křížek

S 49°46'29,3" V 15°33'35,4"

Místní část Petrovice.

Křížek

S 49°46'37" V 15°34'9,5"

Křížek v polích.

Místní část Petrovice.

Svatý obrázek

S 49°46'24,9" V 15°33'48,8"

Svatý obrázek Ježíše Krista, jenž je na místní lípě udržován od počátku 20. století.

Místní část Petrovice.

Dům

S 49°46'29,9" V 15°33'35,6"

Lidové stavení, jež bylo vystavěno v roce 1875.

Místní část Petrovice.

Dům

S 49°46'17,6" V 15°36'26,7"

Dům z počátku 20. století.

Místní část Pukšice.

Křížek

S 49°46'17,3" V 15°36'35,6"

Křížek z roku 1865.

Místní část Pukšice.

Dům

S 49°46'22,9" V 15°33'35,7"

Lidová architektura, stavení z roku 1920.

Místní část Petrovice.

Křížek

S 49°46'24,9" V 15°36'42,7"

Křížek s P. Marií z roku 1967.

Místní část Pukšice.

5

Vepříkov

Původní název obce byl Vepřkov, tj. Vepřkův dvůr. V minulosti však bylo jméno pozmeněno na Vepříkov, aby byla usnadněna jeho výslovnost. První záznamy o Vepříkovu pocházejí z roku 1542 při panství Chotěbořském. V popisu se mluví o dvou rybnících zvaných Jarossowskij, ležících mezi Przibrami a Weprzkovem. Tehdy patřilo panství Chotěbořské Trčkům.

Roubenka

S 49°44'32,6" V 15°31'40"

První písemná zmínka o roubence pochází z roku 1750. Nyní je roubenka po rekonstrukci.

Místní část Miřátky.

Kaplička

S 49°44'32,7" V 15°34'9"

Křížek

S 49°44'51,7" V 15°33'49"

Křížek

S 49°44'39,9" V 15°34'16"

Křížek

S 49°44'36,4" V 15°31'32"

Křížek u silnice ve směru na Habry.

Místní část Miřátky.

Pomník obětem I. sv. války

S 49°44'32,7" V 15°34'9"

Text na pomníku je: „Za svobodu drahé vlasti ve světové válce 1914 - 1918 padli Maixner Fr. a Jos., Novotný Jan, Klouček Mich., Klouček Jos., Lacina Václ., Pavlík Boh., Piskač Jan, Piskač Václ., Pleskač Mich., Venc Fr. a Ant., Jirsa Jos., Kubát Ant., Ledvinka Jos., Novotný Jan, Pleskač Jos., Česal Jar., Václ. a Jos. Věnováno občanstvem padlým hrdinům.“

2 Křížek

S 49°44'31,2" V 15°33'54"

Křížek na konci obce směrem na místní část Miřátky.

3

Křížek

S 49°44'36,4" V 15°31'32"

Křížek u silnice ve směru na Habry.

Místní část Miřátky.

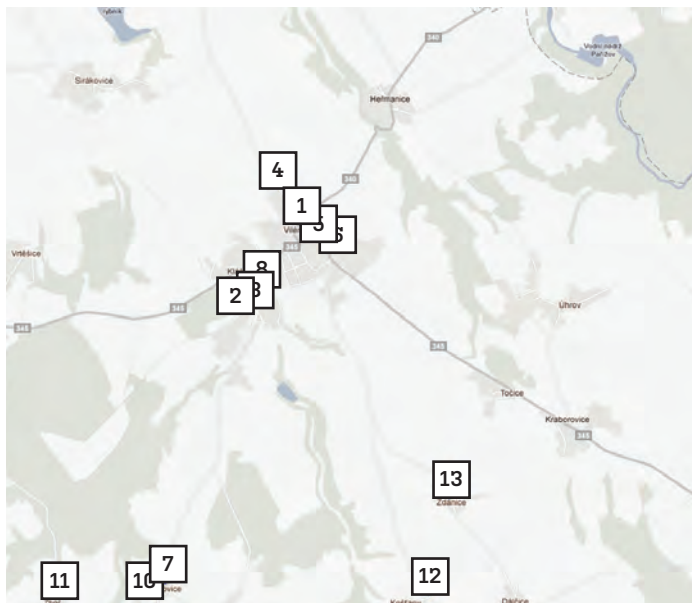

Dům

S 49°44'33,4" V 15°34'12"

Dům z roku 1912.

Vilémov

Založení Vilémova souvisí s feudální kolonizací v období 12. století, kdy se na osídlování nových území českého státu podílely řeholní řády. V roce 1119 založili Benediktini klášterní areál Vilémov s hrazeným městečkem. Název Vilémov pochází od osobního jména opata Viléma (Wilhelm), tak se totiž jmenoval jeden ze zakladatelů kláštera. Vilémov znamená Vilémův majetek nebo statek.

V roce 1278 došlo k vypálení kláštera vojsky krále Rudolfa Habsburského. U Vilémova byl roku 1469 obklíčen uherský král Matyáš Korvín vojskem Jiřího z Poděbrad a donucen ke kapitulaci bez boje. V roce 2006 byl obci obnoven status městyse.

Radnice

S 49°48'56" V 15°32'78"

Radnice byla postavena v letech 1856–1865 jako jednopatrová budova s bosovaným přízemím a středověkým rizalitem s věžičkou, ve které je umístěn zvon a věžní hodiny.

Dřevěný kříž

S 49°48'6,6" V 15°30'52,4"

V místní části Vilémova v Klášteře u cesty vedoucí do Nasavrku stojí dřevěný kříž, v místech, kde jsou pochováni vojáci, kteří zemřeli v polní nemocnici. Pocházeli z rakouské armády, která pod vedením arcivévody Karla byla v roce 1809 poražena Napoleonem u Wagramu. Během devíti měsíců zemřelo 296 osob. Některí vojáci byli z Čech, Haliče, Horních a Dolních Rakous, Solnohradu, Itálie.

Místní část Klášteř.

Kostel sv. Václava

S 49°48'35,2" V 15°31'47"

Kostel sv. Václava stojí v místě původního benediktinského kláštera z 12. století. Po zničení kláštera husity přežival původní farní kostel Panny Marie později roku 1639 zasvěcen sv. Václavovi až do 18. století. Roku 1726 byl starý kostel zbořen a na jeho místě postaven Janem Karlem z Caretto-Milessima nový barokní jednolodní kostel s trojbokým závěrem. Z původní gotické stavby se dochovala hranolová věž s gotickými detaily. Na fotce kostel s dřevěným křížem.

Místní část Klášteř.

Dřevěný kříž

S 49°48'35,2" V 15°31'47"

Dřevěný kříž u kostela sv. Václava.

Kaple

S 49°48'36,5" V 15°31'47,5"

Kaplička u fary.

Místní část Klášteř.

Zámek rodiny Rajských

S 49°48'34,6" V 15°31'45,8"

Barokní zámek.

Základy zámku pocházejí z roku 1120, kdy na tomto místě stál jeden z největších benediktinských klášterů ve střední Evropě. Na troskách kláštera zničeného roku 1421 husity si před rokem 1578 postavil Beneš Beneda z Nečtin jednopatrový panský dům a později pevnost, která byla za Václava Ferdinanda Caretto-Milessima, markýze ze Savony v roce 1689 přestavěna na renesanční zámek.

Zámek byl postaven dle projektu J. J. Wircha. Roku 1746 byl zámek přebudován a získal svou nynější podobu pozdně barokního stylu. Barokní fasádu zámku navrhl italský architekt Francesco Caratti a na architektonických detailech se podíleli i další italsí architekti. Roku 1852 rodina Caretto de Millesimo vymřela a zámek i majetek připadly nejbližšímu pokrevnímu příbuznému Francisí Václavu baronu Reiskému de Dubnic. Od této doby je zámek v rukou baronů Reiských de Dubnic.

Během druhé světové války padl zámek do rukou nacistů a rodina byla vyhnána. V roce 1945 sloužil zámek jednotkám Ruské armády pod vedením generála Malinowského, ale ještě tentýž rok byl vrácen Reiským. Zámek obklopuje park francouzského typu, ve kterém se nachází empírový náhrobek mladé ženy s dítětem a andělem z počátku 19. století.

V roce 1948 byl zámek zkonfiskován komunistickým režimem a sloužil k různým účelům, mimo jiné jako chlapecká internátní škola. V roce 1991 byl zámek navrácen rodině Reiských de Dubnic. Vladimír Reisky de Dubnic se vrátil domů z Ameriky a zrestauroval zámek i celý pozemek. Zámek Vilémov se stal místem pro konference, oslavy a jiné zajímavé události.

Evangelický kostel

S 49°49'6,1" V 15°32'0,1"

Evangelický kostel byl přestavěn a vysvěcen v roce 1882 z bývalé továrny na turecké šály.

Památník obětem světové války a památník obětem násilí a komunistické zvrů

S 49°48'55,9" V 15°32'8"

Z relativně vysokého soklu na náměstí shlíží hrdý český lev, který stojí na ležící a očividně skomírající rakouské dvojhlavé orlici. Na soklu se nachází vytesaný seznam padlých za světové války, pod tímto seznamem je dále umístěná pamětní deska se seznamem obětí druhé světové války a pod deskou je pak umístěna ještě jedna deska věnovaná obětem komunistického násilí a zvrů v letech 1948–1989.

Křížek

S 49°48'55,3" V 15°32'9,6"

Křížek na návsi s nápisem "Kříž jest naše spása a vítězství".

Křížek

S 49°48'31" V 15°31'12"

Místní část Klášter.

Kamenný křížek

S 49°48'31,5" V 15°30'38"

Místní část Klášter.

Pamětní deska politickým vězňům 1948–1989

S 49°48'54,4" V 15°32'13"

Křížek věnoval František Brož.

Historické domy

S 49°48'54" V 15°32'12,5"

Historické domy na návsi. Čp. 6, 7, 8.

Kaple sv. Jana Nepomuckého

S 49°49'7,6" V 15°31'57,3"

Pupík Evropy

S 49°47'14,1" V 15°31'8,6"

Pomyslný střed evropy je v Jakubovicích ztvárněn na kamenném menhiru a nyní je nedílnou součástí Jakubovic.

Místní část Jakubovice.

Dům čp. 13

S 49°50'12" V 15°31'19,6"

Městská část Spytice.

Dům čp. 15

S 49°50'12,6" V 15°31'19,2"

Městská část Spytice.

Dům čp. 10

S 49°50'13" V 15°31'19,8"

Městská část Spytice.

Kaple

S 49°50'13,5" V 15°31'18,3"

Kaplička byla postavená roku 1888.

Městská část Spytice.

Památník z I. sv. války a křížek

S 49°47'14" V 15°31'8,1"

Zde se nachází pamětní deska osazená na budově bývalé školy (toho času je deska kvůli rekonstrukci budovy provizorně osazena na zídku za křížkem, který se nachází asi 30 m jižně od budovy). Deska byla osazena 5. června 1938. Na desce je tento text: „1914–1918. Zhoř, Jakobovice, Hostovlice. Altrichter Alois, 22 roky, Pavlas Josef, 43 roky, Stýblo Leopold, 26 roků, Trouba Jaroslav, 25 roků, Vončovský Frant., 21 roky, Vončovský Josef, 20 roků, Vončovský Václav, 48 roků, Váňa Jan, 36 roků. Památník byl vybudován 5. 6. 1938.“

Městská část Jakobovice.

Fara

S 49°48'37,1" V 15°31'48"

Empirová fara pochází z doby po roce 1800. Před farou najdeme sochu svatého Jana Nepomuckého z roku 1725.

Místní část Klášter.

Boží muka - kaplička

S 49°47'12,1" V 15°31'6,4"

Boží muka byla zbudována roku 1787.

Městská část Jakobovice.

Hasičárna se zvonící

S 49°47'8,9" V 15°31'4,8"

Městská část Jakobovice.

Most Jakobovice

S 49°47'4,1" V 15°31'9,8"

Most z roku 1904.

Městská část Jakobovice.

Pavlova zvonička a kámen

S 49°47'9,7" V 15°31'0"

Městská část Jakobovice.

Zvonička

S 49°47'11,1" V 15°30'24,6"

Zvonička z roku 1887, kterou věnovala rodina Fantova.

Městská část Zhoř.

11

Dům rodiny Fantových

S 49°47'11,1" V 15°30'24,6"

Dům z roku 1929, zbudován rodinou Fantových.

Místní část Zhoř.

Zvonička

S 49°47'10,3" V 15°32'56,6"

Městská část Košťany.

Zvonička

S 49°47'9,5" V 15°33'43,2"

Městská část Dálčice.

Zvonička

S 49°47'38,7" V 15°33'14,3"

Městská část Ždánice.

Křížek

S 49°47'9,5" V 15°33'43,2"

Postaveno ke cti a chvále Boží od Dačických občanů 1905.

Městská část Dálčice.

13

Křížek

S 49°47'38,8" V 15°33'14,1"

Křížek nese nápis "Pane zůstaň s námi".

Městská část Ždánice.

Kaple

S 49°47'6,1" V 15°31'41,1"

Zděná čtyřboká kaplička se stanovou střechou a dřevěnou zvonici z roku 1922 na návsi.

Městská část Hostovice.

Památník padlým v I. sv. válce

S 49°48'35,9" V 15°31'46,2"

Pomník byl odhalen 26. června v roce 1938 a byl zakoupen hasičským sborem v Klášteře u firmy Podpěra ve Světlé nad Sázavou.

Text na pomníku zní: „Naším padlým vojínům. Košjanský Fr., Krátký Boh., Krátký Fr., Málek Václ., Mareček Fr., Němec K., Novotný Václ., Sojka Fr., Špitálník Václ. 1914–1918.“

Městská část Klášter.

Hasičská zbrojnice

S 49°48'35,9" V 15°31'45,9"

Městská část Klášter.

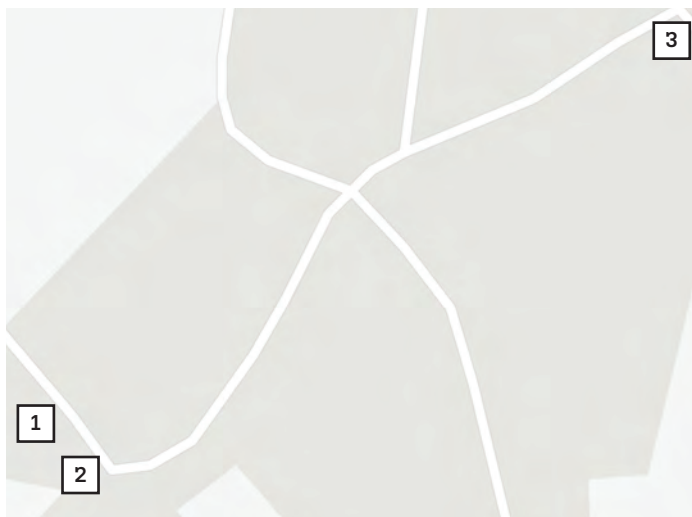
12

Sluneční hodiny

S 49°47'12,1" V 15°33'5,2"

Městská část Košťany.

Zvěstovice

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1557. Obec původně patřila k vilémovskému klášteru, později od roku 1599 ke Spycicím a roku 1659 ji koupil ještě s dalšími obcemi v okolí Jan Jetřicha hrabě z Ledebouru na Jeníkově. Tím byla obec připojena k panství Golčův Jeníkov.

Další změna proběhla roku 1686, kdy byly Zvěstovice připojeny k Hostačovu. Název obce vznikl z původního názvu z roku 1557 Ziestowicz, později Ve dvoře Ziestowskem a znamenal lidi Zvěstových.

od 17. století dřevěný dvůr, který nahradil po vypálení Spycickou tvrz (16. století). Nové sídlo bylo velmi skromné, postavené z kamene a kryté šindelem.

1

Hřbitovní kaple

S 49°50'47" V 15°30'32,4"

2

**Pomník padlým
v I. sv. válce**

S 49°50'46,1" V 15°30'33,7"

3

Křížek

S 49°50'53,6" V 15°30'49,5"

Kulturní památky venkova II

Navštivte
zapomenutý
kraj

*Královská
Stežka*

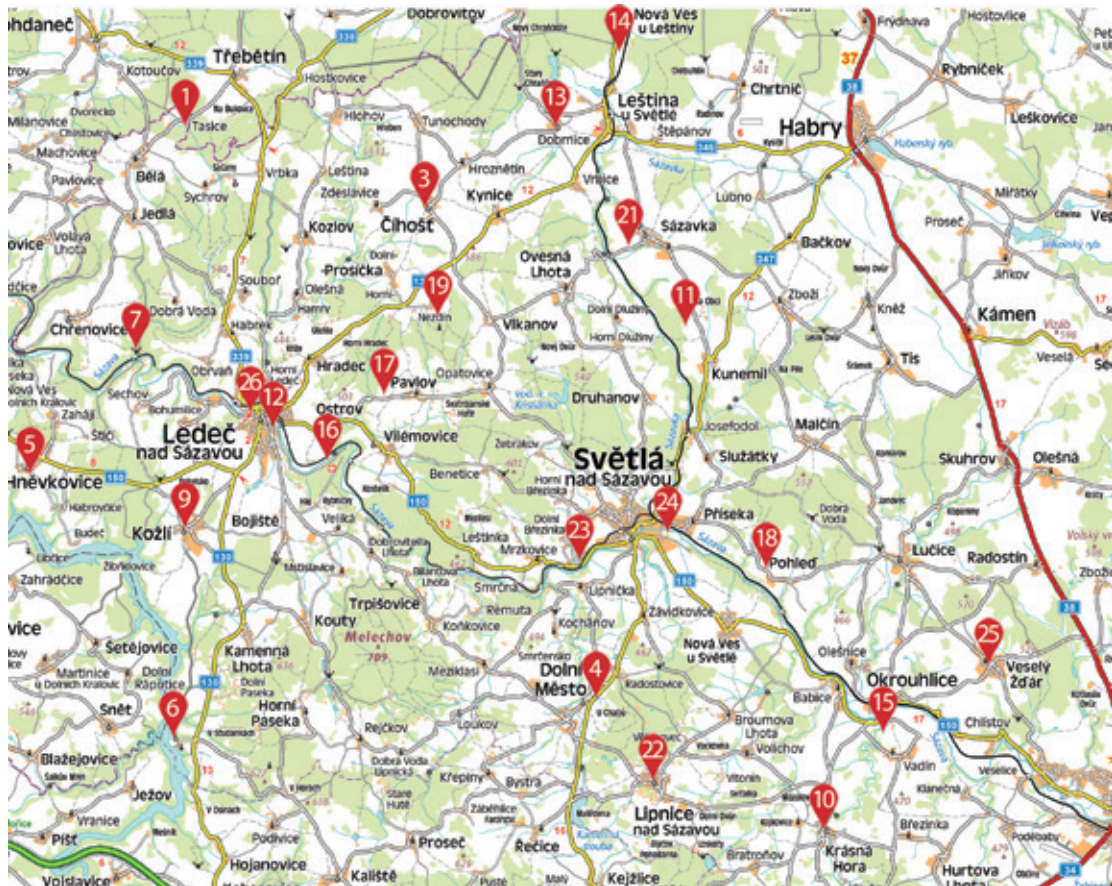

Královská
Stežka

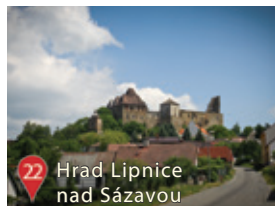
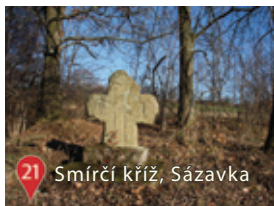
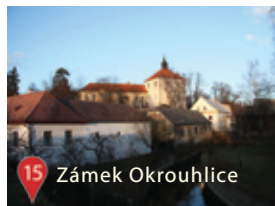
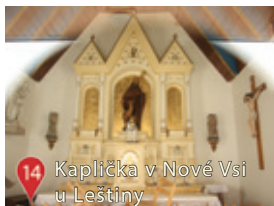
Obsah

Bělá	6
Bojiště	7
Břevnice	8
Čihošť	9
Dolní Město	11
Havlíčkův Brod	14
Hněvkovice	29
Horní Paseka	30
Hradec	32
Hurtova Lhota	34
Chřenovice	35
Jedlá	36
Kamenná Lhota	37
Knyk	38
Kouty	39
Kozlov	40
Kožlí	41
Krásná Hora	43
Kunemil	46
Kyjov	47
Kynice	48
Ledeč nad Sázavou	48
Leština u Světlé	53
Lipnice nad Sázavou	54
Nová Ves u Leštiny	58
Nová Ves u Světlé	59
Okrouhlice	61
Ostrov	63
Pavlov	64
Pohled'	65
Prosíčka	65
Příseka	66
Sázavka	67
Služátky	68
Světlá nad Sázavou	69
Trpišovice	75
Veselý Žďar	76
Vilémovice	78
Žďirec	79

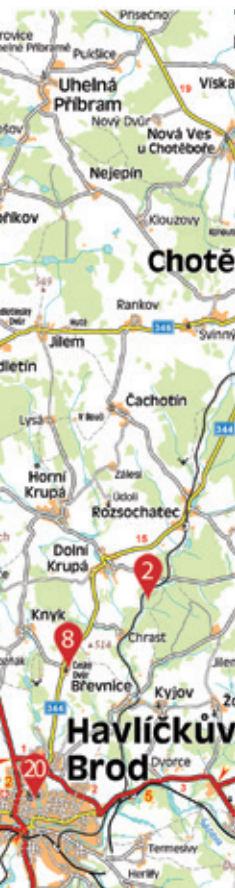

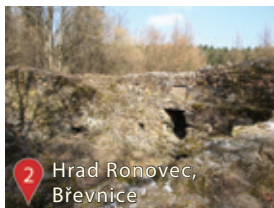
vybrané památky MAS Královská stezka

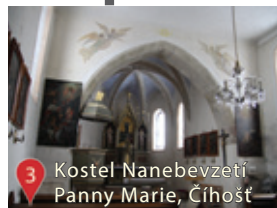
Přehledová mapa

1 Huť Jakub, Tasice

2 Hrad Ronovec, Břevnice

3 Kostel Nanebevzeří Panny Marie, Číhošť

4 Kostel sv. Martina, Dolní Město

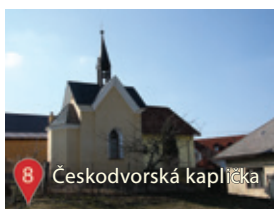
5 Bývalá tvrz, Hněvkovice

6 Kostel sv. Víta, Zahradka

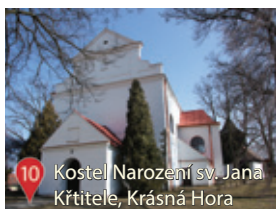
7 Zřícenina hradu Chřenovice

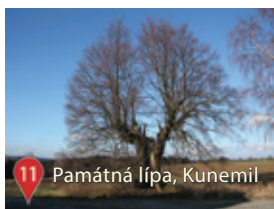
8 Českodvorská kaplička

9 Památník protifašistických bojovníků, Kožlí

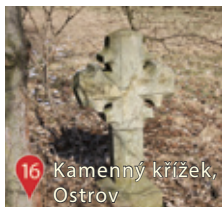
10 Kostel Narození sv. Jana Křtitele, Krásná Hora

11 Památná lípa, Kunemil

12 Židovská synagoga, Ledeč nad Sázavou

16 Kamenný křížek, Ostrov

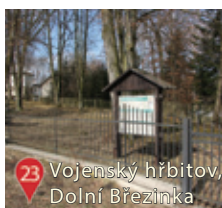
17 Smírčí kámen, Pavlov

18 Zemědělský dvůr - Michalův statek

19 Nezdiňská kaplička

23 Vojenský hřbitov, Dolní Břežinka

24 Železniční stanice, Světlá nad Sázavou

25 Kaple sv. Václava, Veselý Žďár

26 Mariánský sloup, Ledeč nad Sázavou

Bělá

Bělá se připomíná již roku 1257 jako malá hornická osada. Kolem obce se rozkládalo několik dolů na stříbro, které pravděpodobně nebyly příliš výnosné, neboť později se o nich již v žádných dokumentech nehovoří. V obci stávala kamenná tvrz založená před rokem 1316. Jejím prvním známým majitelem byl v roce 1316 Mikuláš z Bělé. Zprávy o osudech Bělé a její tvrže jsou ve středověku velmi kusé. V roce 1544 Bělá náležela k ledečskému panství, které v té době vlastnila Markéta Ledecká z Řičan. Tvrz byla v této době ještě zachována. Následující historie Bělé byla shodná s osudy ledečského panství. V pozdější době se již nikde neobjevují zmínky o běléské tvrzi. V obci se nachází Huť Jakub, která je zapsána v seznamu kulturních technických památek, a kterou je možné navštívit s průvodcem.

Huť Jakub - sklárna

S 49°45'37,0"; V 15°15'08,2" / ě. ÚSKP. 21421/6-5500
Sklárna byla založena v roce 1796 F. Čapkem a dochovala se v podobě přestavby z let 1821–22. V roce 1885 byla doplněna o brusírnu a v 2. polovině 20. století zde započala výroba laboratorního skla. Hutní hala nese stále krov z roku 1821. Významnou součástí areálu je panský dům z 18. století. V devadesátých letech zde byla vybudována restaurační galerie a proběhlo mnoho úprav. V současné době již sklářská huť není v provozu. Sklárna je též nazývána „Jakub“ podle seriálu „Synové a dcery Jakuba skláře“. Areál s více než dvoustletou tradicí by se měl postupně přeměnit ve sklářský skanzen a je možné jej navštívit s průvodcem. Od roku 1990 je tato huť na seznamu nemovitých technických památek. Sklárna se nachází v místní části Bělá - Tasice.

Místní část Tasice.

Dřevěný kříž

S 49°45'39,7"; V 15°15'17,7"

Místní část Tasice.

Františkánský kříž

S 49°45'06,8"; V 15°14'10,6"

Kamenný Františkánský kříž z roku 1824 se nachází na návsi u kapličky.

Kaplička

S 49°45'06,8"; V 15°14'10,6"

Kaplička byla postavena roku 1937. Plány

na její výstavbu zpracoval ledečský stavitel Vojtěch Buk a stavba byla provedena na náklady obce. Kaple má ve střeše zbudovanou věžičku, do které byl umístěn zvonek z dřevěné zvoničky postavené v roce 1837. Do interiéru kaple byl zakoupen oltář se sochou svatého Jana Nepomuckého.

Pomník padlým v I. světové válce

S 49°45'09,6"

V 15°14'12,8"

Ke slavnostnímu odhalení pomníku padlým vojnům a legionářům došlo 5. června 1921. O jeho výstavbu se zasloužili místní ochotníci v čele s učitelem Václavem Zvoníčkem. Je na něm zapsáno 15 jmen padlých mužů z obce. Pomník zhotovil koutecký kameník Birzoň. Na pomníku najdeme nápis „Padlým vojnům věnuje spolek divadelních ochotníků“.

Hasičská zbrojnice

S 49°45'06,7"; V 15°14'10,2"

Hasičská zbrojnice z roku 1903.

Křížek

549°44'59,1" V 15°13'59,7"

Pozůstatky tvrze v Bělé

549°45'02,7" V 15°14'16,6"

V půdorysu čtvercová tvrz věžovitého typu stála uprostřed vsi na mírném návrsí u rybníka. Chránila ji hradba s baštami v nárožích a příkopy. Ještě v 19. století zde stály dvě okrouhlé bašty a příkopy. Poslední bašta byla zbourána v roce 1881. V tomto roce byly také zavezeny příkopy. Tvrz byla definitivně rozebrána v roce 1894 a dodnes se dochovaly jen malé zbytky sklepů.

Pomník Švehlův sad

549°45'04,5" V 15°14'15,5"

Na kamenném pomníku je nápis „Švehlův sad - 1936“.

Kamenný kříž

549°45'14,4" V 15°14'22,3"

Kamenný kříž se nachází u silnice v obci Bělá, směr Tasicce.

Křížek

549°45'13,8" V 15°13'54,5"

Křížek

549°45'05,9" V 15°14'51,9"

Křížek

549°44'56,4" V 15°14'28,3"

Bojiště

Obec Bojiště se nachází v okrese Havlíčkův Brod, jižně od Ledče nad Sázavou. K obci patří místní části Mstislavice a Veliká. V obci a místních částech najdeme tři kapličky, několik křížků a památný strom v osadě Malé Bojiště.

Kostel sv. Vojtěcha

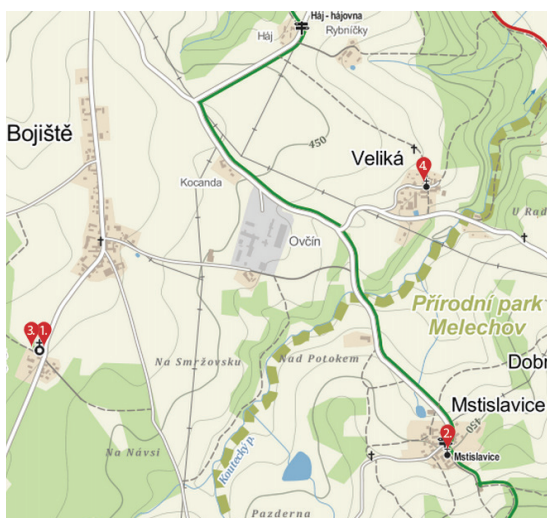
549°39'50,2" V 15°16'59,0"

Kostel sv. Vojtěcha najdeme v osadě Malé Bojiště. Stojí na místě zvaném „Na poušti“ uprostřed starodávného hřbitova. Je zasvěcený sv. Vojtěchu, druhému pražskému biskupovi a mučedníkovi. Původně se jednalo o větší kapli a kostel zde byl postaven na paměť místní bitvy pravděpodobně v roce 1420. Jedná se o jednodílnou stavbu obdélníkového půdorysu s polygonálně ukončeným presbytářem. Vchod je umístěn na západní straně, na východní straně je věžička. Okolo kostela byla v roce 1829 postavena kamenná zeď a vzniklý prostor sloužil jako hřbitov pro obyvatele obcí Bojiště, Kouty a Kamenná Lhota. Kostel byl několikrát opravován, přičemž největší opravy proběhly v roce 1900, kdy dostal novou šindelovou střechu, omítky a byla zasklena okna. V roce 1932 šindelovou střechu nahradily tašky. V roce 1947 byl v rámci svatovojtěžského jubilea restaurován hlavní oltář a kazatelna. V roce 1997 byl kostel před oslavami tisícího výročí smrti sv. Vojtěcha zveniči odvlhčen, byla opravena krytina a plášť kostela byl omítnut a nabarven. V roce 2009 byl dán do kostela nový ambon a sedes.

Památný strom - Lípa sv. Vojtěcha

549°39'50,3" V 15°16'58,1"

Jedná se o lípu srdčitou, která byla vyhlášena památným stromem v roce 2012. Lípa se nachází přibližně 25 metrů na západ od ohradní zdi hřbitova. Byla vysazena pravděpodobně při obnově kostela v roce 1768. Výška stromu je uváděna 30 metrů a stáří cca 240 let.

Kaplička

5 49°39'37,3"; V 15°18'21,0"

Místní část Mstislavice.

Křížek

5 49°40'03,7"; V 15°17'01,9"

Na křížku je nápis: „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus, ke cti a chvále Boží věnovali manželé Josef a Marie Cihlářovi, 1907“.

Kamenný křížek

5 49°39'50,3"; V 15°16'58,1"

Kamenný křížek s nápisem „K vůli nejsvětějšího srdce Pana Ježíše věnováno od zbožných osadníků z Koutů 1901“.

Křížek

5 49°40'38,9"; V 15°17'11,2"

Kaplička

5 49°40'11,3";

V 15°18'17,2"

Kaplička nájde me v místní části Bojiště Veliká. V roce 1857 byla na násvi ve Veliké postavena zvonička, do které byl zakoupen 24 kg těžký zvon. Vedle

ni byl v témže roce postaven litinový kříž. Za první republiky byla nad křížkem postavena větší kaplička. O původní zvon ze zvoníčky přišla obec rekvizicí během I. světové války a nový zvon byl do kapličky zakoupen v roce 1928. Na zvonu je vyrytý reliéf svatého Václava a byl zhotoven ve zvoňářské dílně Buřil a Riss v Kuklenách. Slavnostní vysvěcení nově pořízeného zvonu proběhlo 24. června 1928.

Místní část Veliká.

Křížek

5 49°40'15,9"; V 15°18'14,9"

Místní část Veliká.

Kaplička

5 49°39'35,7"; V 15°18'06,0"

Místní část Mstislavice.

Břevnice

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1351, kdy Čeněk z Lipé směnil s německobrodským měšťanem Thunlinem ves Hrzebnicz. V 18. století ves náležela k rozsochateckému panství. Roku 1873 se stalo vlastníkem město Německý Brod, které roku 1896 velkostatek prodalo Jindřichovi a Karlovi Battistům. V lesích severně od obce se nachází volně přístupná zřícenina hradu Ronovec, kde návštěvníci uvidí zbytky obvodových zdí, hradních příkopů a valů.

Kamenný křížek

5 49°37'49,0"; V 15°36'38,6"

Kamenný barokní kříž z roku 1760 s iniciálami J. K. (Jan Kudela) se symbolickým znázorněním Krista. Kříž se nachází v blízkosti vjezdu do statku Břevnice mezi dvěma lípami.

Křížek

5 49°38'00,8"; V 15°36'16,2"

Křížek nese nápis: „Pochválen buď pán Ježíš Kristus“.

Hrad Ronovec

5 49°39'14,8"; V 15°37'08,5" / č. ÚSKP: 18250/6-125

Hrad Ronovec se původně nazýval Sommerburg neboli Letní hrad. Nachází se na odbočce ze žluté turistické značky mezi Choťeboř a Havlíčkovým Brodem, poblíž obce Břevnice. První písemná zmínka o hradu pochází z roku 1261. Předpokládá se však, že na jeho místě stával již ve 12. století dřevěný hrádek, který shořel a na jeho místě byl vystavěn hrad z kamene. Za zakladatele hradu je považován Smil z Lichtenburka. Pod jménem Ronovec je hrad známý od 14. století. V roce 1544 byl hrad pustý a naposledy byl připomínán roku 1572 na cedulích bratří Haugviců. V 18. a 19. století jej poničili hledači pokladů. Z hradu se dochovala část paláce, zbytky hradeb a čtverhranné věže. Většina těchto částí byla od-

kryta při průzkumných pracích v letech 1957 – 1960. V roce 1980 bylo zdivo konzervováno. Kolem hradu jsou patrné příkopy a valy. Nachází se zde památná deska místnímu vlastenci a zakladateli muzea v nedaleké Dolní Krupě Josefu Čapkovi, který zemřel v roce 1988. Hrad je volně přístupný.

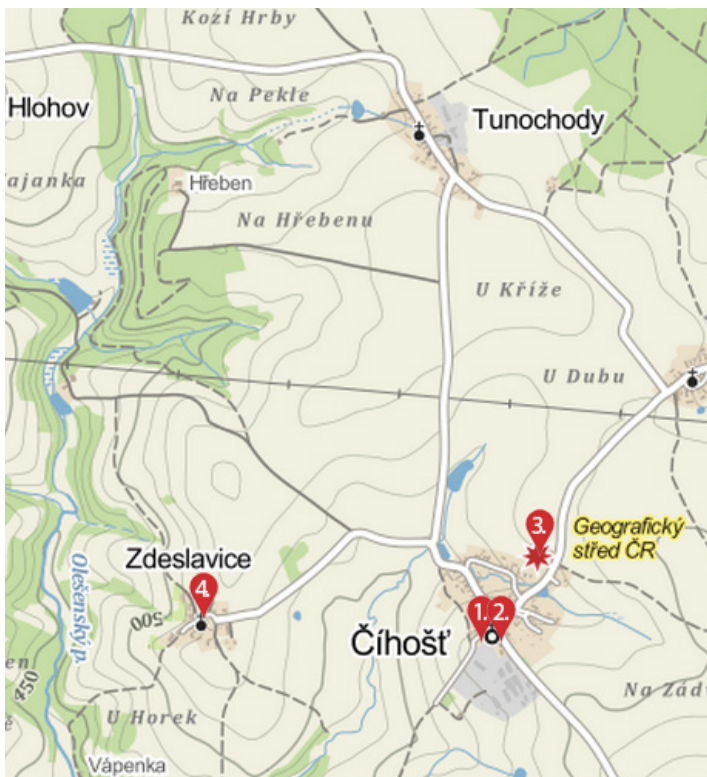
Barokní zámek

5 49°37'48,7"; V 15°36'37,6"

Zakladatelem barokního záměčku z konce 18. století je Prokop Vilibald Čermák. Zámek se nachází na jihozápadním okraji obce. Původní zdobená fasáda vzala za své, když byl zámek v majetku státního statku.

Číhošť

První doložená zmínka o vsi Číhošť pochází z roku 1347. V této době je také zmiňován kostel Nanebevzetí Panny Marie, uváděný v roce 1350 jako farní kostel v děkanátu německobrodském. Roku 1578 bylo zdejší panství připojeno k Ledči, jejímž majitelem byl Jaroslav Trčka z Lípy. Od té doby byla Číhošť nedílnou součástí panství ledečského. Obec proslavil tzv. „Číhošťský zázrak“, dosud nevysvětlený pohyb kříže na hlavním oltáři, ke kterému došlo ve dnech 11. a 25. prosince 1949. V obci byl 22. února 1990 slavnostně odhalen pomník kněze Josefa Toufara, který byl v době Číhošťského zázraku v Číhošti farářem, a kterého agenti StB během „vyšetřování“ události umučili k smrti.

Kostel Nanebevzetí Panny Marie 1

S 49°44'27,0"; V 15°20'09,0" / č. ÚSKP: 26921/6-130

Kostel Nanebevzetí Panny Marie je poprvé připomínán roku 1350 jako farní kostel. Původně gotický kostel byl o Vánocích 1949 dějištěm tzv. číhoštského zázraku, kdy se samovolně začal pohybovat kříž na oltáři. Místní farář Josef Toufar byl v návaznosti na tyto události umučen komunistickou StB v zinscenovaném procesu.

Pomník 2

S 49°44'27,2"; V 15°20'08,6"

Pomník nese nápis „Ecce homo páter Josef Toufar 14. 7. 1902, 25. 2. 1950“. Byl vystaven na památku místního faráře Josefa Toufara, který byl komunistickou StB umučen v zinscenovaném procesu navazujícím na číhoštský zázrak.

Geografický střed republiky 3

S 49°44'37,5"; V 15°20'19,1"

V katastru obce byl geodeticky zaměřen střed České republiky. Tento bod byl určen několika nezávislými zdroji. Nalézá se asi 400 m severovýchodně od kostela Nanebevzetí Panny Marie. Jedná se o těžiště plochy vymezené státní hranicí, přičemž není brán v úvahu rozdíl nadmořských výšek. Na místě těžiště v nadmořské výšce 527,9 m n.m. byl v roce 2006 vztýčen pamětní kámen.

Křížek

S 49°44'27,3"; V 15°20'09,3"

Fara

S 49°44'26,6"; V 15°20'07,2"

Kamenný kříž

S 49°44'39,7"; V 15°19'46,9"

Kamenný kříž se nachází u silnice severozápadně od Číhoště ve směru na Zdeslavice.

Křížek

S 49°44'33,0"; V 15°20'41,0"

Křížek

S 49°44'05,3"; V 15°20'36,8"

Křížek

S 49°44'47,0"; V 15°18'20,5"

Místní část Hlohov

Křížek

S 49°44'37,5"; V 15°18'12,7"

Místní část Hlohov

Zvonička

S 49°45'38,3"; V 15°18'16,8"

Místní část Hlohov

Kaplička

S 49°45'02,0"; V 15°20'52,4"

Místní část Hroznětín.

Kaplička

S 49°45'37,6"; V 15°19'54,5"

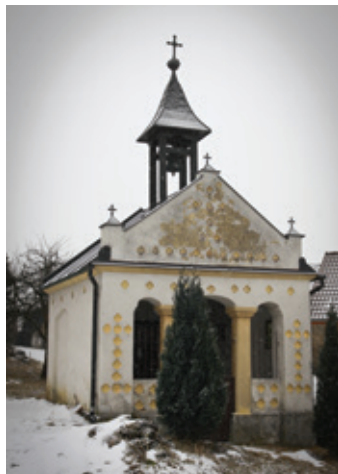
Na kapličce je uveden nápis „Na věčnou paměť zemřelým následkem umučení v koncentračních táborech Antonín Malimánek †13. 3. 1945 ve stáří 29 roků, Jan Prchal †10.5.1945 ve stáří 53 roků, nezapomeneme“.

Místní část Tunochody.

Roubenka

S 49°44'38,6"; V 15°19'53,4"

Místní část Tunochody.

Kaplička 4

S 49°44'28,5"; V 15°19'06,2"

Místní část Zdeslavice.

Kaplička

S 49°44'29,4"; V 15°19'19,1"

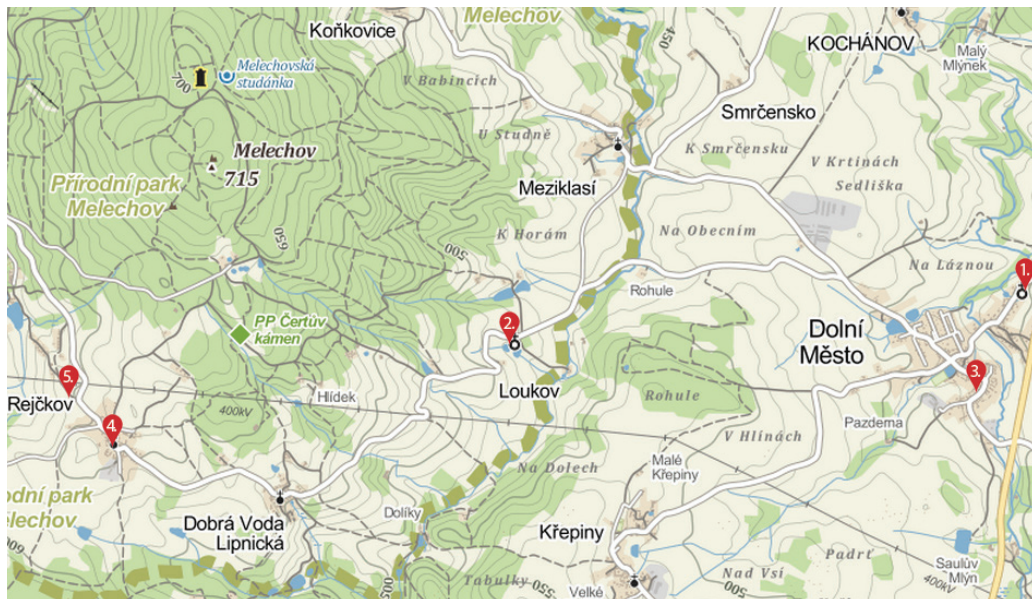
Místní část Zdeslavice.

Křížek

S 49°44'59,6"; V 15°18'48,5"

Místní část Zdeslavice.

Dolní Město

Dolní Město je obec v okrese Havlíčkův Brod, nacházející se jižně od města Světlá nad Sázavou. K obci patří místní části Meziklasi, Dobrá Voda Lipnická a Rejčkov. Dolní Město je prvně připomínáno roku 1358. Původní název obce byl Dolní Lipnice, současný název obec nese od 16. století. Na hřbitově se nachází raně gotický kostel sv. Martina z 2. poloviny 13. století, ve kterém najdeme gotické fresky ze 14. století. Před kostelem byla vystavena socha Madony z počátku 18. století a za ní hranolová zvonice s dřevěným patrem na zděném přízemí z přelomu 17. a 18. století. Na okraji obce se nachází socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1746 a v okolí četné žulové lomy. K obci patří část Loukov, což je zaniklá vesnice, na jejíž význam upomíná dnes již pouze kostel sv. Markýty ze 14. století.

Kostel sv. Martina

$54^{\circ}37'53,217''$; $V 15^{\circ}23'19,014''$

č. ÚSKP: 38058/6-137

Kostel je příkladem venkovské gotické stavby z 1. poloviny 14. století a byl později barokně upravován. Poprvé se v písemných pramenech objevuje již roku 1346 v závěti Pertolta z Lipé. V předhusitském období byl kostel zasvěcen sv. Janu Křtiteli a teprve roku 1653 je zmíněn s dnešním svatomartinským patroniíem. Kostel byl v průběhu doby vícekrát opravován. Dochovaná stavba nese známky úprav zejména z barokního období a z přelomu 19. a 20. století. Při rekonstrukcích byly postupně odhaleny původní gotické fresky ze 14. století.

Socha Madony

$54^{\circ}37'51,948''$; $V 15^{\circ}23'17,549''$

Socha Madony na sloupovém podstavci z počátku 18. století. Na soše je nápis „Oroduj za nás“.

Památník padlým s křížem

5 49°38'10,0"; V 15°23'28,0"

Pomník padlým v I. světové válce s nápisem „1914 - 1918 Naším padlým“ a křížkem.

Zvonice

5 49°37'53,0"; V 15°23'20,0"

Hranolová zvonice s dřevěným patrem na zděném přízemí. Stavba pochází z přelomu 17. a 18. století.

Boží muka

5 49°37'45,0"; V 15°22'44,0"

Boží muka

5 49°37'35,839"; V 15°22'33,056"

Boží muka z roku 1859 na kamenném podstavci s nápisem „Zde zapíchlí Antonína Veselku z Křepiny“.

Boží muka

5 49°37'33,0"; V 15°22'25,0"

Křížek z roku 1859 na bílém podstavci s nápisem „Zde umřel Antonín Veselka z Křepiny“.

Křížek

5 49°37'30,0"; V 15°23'02,0"

Nápis na křížku „Ku cti a chvále Boží věnuje zdejší obec v roce 1900“.

Pomník z II. světové války

5 49°37'34,525"; V 15°23'8,265"

Nápis na pomníku „Naším umučeným a padlým 1938 - 1945“.

Socha sv. Jana Nepomuckého

5 49°37'34,240"; V 15°23'6,442"

Socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1746 se nachází na okraji obce a nese nápis „Ke cti Boha nejvyššího a dobrotivého, též Jana Nepomuckého, patrona našeho, postavena jest, sláva Jeho.“

Křížek

5 49°37'52,513"; V 15°23'17,840"

Křížek z roku 1852 s nápisem „Ke cti a chvále Boží obětivali Jiří a Háta Krupičkovo manželé“.

Kamenný křížek

5 49°37'5,588"; V 15°22'35,216"

Kamenný křížek z roku 1861.

Křížek

5 49°37'43,0"; V 15°20'43,0"

Místní část Meziklasí.

Křížek

5 49°38'25,0"; V 15°21'12,0"

Místní část Meziklasí.

Kaplička

5 49°38'22,0"; V 15°21'16,0"

Kaplička v místní části Meziklasí pochází z roku 1864.

Místní část Meziklasí.

Pomník

5 49°37'28,0"; V 15°20'16,0"

Pomník s nápisem „Za svobodu a samostatnost položil zde 6. května 1945 svůj mladý život Antonín Popek, nezapomeneme“.

Místní část Dobrá Voda Lipnická.

Kaplička

5 49°37'12,0"; V 15°19'32,0"

Místní část Dobrá Voda Lipnická.

Křížek

5 49°37'12,0"; V 15°19'32,0"

Kamenný křížek s nápisem „INRI“.

Místní část Dobrá Voda Lipnická.

Křížek

5 49°37'18,0"; V 15°19'19,0"

Křížek s nápisem „Víra Tvá je cesta poznání“.

Místní část Dobrá Voda Lipnická.

Křížek

5 49°37'03,0"; V 15°20'14,0"

Místní část Dobrá Voda Lipnická.

Křížek

5 49°37'22,0"; V 15°18'45,0"

Místní část Rejčkov.

Křížek

5 49°37'26,0"; V 15°18'33,0"

Místní část Rejčkov.

Kaplička

5 49°37'23,0"; V 15°18'41,0"

Místní část Rejčkov.

Křížek

S 49°37'33,0"; V 15°18'28,0"

Křížek z roku 1861 s nápisem „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus“.

Místní část Rejčkov.

Křížek

S 49°37'23,0"; V 15°18'41,0"

Místní část Rejčkov.

Křížek

S 49°37'11,5"; V 15°18'43,1"

Kamenný křížek se nachází jižně od místní části Rejčkov u lesní cesty do osady Staré Hutě. Křížek nese letopočet 1902.

Místní část Rejčkov.

Pamětní kámen

S 49°37'27,0"; V 15°18'37,0"

Místní část Rejčkov.

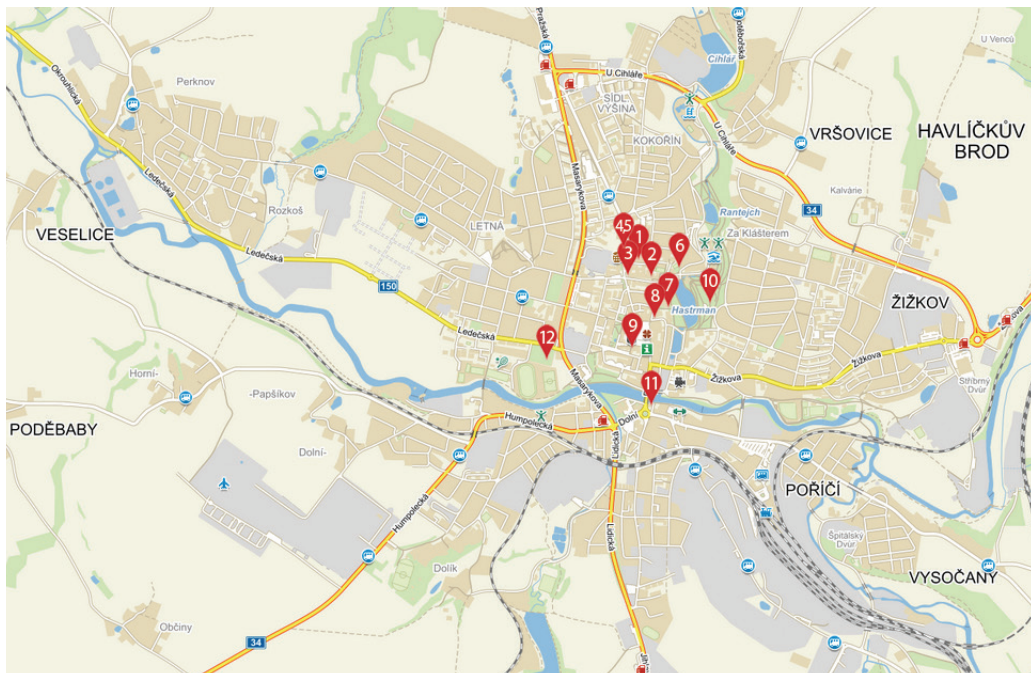
Kostel svaté Markéty

S 49°37'43,627"; V 15°20'43,896"

Kostel dnes stojí osaměle na místě zaniklé vsi Loukov, patří k místní části Meziklasi. Kostel sv. Markéty je výtvarně zajímavou stavbou. Původní stavba vznikla před polovinou 14. století, krov sedlové střechy však pochází až z druhé poloviny 15. století. Kostel má obdélnou loď a užší, obdélné, uzavřené presbyterium s žebrovou křížovou klenbou. V interiéru můžeme vidět např. obraz sv. Matěje, sv. Kryštofa, fragment s námětem Oplakávání Krista, výjevy Ukřižování, Poslední večeře Páně, Piety a Oběti Kaina a Ábela. Dále zde najdeme rozměrnou scénu s výjevem Umučení deseti tisíc rytířů, Boj sv. Jiří s drakem či Bolestného Krista s Arma Christi (nástroji umučení). V kostele se dochovaly vzácné nástěnné malby ze 14. století. Během oprav, které probíhaly ve 40. letech 20. století a v roce 2009, byl v kostele instalován nový dřevěný kazetový strop a šindelová střecha, rekonstruovány byly fresky a nová křížová cesta.

Místní část Meziklasi.

Havlíčkův Brod

U původní osady Brod při Haberské stezce bylo ve 2. polovině 13. století založeno Smilem z Lichtenburka stejnojmenné město. Od doby krále Jana Lucemburského neslo název Německý Brod a teprve po II. světové válce dostalo dnešní název. Brod byl nejprve významným hornickým městem s těžbou stříbra, později se stal centrem řemeslné a zemědělské výroby. Při dobytí Žižkovým husitským vojskem roku 1422, byl Německý Brod zcela zničen. K obnově a rozkvětu došlo především v době, kdy Brod náležel spolu s lipnickým panstvím rodině Trčků z Lípy. Od roku 1637 nesl titul královské město. Městu se nevyhnuly nejruznější pohromy, povodně a požáry, ani třicetiletá válka a tak zvané morové rány. Od roku 1850 byl Německý Brod sídlem okresního hejtmanství, soudu, berního úřadu a správním centrem s městským úřadem. Rozšířil se zde textilní a bramborařský průmysl, tradici má zdejší mlýn a pivovar. Ani kultura nezůstala pozadu - divadelní ochotníci uvedli v roce 1922 vůbec první dramatizaci Haškova Dobrého vojáka Švejka v provedení pražských herců. Město odchovalo a hostilo řadu významných osobností, k nimž patří Jan Václav Stamic, Josef Dobrovský, Bedřich Smetana, Jan Zrzavý. Stojí zde pomníky Tomáše G. Masaryka a Karla Havlíčka Borovského. I dnes podporuje zájmové spolky i kulturní, sportovní a společenské akce, v neposlední řadě tradici hokejové školy, ze které vyšli současní světovznámí trenéři - Josef Augusta a Jaroslav Holík. Od roku 2000 je v Havlíčkově Brodě Střed Evropy. Jeho existence byla objevena v pozůstalosti vědce Járy Cimrmana Ladislavem Smoljakem a Zdeňkem Svěrákem. Jednu z jeho modifikací můžete obdivovat v Sázkavské ulici v podobě obřího trychtýře. Historické centrum města bylo v roce 1990 vyhlášeno městskou památkovou zónou. Jsou zde zachovány zbytky městského opevnění se Štáflovou baštou. Z nejvýznamnějších kulturních památek můžeme dále zmínit Klášter svaté Rodiny, Kostel Nanebevzetí Panny Marie, Kostel Nejsvětější Trojice, Štáflovu chalupu, starou a novou radnici, budovu dnešního muzea či brodské podzemí, které bylo veřejnosti zpřístupněno v roce 2013. V ulicích Horní, Dolní a na Havlíčkově náměstí se dochovalo mnoho zdobných měšťanských domů.

Venkovský dům č.p. 10

5 49°36'02,7"; V 15°29'59,9"

Dům představuje typickou ukázkou zděné lidové architektury v regionu po polovině 19. století. Na fasádě je uveden rok L.P. 1854.

Místní část Březinka.

Kaplička

5 49°36'03,3"; V 15°29'53,7"

Místní část Březinka.

Křížek

5 49°36'04,7"; V 15°29'41,3"

Místní část Březinka.

Venkovský dům - Štáflova chalupa

5 49°36'36,356"; V 15°34'43,366" / č. ÚSKP: 15826/6-89

Štáflova chalupa je jedna z nejstarších dochovaných lidových staveb, tzv. středověký typ dřevěného domu. Nejstarší části domu jsou datovány do 16. století. V průběhu rozsáhlé rekonstrukce v roce 1999 byla v roubeném jádru stavby objevena starobylá dýmná jizba s horním větracím otvorem pro odchod kouře. K vidění je zde i tzv. černá kuchyně nebo zachovalý povalový strop. Objekt byl zrekonstruován do původní podoby. Od majitelů Štáflů byl objekt vykoupen do majetku města v roce 1992. Havlíčkovobrodská větev rodu Štáflů se zapsala do povědomí uměleckými díly malíře Arnošta Štáfla, který ve starobylém domku bydlel během války, a také tvorbou Otakara Štáfla, grafika a malíře působícího v Praze, který rovněž namaloval řadu obrazů inspirovaných starým Brodem.

Křížek

5 49°36'35,54"; V 15°34'41,35"

Kláster - s kostelem sv. Rodiny a kaplí Božího hrobu

5 49°36'34,40"; V 15°34'42,76" / č. ÚSKP: 35960/6-4

Na konci Horní ulice, již za městskými hradbami, upoutá pozornost mohutná barokní stavba augustiniánského kláštera s kostelem sv. Rodiny. Jeho výstavba spadá do období po třicetileté válce a je spojena s násilnou rekatolizací původně protestantského města, poničeného válkou a živelnými pohromami. První augustiniáni přišli z Prahy do Brodu v roce 1674, zprvu pobývali v blízkosti kostela sv. Kateřiny. Pak započali se stavbou kostela a kláštera. V letech 1679 – 1733 vznikl nový barokní kostel zasvěcený sv. Rodině a jednopatrová klášterní budova. Na stavbě se podílelo několik stavitelů – východní část s presbytářem postavil Gian Batista a západní část vystavěl Daniel Měnický z Chrudimi. Ke klášteru patřila velká zahrada, dnes zde nalezneme parkovou úpravu a na místě původní zahrady budovu školy. Klášter sloužil více než dvaceti řeholníkům a po roce 1815 sem bylo přeloženo gymnázium z Hustiřanského domu (dnešní budova pivovaru). Po zrušení řádu Josefem II. nahradili augustiniány ve výuce premonstráti ze Želiva a roku 1885 přešlo gymnázium pod státní správu. V době svých studií zde pobýval Bedřich Smetana.

Kostel sv. Rodiny

5 49°36'35,27"; V 15°34'41,9" / č. ÚSKP: 35960/6-4

Výstavba mohutné stavby bývalého augustiniánského kláštera s kostelem sv. Rodiny spadá do období 1679 – 1737 a pojí se s násilnou rekatolizací původně protestantského města, poničeného válkou a živelnými pohromami. Na stavbě se podílelo několik stavitelů – východní část s presbytářem postavil Gian Batista a západní část vystavěl Daniel Měnický

z Chrudimi. Bohatě zdobené průčelí kostela pochází ze začátku 18. století – dle návrhu řádového bratra Filipa à Sancto Hermanno. Na severní straně kostela byla roku 1725 přistavěna kaple Božího hrobu. Roku 1888 byla snesena věž v průčelí kostela a nahrazena menší věží nad jeho štítem. Vnitřní barokní jednoduchý interiéru kostela pochází z 1. poloviny 18. století. Výraznou pečeť mu vtiskl sochař Ignác Rohrbach z Chrudimi. Je autorem hlavního oltáře, který je zasvěcen sv. Rodině s obrazem od Siarda Noseckého, a také oltáře Pět ran Kristových, jenž je symbolem řádu augustiniánů a v Čechách existuje pouze tento jeden exemplář. K dílu Rohrbachovu patří i kazatelna s postavami církevních otců.

Sloup se sochou sv. Jana Křtitele

5 49°36'36,11"; V 15°34'41,87" / č. ÚSKP: 24076/6-54

Na bezmála čtyři metry vysokém žulovém sloupu je umístěno mramorové sousoší zobrazující sv. Jana Křtitele křtícího Ježíše Krista. Autorem je neznámý umělec, který zde působil ve 2. polovině 17. století. Sloup je umístěn v parku v blízkosti bývalého augustiniánského kláštera. Na přední straně soklu je nápis odkazující na renovaci sloupu roku 1885, na třech dalších bočních plochách je vystouplý reliéf s růžicemi.

Kaple Božího hrobu

5 49°36'36,02"; V 15°34'43,09" / č. ÚSKP: 35960/6-4

Na severní straně klášterního kostela sv. Rodiny nechala roku 1724 hraběnka Terezie z Pöttingu přistavět kapli Božího hrobu. Stavbu podle plánu pražského stavitele Antonína Václava Spannbruckera provedl kameník Julius Bauer. I když se tehdy jednalo o módní záležitost, její architektura je unikátní. Do kaple se vchází z kostela oltářem Pět ran Kristových. Kaple Božího hrobu (kopie podoby Božího hrobu v Jeruzalémě) se v období baroka začaly na našem území objevovat v různých variacích jako připomínka místa, které většina křesťanů uctívá jako Golgotu neboli horu Kalvárii, kde byl podle Nového zákona ukřižován Ježíš Kristus. Tento kostel v Jeruzalémě je důležitým poutním místem již od 4. století.

Pomník obětem komunismu

5 49°36'33,89"; V 15°34'41,89"

Pomník s nápisem „Obětem komunismu 1948 – 1989. Konfederace politických vězňů.“ Pomník se nachází před klášteřem sv. Rodiny.

Pamětní deska Bedřicha Smetany

5 49°36'34,32"; V 15°34'42,84"

Pamětní deska se nachází na zdi kláštera sv. Rodiny. Nápis na desce: „Na paměť studijních let 1836 – 1839. 31. srpna 1924. Zpěv. spol. Jason. Španiel.“

Socha T. G. Masaryka

5 49°36'34,52"; V 15°34'41,9"

Socha T. G. Masaryka se nachází před klášteřem sv. Rodiny.

Husův sbor

5 49°36'36,58"; V 15°34'41,54"

/ č. ÚSKP: 103198

Plány na stavbu Husova sboru zpracovala kancelář Ing. Františka Lišky a stavbu realizoval havlíčkobrodský architekt Prokop Šupich. Modlitebna vybudovaná ve stylu regionálního funkcionalismu byla dokončena v září 1927. Budova obdélného půdorysu s věžovou odstupňovanou zvonici je zasazena do svahu, což umožňuje z jižní strany vstup do kolumbária, které se rozprostírá pod celou modlitebnou. Původně až do roku 1939 byl v prostorách dnešního kolumbária divadelní sál. Strop modlitebního sálu je klenutý do půlkruhu s lunetovými výsečemi u okenních otvorů. V oltářním výklenku se nachází sousoší Jan Hus a Kristus od táborského sochaře Rudolfa Kabeše. V kolumbáriu je zavěšen velký obraz Krista od havlíčkobrodského malíře Jana Jůzla.

Fara Církve československé husitské

5 49°36'37,88"; V 15°34'41,59" / č. ÚSKP: 11347/6-5940

První bohoslužba Církve československé v tehdy Německém Brodě se uskutečnila 28. března 1920, ještě v bývalém klášterním kostele sv. Rodiny. Rozlehlá klasicistní obdélná přízemní budova fary z roku 1813 byla vzhledem k vysoce svažitému terénu postavena na vysokém soklu, který ukřívá suterén. Hlavní jižní průčelí je zvýrazněno portikem nesoucím balkon s balustrovým zábradlím. Průčelí prošlo historizující úpravou, při které přibyla do polí mezi okny pseudorenesanční sgrafita s portréty osobností, které jsou pro husitskou církev významné: mistr Jan Hus, Jan Žižka, mistr Jeroným Pražský a Jan Amos Komenský. Průčelí, před nímž je malá zahrada, je otočeno k budově Husova sboru. Vstup do budovy rámuje reliéfně zdobené kamenné ostění s datací 1813.

Jízdní hostinec U Dobrovských

5 49°36'40,63"; V 15°34'40,94" / č. ÚSKP: 34056/6-55

Měšťanský pivovar

5 49°36'37,09"; V 15°34'41,15"

Barokní dům, stojící na místě dvorce na Horním předměstí u Pražské ulice proti klášteru, původně patřil rodině Bukovských z Hustiřan. Jako novou stavbu ho od vdovy Bukovské koupil řád augustiniánů, který zde v letech 1740 – 1815 provozoval gymnázium „Carolinum“. Kromě učeben pro šest tříd, poslučárny a semináře, byl v nové barokní budově prostor i pro divadelní sál, kde žáci gymnázia provozovali divadlo. Jedním ze studentů v té době byl osvicenský jazykovědec Josef Dobrovský. Po přestěhování gymnázia do kláštera augustiniánů byl objekt prodán státu, sloužil jako solnice a také zde byli ubytováni úředníci. Po velkém požáru roku 1834, kdy byl zničen měšťský pivovar v zadním traktu Staré radnice, jej zakoupili právovareční měšťané. Pivo se zde vaří doposud.

Pomník Antonína Švehly

54°36'43,48"; V 15°34'42,3"

Pomník, jednoho ze zakladatelů samostatné československé republiky a předsedy vlády, Antonína Švehly, z roku 2009.

Boží muka

54°36'50,14"; V 15°34'35,48" / č. ÚSKP: 23429/6-87

Kaple

54°36'51,79"; V 15°34'32,53"

Kaple Utrpení Páně

54°37'11,2"; V 15°34'23,6" / č. ÚSKP: 33000/6-97

Litínový kříž

54°37'26,9"; V 15°34'05,1" / č. ÚSKP: 23949/6-86

Dřevěný kříž

54°37'24,0"; V 15°34'04,5"

Hřbitov židovský-tyfový (haličských uprchlíků)

54°37'38,5"; V 15°34'04,9"

Pomník - pamětní desky v lomu Rozkoš

54°36'59,0"; V 15°33'36,0" / č. ÚSKP: 26915/6-98

Dva pomníky obětem váleek se jmény lidí zde umučených 6. května 1945.

Pomník padlým v II. světové válce

54°36'47,0"; V 15°33'50,2"

Pomník v areálu psychiatrické nemocnice.

Socha stavitelům chrámů

54°36'39,1"; V 15°34'11,9"

Monumentální plastika v blízkosti nemocnice odhalená 3. 11. 1997 ke 100. výročí okresní nemocnice.

Boží muka

54°36'36,4"; V 15°34'18,3"

Kaple sv. Kříže (sv. Grálu)

54°36'34,37"; V 15°34'54,07" / č. ÚSKP: 21845/6-6

Architektonicky zajímavá trojboká kaple sv. Kříže je ojedinělou stavbou nejen u nás, ale i ve střední Evropě. Barokní kaple stojí na místě, kde podle pověsti vyrostl tulipán se třemi květy u zázračné studánky se třemi prameny. Její voda uzdravila slepou mlynářku z nedalekého mlýna a místo se brzy stalo vyhlášeným poutním místem se „zázračnou vodou“, kam mířily řady poutníků a dál pokračovaly křížovou cestou na Kalvárii. Studánka byla roku 1716 ohrazena a později, roku 1761, nad ní byla postavena kaplička. Časem léčivý pramen zmizel a zůstala jen studna s „dobrou“ vodou. Kaple sv. Kříže tvoří spolu s vedlejším kostelem Nejsvětější Trojice půvabný barokní areál při vstupu do Parku Budoucnost.

Křížek

54°36'33,49"; V 15°34'51,45"

Zvláštní škola

54°36'34,64"; V 15°34'52,61" / č. ÚSKP: 49700/6-6063

Kostel Nejsvětější Trojice

54°36'34,84"; V 15°34'53,17" / č. ÚSKP: 21845/6-6

Kostel byl postaven v letech 1719 – 1720 zásluhou místního děkana Jana Křtitele Seidla. O něco později byl interiér vyzdoben figurální freskou, která představuje Nejsvětější Trojici v oblacích a boje archanděla Michaela s ďáblem, od uznávaného barokního malíře Ignáce Pěšiny z Čechorodu. Současně byl u kostela zřízen hřbitov. Ke stavbě poutního kostela se váže pověst o třech tulipánech. Na svátek sv. Trojice před 8. červnem 1721 prý vykvetl v děkanské zahradě trojkvětý tulipán, což dokládá i nápis na obraze se třemi tulipány na jednom stonku, který se však nedochoval. Kostel Nejsvětější Trojice tvoří spolu s vedlejším kaplí sv. Kříže půvabný barokní areál při vstupu do parku Budoucnost. Obě stavby spadají do období rekatolizace a obě jsou postaveny v barokním slohu. I když nebyly postaveny současně, byly komponovány jako jeden celek.

Městský dům č.p. 188

54°36'30,69"; V 15°34'49,13" / č. ÚSKP: 15376/6-96

V ulici Boženy Němcové stojí nároční dům známý jako „stará fara“. Podle archeologických nálezů jde o původně gotickou stavbu – jeden z mála kamenných domů ve městě z doby předhusitské. Dokladem gotické architektury je zazděný lomený portál v přízemí. Pozoruhodný je také jihovýchodní nárožní prostor s masivními obvodovými zdmi, zaklenutý dvěma křížovými hřebínkovými klenbami. Pozdější přestavby, renesanční a klasicistní, zcela zastřely gotické jádro domu. V novodobé historii dům sloužil jako městský sirotčinec.

Opatrovna a sirotčinec

54°36'29,11"; V 15°34'47,32"

Tento dům sloužil jako opatrovna a sirotčinec. Oba ústavy byly pořízeny z dobročinných darů a odkazů bohatých měšťanů. Sirotčinec byl založen z rozhodnutí městského zastu-

pitelstva roku 1869, kdy byl k tomuto účelu zakoupen dům paní A. Saarové. Budova byla v základu klasicistní se stavebními úpravami po požáru v dubnu 1883. Opatrovna byla otevřena v září 1892. O 150 osiřelých dětí pečovali tři jeptišky z horazdovického kláštera.

Městský dům č.p. 202

54°36'31,59"; V 15°34'46,78" / č. ÚSKP: 45956/6-90

Městský dům č.p. 203

54°36'31,77"; V 15°34'46,15" / č. ÚSKP: 36920/6-91

Městský dům č.p. 204

54°36'31,57"; V 15°34'44,87" / č. ÚSKP: 37575/6-92

Městský dům č.p. 205

54°36'31,84"; V 15°34'44,26" / č. ÚSKP: 30108/6-93

Městský dům č.p. 206

54°36'31,61"; V 15°34'43,57" / č. ÚSKP: 15472/6-94

Městský dům č.p. 222

54°36'31,43"; V 15°34'48,47"

Měšťanský chudobinec

54°36'29,41"; V 15°34'46,57"

Tuto přízemní budovu věnoval pro „chudé měšťany a měšťanky“ městský radní, podnikatel a zemský poslanec Vojtěch Weidenhoffer. Objekt nechal postavit v roce 1893 na obecním spáleníšti č.p. 190 – 191 na Vrabčím trhu (nyní Příčná ulice). Špítal se měnil dle potřeb doby, jeho název se změnil na „městský chudobinec“ a jeho příslušníci později nemuseli být jen měšťané, ale všichni příslušníci obce. Chudobinec byl financován z darů, odkazů a také příspěvků osob zde bydlících. Dnes v budově sídlí mateřská škola.

Hraniční kámen - mezník

54°36'26,031"; V 15°34'44,054" / č. ÚSKP: 46090/6-120

Pamětní deska

54°36'33,34"; V 15°34'42,56"

Pamětní deska na zdi domu s č.p. 2060 na ulici Horní s nápisem „Zákeřná ruka člena německých oddílů SS zavraždila zde 5. května 1945 Vojtěcha Schlücka duchovního československé církve z Havlíčkova Brodů“.

Kašna se sochou Tritona

S 49°36'24,50"; V 15°34'46,28" / č. ÚSKP: 21137/6-49

Podle pověsti dal kašnu postavit pekař Koudela jako trest za nekvalitní pečivo, proto se kašně někdy říká také Koudelova. Kamenná kašna s postavou boha Tritóna, který nad hlavou nese mělkou kruhovou nádrž s delfinem, patří patrně mezi díla jihlavského sochaře Jana Václava Prchala. Jan Václav Prchal je též autorem dvojice známých jihlavských kašen Neptuna a Amfitrité, bájných rodičů Tritóna. Zpodobení tohoto boha, mořského protějšku Silénů a Satyrů, jsou známá již ze starověku. Hojného rozšíření se jim dostalo od 18. a v 19. století, kdy ozdobila kašny na náměstích či jezírka v parcích prakticky v celé Evropě. Kašna je postavena v barokním slohu.

Hraniční kámen - silniční mezník

S 49°36'33,50"; V 15°34'42,38" / č. ÚSKP: 30294/6-81

Měšťanský dům č.p. 13

S 49°36'28,51"; V 15°34'43,54" / č. ÚSKP: 34113/6-79

Měšťanský dům č.p. 17

S 49°36'27,24"; V 15°34'44,59" / č. ÚSKP: 22247/6-80

Měšťanský dům Tomášovský

S 49°36'27,21"; V 15°34'44,49" / ÚSKP: 21989/6-47

Měšťanský dům č.p. 182

S 49°36'28,14"; V 15°34'43,62" / ÚSKP: 26092/6-83

Měšťanský dům na Horní ulici je zapsán, stejně jako řada dalších domů v historickém centru Havlíčkova Brodu na seznamu nemovitých kulturních památek České republiky.

Měšťanský dům č.p. 183

S 49°36'28,27"; V 15°34'43,01" / ÚSKP: 20983/6-84

Měšťanský dům č.p. 185

S 49°36'29,03"; V 15°34'43,28" / ÚSKP: 101925

Měšťanský dům č.p. 196

S 49°36'30,31"; V 15°34'43,04" / ÚSKP: 49709/6-6087

Měšťanský dům č.p. 198

S 49°36'31,2"; V 15°34'42,73" / ÚSKP: 18517/6-85

Měšťanský dům - Hostinec u Karla IV.

S 49°36'31,33"; V 15°34'42,71"

Křížek

S 49°36'27,86"; V 15°34'48,71"

Křížek před kostelem Nanebevzetí Panny Marie z roku 1840.

Mariánský sloup

S 49°36'27,27"; V 15°34'48,61" / č. ÚSKP: 44100/6-2

Na vrcholu sloupu je socha Panny Marie Vítězné a na podstavcích jsou umístěny sochy zemských a městských patronů – sv. Václava, sv. Jana Nepomuckého, sv. Florian a sv. Ondřeje. Ve výklenku se nachází malá soška svatě Rozálie. Mariánský sloup byl postaven v období let 1702 – 1717 pravděpodobně G. B. Bullou z Chrudimi.

Školní budova

S 49°36'27,44"; V 15°34'50,78"

Na fasádě budovy nalezneme tento nápis: „Tuto školní budovu zabrali Němci roku 1939 pro své okupační vojsko a zpustošili ji. Tak zabraňovali vzdělání českého národa.“

Měšťanský dům Kašičkovský

S 49°36'26,95"; V 15°34'47,75" / č. ÚSKP: 41559/6-40

Kašičkovský dům na Rubešově náměstí sloužil jako hostinec a v 16. století byl nazýván Skribanův. Při cestách z Vídně do Prahy, které spojovala frekventovaná císařská silnice vedoucí přes Německý Brod, byli v omto hostinci ubytováni významní hosté z vládnoucího rodu Habsburků – např. Leopold I., Josef I., Josef II. nebo Ferdinand I. Název Kašičkovský se objevuje v roce 1652. K domu se traduje, že tu bývala fara. Dále se k němu vztahuje pověst, že je zde ukryta zlatá cihla, stříbrná kachna ulitá z drahých kovů a jiné poklady z drahých kovů. Žádný takový předmět však nikdy nebyl nalezen. Pověst může mít pravdivé jádro v tom, že jeho majitelem byl v době 30leté války utrakvistický kněz Jan Winterberský, který musel opustit město i zemi a před odchodem mohl poklad v domě ukryt.

Dekanství

S 49°36'29,30"; V 15°34'50,37" / č. ÚSKP: 25644/6-7

Barokní budova děkanství pochází z 1. poloviny 18. století.

Základní deska parku Budoucnost

S 49°36'28,94"; V 15°34'51,97"

Již koncem 19. století měli naši předkové pocit, že se díky „zrychlujícímu tempu a rostoucím pracovním povinnostem“ vzdalují přírodě, proto v Německém Brodě vznikl spolek „Budoucnost pro okrášení královského města Německého Brodu a okolí“. Pamětní deska nese nápis: „Park Budoucnost založen 1889“.

Kostel Nanebevzetí Panny Marie

54°36'27,61"; V 15°34'48,67" / č. ÚSKP: 44100/6-2

Dominantou gotického kostela Nanebevzetí Panny Marie je mohutná gotická věž, která nabízí krásný pohled na město a ukřívá jeden z nejstarších českých zvonů – zvon Vilém, ulitý ve 30. letech 14. století. Původní raně gotická stavba z poslední čtvrtiny 13. století, jež je dílem Řádu německých rytířů, prošla v průběhu staletí řadou stavebních úprav. Charakteristická barokní kopule byla nad kostelem vztčena v roce 1707. Za husitských válek byl kostel značně poničen, později byl v redukované formě obnoven a v 16. století byla vestavěna renesanční kružta a tribuna s malbami z konce 16. století. Větších stavebních úprav doznal až v letech 1633 – 1637, kdy byl přestavěn jako jednolodní, s kaplemi na severní straně. V letech 1706 – 1709 byla postavena barokní kupole nad presbytářem, zřízena křístie a kaple v závěru presbytáře. Tím chrám získal zcela odlišnou dispozici. Stavbu zajišťoval místní stavitel Tomáš Schopper. Vnitřní vybavení kostela je převážně barokní, hlavní raně barokní oltář ze 17. století je zasvěcen Nanebevzetí Panny Marie. Působivý je barokní epitař rodiny Stamicovy, ze které pochází známý hudební skladatel. V době barokního mariánského kultu byl v kostele na oltáři sv. Ignáce umístěn poutní obraz tzv. černé madony, ochránkyně obyvatel města před hrůzami válek i před nemocemi. Věž je vysoká 51 metrů.

Pomník Vojtěcha Weidenhoffer

54°36'28,86"; V 15°34'52,22"

V. Weidenhoffer patřil k významným brodským občanům a osobnostem 19. století. Byl znám jako úspěšný podnikatel a propagátor nových technologií v oblasti bramborářství a škrobářství.

Pamětní deska Karla Havlíčka Borovského

54°36'25,66"; V 15°34'46,7"

Sloup se sousoším - mariánský morový sloup

54°36'25,61"; V 15°34'46,39" / č. ÚSKP: 16440/6-48

Uprostřed náměstí stojí barokní morový sloup, zvaný také mariánský. První zmínka o sloupu je datována do roku 1702, kdy místní děkan zmiňuje v dopise pražskému arcibiskupství finanční obnos z odkazu zesnulého Kryštofa Müllera na stavbu sloupu. K dokončení sloupu došlo v roce 1717. Jeho stavba souvisela s ukončením „morové rány“ v Čechách. Autorem díla je pravděpodobně chrudimský sochař italského původu Giovanni Battista Bulla. Architektonicky členitá základna sloupu na sobě nese sochy sv. Václava, sv. Floriána, sv. Ondřeje a sv. Jana Nepomuckého, v jeskyni – nice – pak ještě sochu sv. Rozálie. Na vrcholu dlouhého a štíhlého sloupu nalezneme sochu Panny Marie, tzv. ikonografický typ Immaculata. Kolem sloupu je postaveno uzavřené balustrádové zábradlí s kovanou brankou.

Městanský dům tzv. Chmoldovský

54°36'26,77"; V 15°34'45,61" / č. ÚSKP: 17909/6-18

Městanský dům na Havlíčkově náměstí čp. 18, zvaný Chmoldovský a později Stará lékárna, pochází z 1. poloviny 15. století. Dům byl několikrát radikálně přestavěn především v 17. a 18. století. Při poslední rekonstrukci provedené Galeríi výtvarného umění byly objeveny četné gotické a renesanční architektonické prvky, včetně fragmentů gotického sedlového portálu a lomeného oblouku v 2. nadzemním podlaží. Z archeologických nálezů vynikají pozdně gotické prořezávané kachle velmi vzácně se vyskytující v měšťanském prostředí v českých zemích. V domě dříve galerie moderního umění.

Městanský dům Rolandovský / Havlíčkův dům

54°36'26,45"; V 15°34'44,18" / č. ÚSKP: 45845/6-19

Dům čp. 19, původně zvaný Rolandovský, vyniká náročným arkýřem s věžičkou. Nyní se zde nachází sídlo Muzea Vysočiny a památník Karla Havlíčka Borovského. Průčelí renesančního domu z 16. století po dvou požárech novogoticky upravil roku 1871 architekt František Schmoranz ze Slatiňan. V roce 1832 tento dům zakoupil kupec Matěj Havlíček, otec Karla Havlíčka. Pod arkýřem najdeme pamětní desku a na průčelí Havlíčkův medailon z roku 1871. Muzejní expozice v bytě Karla Havlíčka je běžně přístupná veřejnosti.

Městanský dům Böhmovský

54°36'25,82"; V 15°34'44,42" / č. ÚSKP: 25979/6-20

Tento dům je spojen s Kateřinou Barborou Kobzinovou, zakladatelkou brodských škol latinských. Dům koupil její první manžel Ferdinand Vilém František Böhme, Kateřina v něm žila i se svým druhým manželem. V roce 1730 dům odkázala své nevlastní dceři Rozině Böhmové, provdané za Antonína Stamicem. V majetku této rodiny zůstal následující čtyři generace. Roku 1841 jej koupil Vojtěch Niedermertl. Ten jej stavebně spojil s domem sousedním a roku 1889 přestavěl jejich průčelí.

Městanský dům Hankovský

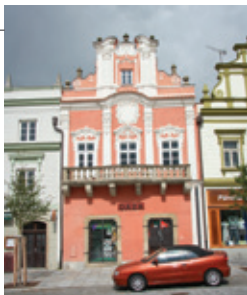
54°36'25,81"; V 15°34'44,33" / č. ÚSKP: 29530/6-21

Dům, zvaný také Dlabáčovský, byl postaven v renesančním slohu. Průčelí bylo upraveno později, je zde uveden letopočet 1889. Z pamětní desky se dozvíme, že v něm bydlel v podnájmu u slečen Berlišových mladý Karel Havlíček (v letech 1831 – 1833). Po požáru v roce 1860 dům zakoupil A. Niedermertl a říkalo se mu „dolní Niedermertlův“.

Měštanský dům Křenovský, Malinův

S 49°36'25,62"; V 15°34'43,81" / Č. ÚSKP: 31254/6-22

Malinův měštanský dům je jeden z nejhonosnějších domů na Havlíčkově náměstí. Dříve byl také nazývaný Kosařovský nebo Křenovský podle majitelů ze 16. a 17. století. Název Malinův nese po vlastnících domu, kteří zde měli „šenk s vínem“. V 2. polovině 20. století v něm našla sídlo galerie výtvarného umění. Jedná se o pozdně gotickou stavbu z 15. století s renesančními přestavbami z následujícího století. V mážhauzu je hřebínková sklípková klenba, která je považována za nejkrásnější ve městě. Honosné průčelí Malinova domu s kamenným balkónem pochází z 1. poloviny 18. století.

Měštanský dům Hanusovský

S 49°36'24,34"; V 15°34'43,30" / ÚSKP: 35769/6-27

Nejstarší písemná zpráva o Hanusovském měštanském domě pochází z roku 1565. V mážhauzu domu jsou vezděny dvě renesanční náhrobní desky manželek ultravikistického děkana Matěje Romence, přenesené z děkanského kostela. Renesanční přestavby města koncem 16. století připomínají klenby v přízemí. Podle majitele z 18. století V. Jenče se domu říkalo Jenčovský. Průčelí objektu je výsledkem stavebních úprav v 18. a 19. století. Roku 1862 se dům dostal do majetku města. Tehdy byla v zadním traktu upravena kovárna a později truhlárna. Začátkem 20. století v Hanusovském domě sídlilo městské muzeum (v letech 1910 – 1921) do doby, než brodská radnice tento dům vyměnila s Městskou spojitelnou za dům Havlíčkův, do kterého bylo muzeum přestěhováno.

Měštanský dům Suchánkovský

S 49°36'25,39"; V 15°34'43,84" / Č. ÚSKP: 24058/6-23

Suchánkovský měštanský dům byl původně právovarečný renesanční dům. Od roku 1906 byl v přízemí hostinec „U Krechlerů“ s hostinskými pokoji v zadním traktu. Ten navštěvoval za svého pobytu v Lipnici nad Sázavou známý spisovatel Jaroslav Hašek (v letech 1921 – 1923). V roce 1853 zde v 1. patře vznikla z podnětu lékaře MUDr. Čermáka první městská nemocnice. Nemocnice byla soukromá, vydržovali ji sami občané města za prostředků získaných z loterie, plesů, divadelních představení a také z nadací měšťanů. Pro nedostatek prostoru předsídlila roku 1858 z náměstí na Dolní předměstí do domu čp. 95. V soukromém vlastnictví byla až do roku 1857, kdy se stala místodržetelským výnosem veřejnou všeobecnou nemocnicí.

Měštanský dům Kytlovský

S 49°36'25,28"; V 15°34'43,84" / Č. ÚSKP: 21998/6-24

Měštanský dům Vinařských

S 49°36'24,58"; V 15°34'43,88" / Č. ÚSKP: 44739/6-25

Měštanský dům

S 49°36'24,59"; V 15°34'43,43" / ÚSKP: 23010/6-26

Radnice

S 49°36'23,10"; V 15°34'44,02" / ÚSKP: 21290/6-29

Stará renesanční radnice z konce 15. století byla roku 1891 pseudobarokně přestavěna. V renesančním štítu s vysokou atikou s cimbuřím je ve výklenku věže umístěn kostlivec „Hnát“, známý jako „Brodská smrt“, který drží kosu s latinským nápisem „Qua hora nescis“, v překladu znamená „Kterou hodinu nevíš“. Výjev připomíná pověst O Hnátovi, který byl v roce 1472 zvonkem na dolní bráně městského opevnění. V té době město obléhali Jihlavané a Hnát podplatil, aby nezvonil na poplach a otevřel jim bránu, a oni tak mohli potichu zaútočit na město. Měšťané však Hnátovu zradu odhalili, shodili jej z hradeb a ukamenovali. V patře budovy Staré radnice se nachází veliká síň s valenou klenbou zdobenou štukovými rámy z roku 1668. Celá budova, zrekonstruovaná před rokem 1974, slouží nyní potřebám krajské knihovny a k pořádání kulturních a společenských akcí. V podzemí budovy jsou zachovány gotické sklepy.

Rychta

S 49°36'23,32"; V 15°34'43,60" / ÚSKP: 20511/6-28

Původně stará rychta je zmiňována již ve 13. století, dalšími stavebními úpravami prošla na konci 15. století. Novobarokní průčelí získala roku 1913, kdy neuspěl návrh architekta Janáka na kubistickou úpravu fasády. Dům patřil odedávna k domům právovarečným, tzn. že v domě se mohlo vařit pivo. Zdejší pivovar fungoval od 1. poloviny 16. století do roku 1836. V 17. a 18. století nesl dům s hostincem název „U Zlatého jelena“. V 18. a 19. století byl nazýván „kasárnami“, protože byl sídlem zdejší vojenské posádky. Roku 1891 byla budova přestavěna a proměněna na radnici, a tomuto využití slouží dodnes. Za pozornost stojí v přízemí valeně sklenutá síň s centrálním sloupem zvýrazněná lunetami. Sloup je na půdorysu čtyřlístu se čtyřmi sdrúženými příporami a pochází pravděpodobně ještě ze 13. století.

Měštanský dům Kotlasovský

S 49°36'23,3"; V 15°34'46,70" / Č. ÚSKP: 33091/6-30

Měštanský dům Rejnovský / Stamicův

S 49°36'23,55"; V 15°34'47,81" / Č. ÚSKP: 23156/6-31

Barokní dům s prvky klasicismu čp. 160, zvaný Rejnovský, koupil brodský měšťan, varhaník a malíř Antonín Ignác Stamic. Zde se 19. června 1717 jeho manželce Rozině, rozené Böhmové, narodil budoucí vynikající skladatel, houslista světového významu a zakladatel tzv. mannheimské instrumentální školy Jan Václav Stamic (1717 – 1757). Ten patří k předním průkopníkům a spoluzakladatelům nového hudebního směru – klasicismu. Na domě je pamětní deska s nápisem „V tomto domě vychovával byl slavný hudební skladatel Jan Václav Stamic, narozen roku 1717, zemřel roku 1757 v Mannheimu“. Dům je též nazýván Stamicův.

Pamětní deska J. V. Stamic

S 49°36'23,55"; V 15°34'47,81"

Měšťanský dům Tollovský

S 49°36'23,75"; V 15°34'47,91" / č. ÚSKP: 24422/6-32

Měšťanský dům Kalinovský

S 49°36'24,02"; V 15°34'47,72" / č. ÚSKP: 23736/6-33

Měšťanský dům U Zlatého beránka

S 49°36'24,56"; V 15°34'47,89" / č. ÚSKP: 27427/6-34
Nejstarší zmínka o tomto domě pochází z roku 1559. O dvě století později sloužil jako hostinec „U Zlatého beránka“. Říkalo se mu také „velký“ pro široký vchod. Původně tudy vedla úzká ulička k východním hradbám. Dokladem toho je dnes jen širší vchod do domu s krásnou klenbou v mázhausu a dva domovní štíty. V prvním patře se do dnešní doby dochovaly malované dřevěné stropy z oby po požáru 1662. Od roku 1674 zde bydleli řeholníci bosých augustiniánů do doby, než byla postavena nová klášterní budova nad Horní bránou, proto byl v té době zván „v klášteře“. V roce 1850 se do tohoto domu prodvala za Františka Judmanna bývalá láska Karla Havlíčka, Františka Weidenhofferová, sestra významného brodského podnikatele Vojtěcha Weidenhofferů. Domu se potom říkalo U Judmannů. Hostinec zde byl do roku 1870, v jeho sále se v 1. polovině 19. století konaly plesy a taneční zábavy.

Měšťanský dům

S 49°36'24,85"; V 15°34'48,25" / č. ÚSKP: 45901/6-35

Měšťanský dům Denkýzovský

S 49°36'25,19"; V 15°34'48,02" / č. ÚSKP: 32982/6-36

Měšťanský dům U tří kaprů

S 49°36'25,43"; V 15°34'48,2" / č. ÚSKP: 15849/6-37

Měšťanský dům U bílého koníčka

S 49°36'26,33"; V 15°34'48,45" / č. ÚSKP: 16120/6-38
Prvního doloženého vlastníka domu známe z roku 1579, kdy jím byl Adam Šusta. Dnešní známé pojmenování je písemně zaznamenáno k roku 1654. Současná podoba fasády nese stopy klasicistních úprav z roku 1780. Z kupní smlouvy ze 17. století vyplývá, že zde byla „hostinská živnost“ již roku 1686. V 1. olovině 19. století v tomto domě žil u východu blízký přítel Karla Havlíčka, absolvent baňské akademie ve Štíavnici, Václav Žák. V zahradním altánu spolu hrávali šachy. Při požáru domu roku 1855 shořely všechny Václavovy plány, výkresy i „ocelové nástroje“, což jej psychicky zlomilo a nikdy se z toho již nevzpamatoval. Musel být čásem hospitalizován v léčebně v Praze, kde brzy zemřel.

Měšťanský dům Pernikářovský

S 49°36'26,68"; V 15°34'48,38" / č. ÚSKP: 15068/6-39

Měšťanský dům Říčanský

S 49°36'26,89"; V 15°34'47,05" / č. ÚSKP: 37035/6-41

Měšťanský dům Lučákovský

S 49°36'26,54"; V 15°34'46,15" / č. ÚSKP: 25007/6-43

V domě se nachází galerie.

Měšťanský dům Eliášovský

S 49°36'26,45"; V 15°34'46,02" / č. ÚSKP: 24778/6-44

Městská památková zóna

S 49°36'23,10"; V 15°34'44,02"

Město Havlíčkův Brod vzniklo v místech, kde Haberská stezka protínala řeku Sázavu. První písemné zmínky o Brodu pocházejí z poloviny 13. století. Kolem roku 1310 započalo město s budováním opevnění, z něhož se do současnosti dochovala část obranného systému, včetně jedné nárožní věže – Štáflova bašta. Střed města tvoří pravidelný čtverec Havlíčkova náměstí s ulicemi v nárožích. Domy kolem jsou vesměs jednopatrové, vystavěné na protáhlých stavebních parcelách. Jejich barokní a novorenesanční fasády a štíty vytvářejí hezkou kulisu kolem barokního morového sloupu a kašny ze začátku 18. století. Dominantami náměstí jsou Havlíčkův dům (dnes Muzeum Vysočiny) a ve spodní části budovy obou radnic (staré renesanční a nové novobarokní z roku 1891). Severní a východní strana náměstí byla opatřena podloubím, které bylo v roce 1850 zrušeno. Domy na náměstí ještě často mají podzemní chodby středověkého původu a sklepy, které bývaly vzájemně propojeny a vedly až do středu náměstí. Nepřehlédnutelnou stavbou historického centra je chrám Nanebevzetí Panny Marie. Městská památková zóna Havlíčkův Brod byla prohlášena vyhláškou Východočeského KNV ze dne 17. října 1990.

Měšťanský dům Říčanský, U zlatého lva

S 49°36'27,05"; V 15°34'46,80" / č. ÚSKP: 30515/6-42

V tomto domě býval nejstarší známý hostinec ve městě zvaný U Zlatého lva, písemně doložený roku 1559. Dům měl v minulosti podloubí, jehož zazděné kamenné pilíře byly objeveny při rekonstrukci v roce 1972. Hostinec byl v domě až do roku 1920. Podle kronikářského záznamu kantora Jelínka zemřel v tomto domě, zvaném také Říčanský, roku 1634 tehdejší majitel města, poslední potomek bohatého rodu Trčků z Lípy, Jan Rudolf. Ten přežil manželku Marii Magdalenu, rozenou Lobkovicovou, i syna Adama Edrma-

na, zavražděného spolu s Albrechtem Valdštejnem v Chebu. Po smrti Jana Rudolfa byl jeho dědicům zkonfiskován rozsáhlý rodový majetek, včetně města Německý Brod, které bylo postoupeno generálu Filipu Fridrichovi Breunerovi.

Měšťanský dům Romencovský

S 49°36'26,84"; V 15°34'45,21" / č. ÚSKP: 40894/6-45

Pozdně renesanční dům z 2. poloviny 16. století býval majetkem utrakvistického děkana Matěje Romence. Z renesanční fasády se do dnešní doby zachovaly fragmenty renesančních nástěnných maleb, které původně pokrývaly celou fasádu domu. Dnes jsou jen ve čtyřech horních nikách. V krajních nikách jsou fresky s motivem Panny Marie s Jezulátkem a Piety, uprostřed vidíme stylizované malované sloupy s listovým ornamentem. V 19. století bylo v Romencovském domě, který vlastnil J. Menšík, otevřeno první knihkupectví ve městě. Provozoval ho Antonín Musil Jihlavský. V 1. polovině 19. století zde býval sklad tabáku pro široké okolí. Karel Havlíček sem po návratu z Brixenu chodil pravidelně pro kuřivo.

Měšťanský dům

S 49°36'26,97"; V 15°34'45,08" / č. ÚSKP: 18308/6-46

Měšťanský dům

S 49°36'23,41"; V 15°34'42,22" / č. ÚSKP: 17880/6-108

Založením se jedná o gotický dům ležící původně na středověké komunikaci, která vedla k Zubaté bráně u kostela sv. Vojtěcha a do čtvrti malých domků zvané „V rámech“. Dům byl do dnešní podoby přestavěn po velkém požáru v roce 1834.

V 19. století zde žil a roku 1870 zemřel významný český badatel a archivář Jan Hulakovský. Po studiu na brodském gymnáziu vystudoval pražskou filozofii a byl zaměstnán v národním muzeu, později v guberniálním archivu v Praze, kde se věnoval rukopisům. Je autorem řady příspěvků v dobovém odborném tisku (např. vytvořil slovník zkratk). Jeho zásluhou byl uspořádán městský archiv a knihovna v Německém Brodě.

Pomník padlých

549°36'29,68"; V 15°35'01,42" / č. ÚSKP: 45159/6-116

Pomník padlých v horní části parku Budoucnost s nápisem „My dali krev – vy dejte lásku“ a se jmény padlých.

Pomník Bedřicha Smetany

549°36'31,00"; V 15°34'53,06" / č. ÚSKP: 29463/6-117

Pomník vytvořil v roce 1936 na základě iniciativy pěveckého spolku Jasoň sochař Julius Pelikán. Nachází se v parku Budoucnost nedaleko Štáflovy bašty, západně od rybníka Hastrman. Připomíná krátké období, kdy Bedřich Smetana studoval na broderském gymnáziu zvaném Carolinum. Na vysokém soklu je umístěna realisticky pojatá polopostava skladatele z bílého mramoru oděného ve vlastenecké čamaře, ruce má složené na prsou, dole nápis: „BEDŘICH SMETANA“. Na přední straně samotného hranolového žulového podstavce najdeme dedikační nápis: „TVŮRCI ČESKÉ HUDBY / JASOŇ“.

Pomník Karla Havlíčka Borovského

549°36'29,62"; V 15°35'01,92" / č. ÚSKP: 18697/6-115

Po roce 1918 se město začalo veřejně hlásit ke Karlovi Havlíčkovi a již tehdy se objevily první snahy o přejmenování Německého Brodu na Havlíčkův. V říjnu 1920 byl položen základní kámen pomníku Karla Havlíčka Borovského. Byl vybrán návrh profesora Bohumila Kafky (1878–1942), žáka S. Suchardy a J. V. Myslbeka. Základem materiálu na Havlíčkův bronzový pomník se stala, zásluhou ministra obrany V. Klofače, válečná děla rakouské armády. Realizace pomníku trvala dva roky, finance byly získány veřejnou sbírkou. Socha byla odhalena 14. 9. 1924 za účasti mnoha politických osobností. Osud bronzového pomníku byl zpečetěn za německého protektorátu, kdy se ze soch opět stávaly kanóny. V roce 1943 byl pomník odstraněn, převezen do Prahy a určen k likvidaci. Díky statečnosti lidí byla socha zachráněna a slavnostně vrácena do města, přejmenovaného již na Havlíčkův Brod, a to dne 6. 7. 1946 při příležitosti Havlíčkových oslav k 90. výročí jeho úmrtí. Tentokrát byl pomník odhalen za přítomnosti prezidenta E. Beneše a ministra zahraničních věcí J. Masaryka.

Pomník matky Havlíčkovy

549°36'25,96"; V 15°34'54,10" / č. ÚSKP: 34894/6-118

Socha Havlíčkovy matky byla vytvořena akademickou sochařkou Vlastou Dohnalovou v roce 1937. Matka Karla Havlíčka Borovského, vlastním jménem Josefa Dvořáková, byla dcerou sládky z Horní Cerekve na Pelhřimovsku. Provdala se za Karla Havlíčka Matěje, který v Borově provozoval obchod se smíšeným zbožím. Josefa Dvořáková byla žena ušlechtilé tváře i způsobu, jež před svým sňatkem působila jako vychovatelka ve šlechtické rodině ve Znojmě. Narodila se v roce 1791 a zemřela roku 1884 v Německém (Havlíčkově) Brodě. Její ostatky jsou uloženy na starém hřbitově u kostela sv. Vojtěcha. Na pomníčku je nápis: „Skromná matka velkého syna“.

Podzemí ve Svatovojtěžské ulici

549°36'23,10"; V 15°34'44,02"

Objevená část původních sklepů pod starou radnicí byla zpřístupněna veřejnosti v roce 2013. Jedná se o nejstarší dochované suterénní klenby ve městě.

Městský dům

549°36'23,29"; V 15°34'42,74" / ÚSKP: 33754/6-109

Pomník Tyršův

549°36'23,67"; V 15°34'52,49" / č. ÚSKP: 18681/6-114

Pomník v městském parku Budoucnost u rybníka Obora připomíná estetika, historika umění, výtvarného kritika, politika a zakladatele Sokola Miroslava Tyrše. Pomník byl vybudován v roce 1932, ke stému výročí jeho narození. Plaketa s portrétem Miroslava Tyrše je dílem sochaře Antonína Lhotáka, absolventa oboru medailérství na AVU u Otakara Španiela. Na kamenném kvádru je usazen hrubě opracovaný žulový blok, na jehož čelní straně je mosazná plaketa s reliéfem Tyršovým portrétem. Po obvodu medailonu čteme: „1832 Dr. MIROSLAV TYRŠ 1932“. Vpravo dole nalezneme signaturu autora.

Altán

549°36'32,98"; V 15°34'58,58"

Oktogonální dřevěný altánek s vyřezávanými prvky folklorního tvarosloví byl vybudován za příspěví havlíčkovského okrašlovacího spolku Budoucnost na sklonku 19. století. Návštěvníkům, dnes s určitým omezením, nabízí pohled na historické jádro města. Altán se nachází v horní části parku Budoucnost.

Městské opevnění

549°36'24,41"; V 15°34'52,46" / č. ÚSKP: 30873/6-1

Zbytky rozsáhlého městského opevnění jsou patrné například v ulicích V Rámech, Na Hradbách, na Kalinově nábřeží, Na Valech, na Rubesově náměstí a v parku Budoucnost. Gotické opevnění bylo vystavěno začátkem 14. století.

Součástí opevnění města je i Štáflova Bašta pocházející z období po roce 1310. V roce 1957 byl v prostorech středověké hradební bašty otevřen památník malíře Otakara Štáfla. Prohlídku památníku zajišťuje Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod.

Štáflova bašta

S 49°36'31,78"; V 15°34'51,9"

Jedná se o hradební věž středověkého opevnění postavenou po roce 1310. Od roku 1957 slouží bašta jako památník akademického malíře Otakara Štáfla, jehož rodný domek stával v blízkosti. V expozici památníku se nacházejí panoramatické obrazy ze života Karla Havlíčka, které vytvořil Otakar Štáfl pro oslavu 200 let gymnázia v Německém Brodě v roce 1935. Vidět zde můžete i některé originální předměty dokumentující jeho život a dílo. Prohlídku památníku zajišťuje Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod (informace na pokladně muzea). Bašta se nachází na severovýchodním nároží opevnění. Jedná se o válcovou obrannou dvoupatrovou věž, kterou kryje šindelová kuželová střecha. Věž byla stavebně upravována v roce 1803. Poslední renovace Štáflovy bašty byla věnována 100. výročí Štáflova narození a otevřena v době oslav 250letého trvání gymnázia v Havlíčkově Brodě.

Otakar Štáfl se narodil 30. prosince 1884 v Havlíčkově Brodě. Gymnázium nedokončil a zamířil do Prahy, kde byl přijat do krajinářské školy Ferdinanda Engelmüllera. Jeho perokresby a další obrázky byly často publikovány a podařilo se mu získat trvalé zaměstnání v nakladatelství Politika. Jeho poklidný život ale změnila láska k Vysokým Tatrám a malíř dalších zhruba 20 let svého života prožil na Slovensku. V letech 1924 – 1930 vystavoval v různých českých a slovenských městech velké tatranské pohledy. Až do roku 1938 měl stálou výstavu obrazů v chatě u Popradského plesa, kterou spolu s Václavem Fiškem vedl 10 let jako nájemce. Osm let po vzniku Československa vyšly dvě poštovní známky se Štáflovými obrazy slovenských velehor. O další dva roky později byl vydán nádherný reprezentativní cyklus 120barevných reprodukcí Štáflových akvarelů z Vysokých Tater, doplněný texty odborníků o tatranské flóře a fauně. Štáfl však nebyl jenom malířem hor, ale podílel se i na vzniku symbolického hřbitova v Limbovém háji pod Ostrvou ve Vysokých Tatrách.

V září 1938 byli Štáflovi donuceni ze Slovenska odejít. Návštěvy hřbitova ani návratu do milovaných hor se již nedočkali. Otakar Štáfl zemřel spolu s manželkou Vlastou při náletu amerických letadel na Prahu 14. února 1945.

Pomník Brusle - pomník Josefa Vašíčka

S 49°36'38,63"; V 15°35'00,1"

Kdo při toulkách Havlíčkovým Brodem dojde až k zimnímu stadionu, toho jistě zaujme pomník ve tvaru velkých Kamenných bruslí. Plastika bruslí před stadionem připomíná hokejové umění místního odchovance Josefa Vašíčka. Plastika byla odhalena v srpnu 2006, kdy Josef Vašíček přivezl do rodného Havlíčkova Brodu slavný Stanley Cup, který v tomto roce vyhrál s hokejisty Caroliny. Po tragickém umrtí Josefa Vašíčka v září 2011 u ruské Jaroslavi se toto místo stalo i místem pietním, kde lidé mohou na tohoto hokejistu, mistra světa a vítěze Stanley Cupu zavzpomínat.

Měšťanský dům

S 49°36'21,43"; V 15°34'47,78" / č. ÚSKP: 35022/6-56

Měšťanský dům

S 49°36'21,29"; V 15°34'47,83" / č. ÚSKP: 15620/6-57

Měšťanský dům

S 49°36'20,96"; V 15°34'47,94" / č. ÚSKP: 30475/6-58

Měšťanský dům

S 49°36'20,20"; V 15°34'49,70" / č. ÚSKP: 26411/6-59

Původně gotický dům ležel při středověké komunikaci. Na domě bývala kamenná hlava „Bradáče“ jako znamení, kam až při povodni vystoupila hladina řeky Sázavy. Uličkou mezi ním a domem čp. 96 s dvojicí prampouchů se choďoval k středověkým masným krámům.

Kostel sv. Kateřiny

S 49°36'13,38"; V 15°34'45,84" / č. ÚSKP: 15265/6-5

Původně gotická, mnohokrát přestavovaná, stavba stojí u mostu přes řeku Sázavu. Hornický kostelík, zasvěcený sv. Kateřině, stojí na břehu řeky Sázavy od 14. století. Doba jeho založení není známa, ale první písemná zmínka je již z roku 1319. Původně gotická stavba byla spjata s nejstarším osídlením Německého Brodu a především s jeho hornickou minulostí. Ke kostelu patřil špitál pro chudé, založený spolu s kostelem a potvrzený v listině z roku 1397. Hornický kostel, postavený za hradbami u tehdy jediného mostu přes řeku Sázavu, sloužil dolnímu předměstí i špitálu. Kolem kostela se patrně nacházel hřbitov, na němž se pohřbívalo ještě v 18. století. Po jeho zrušení josefinským dekretem byl později upraven na malý sad.

Vzhledem k poloze kostela u řeky se mu nevyhnuły přírodní pohromy – povodně i požáry. Budova kostela byla obnovována a opravována v letech 1639 – 1642, po velkém požáru v roce 1662 a po povodních, a to na gotických základech, již v novém, barokním slohu. V polovině 19. století byl kostel podstatně zkrácen v souvislosti s vybudováním kamenného mostu přes řeku Sázavu. Vnější novorománskou fasádu získal v roce 1890. Vnitřní vybavení kostela je převážně v barokním slohu.

Kostel Sv. Kateřiny není přístupný veřejnosti.

Měšťanský dům

5 49°36'19,10"; V 15°34'47,71" / č. ÚSKP: 28780/6-60

Původem barokní dům s klasicistní fasádou je spojován s pobytem hudebního skladatele Bedřicha Smetany ve městě. V letech 1836 – 1839 studoval na broderském gymnáziu společně se svým bratrem Antonínem. Už jako studenta ho více než studium zajímala hudba. V tomto domě bydleli v podnájmu u paní Bilanské. Studenti se zde scházeli, aby se učili, ale i rokovali a koncertovali. Už tehdy se projevovalo Smetanovo mimořádné hudební nadání. První skladby tvořil jako student, hudbu provozoval společně se svými spolužáky Buttulou, Hrskou a Vlčkem. Společně založili smyčcové kvarteto, pro nějž zajišťoval Smetana hudební literaturu.

Měšťanský dům

5 49°36'18,08"; V 15°34'47,23" / č. ÚSKP: 39004/6-62

Měšťanský dům nazývaný Dům U Kozlíčků. K tomuto domu se váže pověst o mladém pekaři, který byl za nevěru potrestán tím, že ho unesl černý kozel. Založením renesanční honosný barokní štít pochází z roku 1738 a je pravděpodobně dílem místního stavitele Tomáše Schoppera. V průčelí se nachází výklenek s obrazem sv. Trojice, pod výklenkem starobylá železná lampa.

Měšťanský dům

5 49°36'17,02"; V 15°34'46,94" / č. ÚSKP: 26260/6-64

Vnitřní dispozice domu je gotická ze 14. století. Renesanční štít je řešený arkádou a oboukouvými motivy.

Měšťanský dům U Černého orla

5 49°36'23,01"; V 15°34'47,11"

Měšťanský dům U Černého orla je poprvé připomínán roku 1626. Bývala v něm známá a hojně navštěvovaná zájezdní hospoda na císařské silnici z Vídně do Prahy. Ta se stala v roce 1666 majetkem obce, která jej pronajala Baltazarovi Leopoldu Najbrtoví, jenž se tak stal hospodářem obecního domu U Černého orla. Zde se jeho manželce narodila roku 1673 dcera Kateřina Barbora, později provdaná Kobzinová, zakladatelka broderských latinských škol. Ta založila nadaci, v níž odkázala 8 600 zlatých rýnských v pozemcích a v hotovosti na vybudování „Carolina“ – jak byly latinské školy pojmenovávány. Toho se však již nedožila. Školy povolil císař Karel VI. vybudovat až pět let po její smrti, v roce 1735. K založení gymnázia se váže pověst o smrti chovance paní Kateřiny, studenta pražské školy, který nepřežil nastudnutí z cesty do Brodu. To bylo impulzem k založení latinských škol ve městě, aby nadaní chlapci mohli studovat v místě a nemuseli tak daleko cestovat. Po roce 1777 byl v obecním domě zřízen vojenský špitál. V 19. století se objekt opět připomíná jako hostinec, kde se scházely různé kulturní a vzdělávací spolky.

Křížek

5 49°37'30,0"; V 15°35'35"

Křížek s nápisem „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus“.

Křížek

5 49°37'18"; V 15°36'10"

Křížek s nápisem „A Vy všichni kteří jdete touto cestou pozorujte a vizte: jeli bolest vaše bolest má. Ke cti a slávě Boží postavili Jan a Marie Petrovi. L.P. 1902.“

Křížek

5 49°36'57"; V 15°35'08"

Lipnický poutník

5 49°36'13,5"; V 15°35'29,9"

Dřevěná socha o výšce 2,5 m.

Socha

5 49°36'14,4"; V 15°35'33,1"

Křížek

5 49°36'27"; V 15°36'18"

Křížek s nápisem „Krvácím pro spasení lidstva. Ke cti a chvále Boží věnují manželé Josef a Marie Ježkovi v Pohl. Dvořáčích. L.P. 1904“.

Kaplička

5 49°35'55,5"; V 15°35'39,1"

Boží muka

5 49°36'04,60"; V 15°34'56,66" / č. ÚSKP: 47139/6-77

Pomník padlých Rumunů

5 49°35'37,9"; V 15°34'44,3" / č. ÚSKP: 30557/6-88

Pomník na památku padlých Rumunských vojáků, kteří zemřeli při osvobození Československa v roce 1945.

Měšťanský dům

5 49°36'18,38"; V 15°34'46,84"

Měšťanský dům

5 49°36'17,95"; V 15°34'48,00" / č. ÚSKP: 13935/6-61

Měšťanský dům

5 49°36'17,10"; V 15°34'46,71" / č. ÚSKP: 14055/6-65

Měšťanský dům

5 49°36'17,75"; V 15°34'46,46" / č. ÚSKP: 50079/6-6114

Měšťanský dům

5 49°36'18,03"; V 15°34'46,75" / č. ÚSKP: 14231/6-66

Měšťanský dům

5 49°36'21,05"; V 15°34'47,31" / č. ÚSKP: 18755/6-70

Měšťanský dům

5 49°36'21,24"; V 15°34'47,87" / č. ÚSKP: 36726/6-71

Měšťanský dům

5 49°36'21,44"; V 15°34'47,11" / č. ÚSKP: 30342/6-72

Měšťanský dům

5 49°36'21,41"; V 15°34'47,17" / č. ÚSKP: 19935/6-73

Měšťanský dům

5 49°36'22,04"; V 15°34'47,54" / č. ÚSKP: 14132/6-74

Měšťanský dům

5 49°36'22,47"; V 15°34'47,27" / č. ÚSKP: 35440/6-75

Měšťanský dům

5 49°36'22,97"; V 15°34'47,59" / č. ÚSKP: 16949/6-76

Měšťanský dům

5 49°36'15,88"; V 15°34'47,15"

Křížek

5 49°36'00,86"; V 15°34'44,72"

Pomník

5 49°35'08,0"; V 15°34'45,9"

Střed Evropy

5 49°36'11,65"; V 15°34'38,78"

Jedná se o moderní pomník „Centrum Evropa“ ve tvaru trychtýře z roku 2002. Autorem je Martin Šteller. Odhaleno dne 29. června 2002.

Šupichova vila

54°36'04,43"; V 15°35'05,52" / č. ÚSKP: 104035

Jedná se o dvoupodlažní solitérní objekt postavený v roce 1881 (datace na fasádě) významným německobrodským stavelem Ing. Josefem Šupichem st., jenž vilu postavil pro svou rodinu. Rekonstrukce vily podle datování na fasádě proběhla v roce 1927. Vila je obdélného půdorysu, na obou delších stranách vystupuje z hmoty rizalit zakončený trojúhelníkovým zdobeným frontonem, na bočním severovýchodním průčelí je osazený arkýř. Vila je pojatá v novorenesančním duchu, což se odrazilo zejména na ztvárnění obvodového pláště – vlys vyplněný akantovými rozvilinami, postavami okřídlených gryfů či andělů, obloukové, rovné a trojúhelníkové frontony nad okny, pásová bosáž přízemí, vysoké pilasty ukončené korintskými hlavicemi či sgrafitová výzdoba tympanonu nad rizalitem.

Interiéru dominuje vstupní hala, jenž zabírá prostor a výšku celého rizalitu, po schodech se sestupuje do zapuštěného suterénu, který sloužil jako obslužné zázemí. Široký kamenný schodištěm se vystupuje do 1. patra, jež je tvořeno dlouhou chodbou, ze které se vstupuje do jednotlivých místností. Stěny vstupní haly i chodby jsou zvýrazněné pilastry s korintskými hlavicemi a bohatě profilovanou římsou, jenž celý prostor lemují.

Josef Šupich st. studoval v Praze obor stavební inženýrství. Již na studiích zaujal výbornými studijními výsledky. Podílel se na výstavbě takových pražských dominant jako bylo např. Národní divadlo. V roce 1873 stavěl podle vítězného návrhu Antonina Wiehla Žižkovu mohyly v Žižkově Poli. Mezi jeho další realizace patří obnova západní věže kostela Nanebevzetí P.Marie v Polné a zcela nově postavený kostel sv. Václava ve Ždírci. Největší koncentraci jeho staveb najdeme v Havlíčkově Brodě, zejména vily a obytné domy.

Vila Vlasty a Josefa Knapových

54°36'02,86"; V 15°34'45,50"

Vilu Vlasty a Josefa Knapových si nechal v tehdejším Německém Brodě v letech 1933 – 1934 postavit Josef Knap s manželkou. Autorem stavby byl František Liška. Ve své době byla vila vybavena nejruznějšími technickými vymoženostmi, například výtahy na jídlu či zasunovacími dveřmi. Josef Knap byl ředitelem továrny na punčochy a pletené zboží J. Veselý a synové a založil značku PLEAS. Vila obdélníkového půdorysu byla koncipována jako předpodlažní. Spodní sklep ve 2. podzemní podlaží vily sloužil i jako válečný kryt. Vstup do domu po kamenných schodech je vymezen symetrickými polygonálními arkýři s kosými okny. Nad vstupem se v 1. patře nachází terasa. Jediným zdobným prvkem jinak jednoduché fasády jsou okenní šambrány. Za vilou stoupá směrem k jihu rozlehlá zahrada. Dnes se ve vile nachází mateřská školka.

Kamenný most

54°36'15,23"; V 15°34'46,42"

Kamenný most přes Sázavu byl postaven v letech 1852 – 1855 jako náhrada za původní dřevěný most v místě brodu. V poprsníku mostu je osazen smírčí kámen z konce 15. století zvaný „Hnatův“.

Pamětní kámen Hnatův

54°36'15,40"; V 15°34'46,21" / č. 27434/6-119

Gotický kámen podle pověsti označuje místo, kde byl ukamenován hlásný Hnat z Dolní brány. Ten dal roku 1472 jihlavským Němcům znamení k útoku na město (tehdejší Německý Brod) byl od husitských válek osídlen

(Čechy). To však varovalo brodské měšťany, kteří útok odrazili a město uhájili. Zrádný hlásný byl poté shozen ženami do příkopu pod hradbami a ukamenován. Jeho kostra byla později vystavena ve štítě Staré radnice na náměstí. Kámen je osazen v poprsníku kamenného mostu přes řeku Sázavu.

Sousoší rodina

54°36'17,87"; V 15°34'39,02"

Novodobé kamenné sousoší rodičů s dítětem se nachází na Kalinově nábřeží.

Vila bratří Mahlerů

54°36'24,87"; V 15°34'33,14" / č. ÚSKP: 100013

Vila bratrů Viktora a Viléma Mahlerových, kteří vlastnili největší textilní továrnu na punčochové zboží v Havlíčkově, tehdy ještě Německém, Brodě, byla postavena v letech 1907 – 1908 v pozdním eklektickém historismu. Naplnila romantickou představu bratrů o reprezentativním sídle, inspirovanou jak aristokratickými sídly, tak i architekturem rytířského středověku. Vila obklopená zahradou byla postavena na základním půdorysu mělkého písmene „U“ s řadou nepravidelných a slohově pestrých prvků výzdoby. Na výzdobě fasády se střetává směs novorománských, novogotických a novorenesančních prvků. Archivně je jako stavitel doložen Karel Ješina. Není jisté, zda se podílel i na návrzích. Inspiroval se anglickým hnutím Arts & Crafts, nepřehlédnutelné jsou typické neomitané cihly na čelní fasádě. Vstup se schodištěm vymezuje středověce pojatá věž s cimbuřím a vitrážemi. Vedle vstupu zdobí jižní fasádu ve štuku provedené sluneční hodiny. Z původní výzdoby interiéru se zachovaly vyřezávané dveře, tepané mřížoví, zbrádlí, schodiště a také zbytky keramických dlažeb na chodbách a před hlavním vstupem s nápisem „SALVE“, v překladu „Vítejte“. Dříve dva samostatné byty nad sebou jsou dnes rozděleny na několik bytových jednotek. Vila je veřejnosti nepřístupná.

Pomník MUDr. Františka Zahradnického

54°36'32,62"; V 15°34'22,70"

Před budovou nemocnice stojí socha MUDr. Františka Zahradnického z roku 1897, prvního primáře „Všeobecné okresní nemocnice císaře a krále Františka Josefa I.“. Autorem sochy je J. Pelikán. Nápis na podstavci zní: „Budovateli okresní nemocnice univ. Prof. MUDr. Františka Zahradnickému 1867 – 1930“.

Pavilon Milénia neboli Tři Grácie

54°36'32,24"; V 15°34'24,40"

Dřevěný zahradní pavilon s postavami tří půvabných Grácií ve starém nemocničním parku.

Kostel sv. Vojtěcha

S 49°36'21,16"; V 15°34'22,45" / ě. ÚSKP: 22207/6-8

Kostel sv. Vojtěcha stojí na místě dnes neznámé starší gotické stavby z 13. století, která byla patrně zničena v průběhu některých válečných událostí. Stála totiž mimo středověké městské hradby. Dnešní stavba je renesanční s pozdně gotickými prvky. První písemná zmínka o ní pochází z roku 1538. K založení kostela se váže pověst o sv. Vojtěchovi. Prý zde odpočíval při své cestě z Čech a při jeho modlitbě vytryskl ze země pramen se zázračnou vodou. Na takových místech se ve středověku stavěly kaple. Ještě začátkem 20. století pramen skutečně vyvěral nedaleko kostela. Pramen však časem zmizel. Kostel byl obohán zdi se vstupní renesanční branou, datovanou k roku 1617. V ohradní zdi byla umístěna zastavení křížové cesty, několik se jich dochovalo až do dnešní doby. Kostel sv. Vojtěcha je příkladem jednoduché církevní stavby na předměstí. Charakteristickým prvkem jsou gotizující okna a portály, výrazný je střešní štít severní předsíně, pozoruhodná je klenba lodi i presbyteria. Během dalších stavebních úprav byl kostel zvýšen a interiérově vyzdoben renesanční žebrovou hvězdicovou klenbou, byla přistavěna severní síň s patrem a oratoř v lodi. V té době byl vyzdoben nástěnnými freskami, jejichž autorem je některý z malířů na dvoře Rudolfa II. Zachycují výjevy ze Starého i Nového zákona s moralizující tematikou. Další úpravy kostela se uskutečnily v době baroka a v 19. století, poškozené varhany byly v roce 1887 nahrazeny novými. Koncem 20. století byly vytvořeny nové okenní vitráže podle návrhu akademického malíře Jana Exnara.

Hrob rodičů a dcery Karla Havlíčka Borovského

S 49°36'21,53"; V 15°34'21,10"

Jednou z památek, které poji spisovatele Karla Havlíčka Borovského s městem Havlíčkův Brod, je hrob jeho rodičů kupce Matěje Havlíčka a jeho ženy Josefy, rozené Dvořákové, na starém hřbitově u kostela sv. Vojtěcha. Spolu s nimi zde odpočívá i jediný Havlíčkově dítě – dcera Zdenka. Hrob se nachází v centrální části hřbitova, téměř naproti vstupu do kostela sv. Vojtěcha. Náhrobek má jednoduchou a nekomplikovanou podobu kamenné stély, bez jakékoliv sochařské či jiné výzdoby.

Karel Havlíček Borovský se sice narodil v Havlíčkově Borově, ale větší část mládí prožil v Havlíčkově Brodě. Jeho otec zde v roce 1832 koupil dům (dnes je v objektu muzejní expozice – byt Karla Havlíčka). V tomto domě byl Havlíček také zatčen a poté odvezen do vyhnanství do Brixenu.

Křížek

S 49°36'24,41"; V 15°34'08,98"

Hřbitov židovský

S 49°36'25,22"; V 15°34'03,40"

Hřbitov, který byl založen v letech 1888 – 1890, byl používán ke svému účelu až do roku 1942. Na jeho ploše se nachází zhruba 200 náhrobků. Jedná se o klasicky pojatý areál s ohradní zdi a hřbitovním domkem s márnicí, který byl v průběhu času obestaven novodobou zástavbou vilové čtvrti města. Mezi náhrobky se nachází skupina 18 kamenných stél, připomínajících válečné uprchlíky z východní Evropy z let 1916 – 1917. Hřbitovní domek, který byl postaven v tehdy oblíbeném historizujícím slohu a přísně dodržujícím symetrii, dnes slouží jako zázemí pro správu hřbitova a v nedávné době prošel jeho exteriér rekonstrukcí. Na hřbitově se nachází kulturní památka – hrob rodiny Lilingovy.

Hrob rodiny Lilingovy

S 49°36'25,22"; V 15°34'03,40" / ě. ÚSKP: 41968/6-17

Hrob se nachází na židovském hřbitově v západní části města.

Socha Havlíčkův Hyde Park

S 49°36'18,37"; V 15°34'33,47"

Betonový odlitek přibližně 1 500 knih o rozměrech 60 x 60 x 250 cm. Na pomníku je nápis: „Odhaleno při příležitosti 185. výročí narození Karla Havlíčka Borovského.“ Autorem návrhu je Radomír Dvořák.

Křížek

S 49°36'11,8"; V 15°34'03,6"

Pomník

S 49°36'11,1"; V 15°33'52,3"

Kaplička

S 49°38'11"; V 15°39'33"

Místní část Jilemník.

Křížek

S 49°38'10"; V 15°39'53"

Místní část Jilemník.

Křížek

S 49°38'03"; V 15°39'18"

Křížek s nápisem „Panno Marie oroduj za nás. Léta Páně 1990.“

Místní část Jilemník.

Památník padlých rumunských vojáků

S 49°36'22,9"; V 15°31'40,1" / ě. ÚSKP: 31187/6-301

Místní část Klanečná.

Zvonička

S 49°36'37,2"; V 15°31'06,0"

Křížek s letopočtem 1903.

Místní část Klanečná.

Křížek

S 49°36'34,3"; V 15°31'04,0"

Místní část Klanečná.

Smířčí kříž

S 49°36'20,4"; V 15°31'16,5" / ě. ÚSKP: 33814/6-299

Místní část Klanečná.

Křížek

S 49°32'34,1"; V 15°35'32,2"

Křížek s letopočtem 1852.

Místní část Květnov.

Křížek

S 49°32'36,5"; V 15°35'40,4"

Místní část Květnov.

Křížek

S 49°32'46,4"; V 15°35'22,8"

Místní část Květnov.

Křížek

S 49°32'26,2"; V 15°35'26,0"

Místní část Květnov.

Kaplička

S 49°35'07,5"; V 15°36'57,4"

Místní část Mírovka.

Křížek

S 49°34'09,3"; V 15°35'56,3"

Místní část Mírovka.

Křížek

S 49°34'41,9"; V 15°36'22,1"

Místní část Mírovka.

Křížek

S 49°34'46,7"; V 15°37'09,3"

Místní část Mírovka.

Křížek

S 49°34'56,5"; V 15°37'14,8"

Místní část Mírovka.

Křížek

S 49°34'29,0"; V 15°35'45,4"

Místní část Mírovka.

Kaplička

S 49°37'03,0"; V 15°32'36,4"

Místní část Perknov.

Křížek

S 49°37'10,0"; V 15°32'38,6"

Místní část Perknov.

Křížek

S 49°36'54,3"; V 15°33'00,6"

Místní část Perknov.

Křížek

S 49°37'13,2"; V 15°32'50,0"

Místní část Perknov.

Venkovský dům

S 49°36'09,0"; V 15°31'56,4"/č. ÚSKP: 40139/6-5008

Místní část Poděbáby.

Venkovský dům a sklípek

S 49°36'07,5"; V 15°31'56,0"/č. ÚSKP: 20638/6-5009

Místní část Poděbáby.

Křížek

S 49°36'10,7"; V 15°31'54,0"/č. ÚSKP: 26738/6-300

Místní část Poděbáby.

Pomník Mistra Jana Husa

S 49°36'08,0"; V 15°31'55,4"/č. ÚSKP: 26738/6-300

Pomník s nápisem „M. J. Hus, 1415, 1919.“

Místní část Poděbáby.

Zvonička

S 49°36'10,6"; V 15°31'54,1"

Místní část Poděbáby.

Křížek

S 49°36'17,8"; V 15°31'54,2"

Křížek s nápisem „Krvácím pro spasení lidstva. Ke cti a chvále Boží věnují manželé Václav a Marie Holendovi z Poděbab. Léta Páně 1903. Veselský Bratroňov.“

Místní část Poděbáby.

Křížek

S 49°36'14,5"; V 15°32'15,6"

Místní část Poděbáby.

Kamenný kříž

S 49°36'09,1"; V 15°33'31,2"

Místní část Poděbáby.

Křížek

S 49°36'18,3"; V 15°33'26,4"

Na kamenném soklu křížku je uveden nápis: „Nákladem Kateřiny Sádlové v roku 1858.“

Místní část Poděbáby.

Křížek

S 49°36'00,3"; V 15°32'10,9"

Místní část Poděbáby.

Křížek

S 49°35'40,0"; V 15°32'40,3"

Místní část Poděbáby.

Křížek

S 49°35'18,6"; V 15°32'29,4"

Místní část Poděbáby.

Křížek

S 49°36'41,8"; V 15°32'07,0"

Místní část Poděbáby.

Křížek

S 49°36'45,4"; V 15°32'12,0"

Místní část Poděbáby.

Zvonička se svatým obrázkem

S 49°36'47,6"; V 15°32'14,4"

Místní část Poděbáby.

Hrob Bohuslava Reynka

S 49°33'59,6"; V 15°34'33,3"

Hrob českého básníka, grafika a překladatele Bohuslava Reynka nalezneme na hřbitově ve Svatém Kříži. Spolu s manželkou zde rodák z blízkého Petrkova našel místo svého posledního odpočinku. Bohuslav Reynek se narodil v roce 1892 v Petrkově u Havlíčkova Brodu jako jediný syn statkáře Bedřicha Reynka. Byl významným překladatelem, spisovatelem v oblasti poezie i prózy a malířem. Zemřel v roce 1971.

Místní část Suchá.

Venkovský dům

S 49°34'00,7"; V 15°34'37,6"

Venkovský dům čp. 62 v místní části Suchá s letopočtem 1859.

Místní část Suchá.

Kostel Nalezení sv. Kříže

S 49°34'00,0"; V 15°34'40,2"

Místní část Suchá.

Venkovský dům

S 49°34'01,6"; V 15°34'37,7"

Dům, pocházející dle datace na fasádě pravděpodobně z roku 1813, patří k nejzachovalejším tradičním domům v okolí Havlíčkova Brodu. Výzdoba štítu, kterou tvoří figurální výjev kování koní a dvojice květin, napovídá, že objekt sloužil jako kovárna či povoznictví. Chalupa má dvoukřídlý (hákový) půdorys, sedlovou střechu s valbičkou a štítové průčelí zdobené štukem. K objektu původně náležely dvě dřevěné hospodářské stavby, dnes však již zcela přestavěné. Mezi okny ve štítě se nachází segmentová nika se soškou Madony, malovaný kruhový ornament a datace MDCCCXIII.

Místní část Suchá.

Venkovské stavení

S 49°34'01,4"; V 15°34'40,4"

Venkovské stavení čp. 63 v místní části Havlíčkova Brodu Suchá nese letopočty 1996, 1904.

Místní část Suchá.

Křížek a vstupní brána na hřbitov

S 49°34'00,1"; V 15°34'33,3"

Místní část Suchá.

Křížek

S 49°34'13,1"; V 15°35'12,2"

Místní část Suchá.

Křížek

S 49°34'14,1"; V 15°34'43,8"

Místní část Suchá.

Venkovské stavení

S 49°33'58,4"; V 15°35'07,7"

Venkovské stavení s letopočtem 1863.

Místní část Suchá.

Křížek

S 49°34'00,3"; V 15°34'40,3"

Místní část Suchá.

Křížek

S 49°33'59,9"; V 15°34'50,7"

Místní část Suchá.

Pomník padlým v I. světové válce

S 49°33'28,0"; V 15°34'31,7"

Pomník padlým a zemřelým v I. světové válce se nachází v místní části Suchá.

Místní část Suchá.

Křížek

S 49°33'18,7"; V 15°34'28,3"

Místní část Suchá.

Křížek

S 49°33'15,6"; V 15°34'25,7"

Místní část Suchá.

Křížek

S 49°33'02,8"; V 15°34'24,2"

Místní část Suchá.

Křížek

S 49°33'19,6"; V 15°35'11,0"

Místní část Suchá.

Křížek

S 49°33'15,6"; V 15°34'25,7"

Místní část Suchá.

Křížek

S 49°33'15,6"; V 15°34'25,7"

Místní část Suchá.

Kamenný kříž

S 49°35'22,4"; V 15°32'52,4"

Kamenný kříž s nápisem „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus! Ke cti a chvále Boží na památku věnovali manželé Jan a Marie Ševcovi č. 2. Léta Páně 1903.“

Místní část Šmolovy.

Křížek

S 49°35'13,0"; V 15°32'40,8"

Místní část Šmolovy.

Křížek

S 49°35'09,8"; V 15°32'41,2"

Křížek s nápisem „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus L.P. 1811, 2011.“

Místní část Šmolovy.

Křížek

S 49°35'06,5"; V 15°32'49,3"

Místní část Šmolovy.

Kamenný kříž

S 49°35'18,3"; V 15°33'03,42"

Kamenný kříž s nápisem „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus! Ke cti a chvále boží věnovali manželé Jan a Marie Ševcovi ze Šmolov č. 2. LP.1902“

Místní část Šmolovy.

Křížek

S 49°35'38,6"; V 15°34'02,4"

Místní část Šmolovy.

Křížek

S 49°35'59,4"; V 15°36'48,5"

Místní část Termesivý.

Křížek

S 49°35'33,0"; V 15°36'31,0"

Místní část Termesivý.

Křížek

S 49°35'49,4"; V 15°37'02,0"

Místní část Termesivý.

Křížek

S 49°35'55,6"; V 15°36'55,9"

Místní část Termesivý.

Křížek

S 49°36'03,6"; V 15°37'00,6"

Křížek s letopočtem 1829.

Místní část Termesivý.

Křížek

S 49°36'13,8"; V 15°36'32,7"

Místní část Termesivý.

Křížek

S 49°36'12,7"; V 15°37'33,7"

Místní část Termesivý.

Křížek

5 49°36'07,0"; V 15°37'18,4"

Křížek s letopočtem 1871.

Místní část Termesivy.

Křížek

5 49°36'01,1"; V 15°37'49,6"

Místní část Termesivy.

Zaniklá tvrz Hadrburk

5 49°36'17,3"; V 15°37'45,9"

Místní část Termesivy.

Křížek

5 49°39'25"; V 15°34'00"

Křížek s letopočtem 1810.

Místní část Zbožice.

Křížek

5 49°39'14"; V 15°33'48" / č. ÚSKP: 23831/6-237

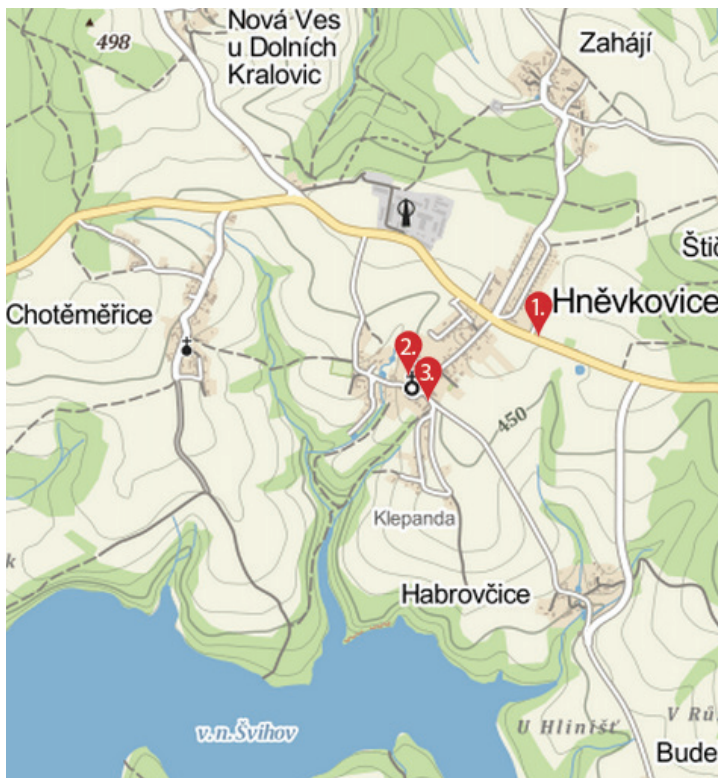
Křížek s letopočtem 1810.

Místní část Zbožice.

Hněvkovice

Obec Hněvkovice je nejstarší obcí na Ledečsku. První písemný doklad o ní je z roku 1262, kdy ji král Přemysl Otakar II. povýšil na tržní ves. Z tohoto roku pochází také první zmínka o farním kostele svatého Bartoloměje, postaveném na okrouhlém návrší u západního okraje vsi. Tento kostel patří mezi nejvýznamnější památky v obci. V minulosti byly venkovní zdi kostela natřeny bílou barvou a kostel byl vidět ze širokého okolí a Hněvkovice byly toho času nazývány Bílé Hněvkovice. Na místě dnešního sousedního přizemního domu byla postavena tvrz, kde sídlili scholastikové kapituly. Novější tvrz stála nedaleko kostela a v 17. století byla přeměněna na sýpku. Hněvkovice přímo sousedí s vodní nádrží Švihov na řece Želivce, která je zásobárnou pitné vody pro hlavní město Prahu.

Křížek

5 49°41'06,1"; V 15°12'22,1"

Křížek z roku 1897 s nápisem „Pochválen buď Ježíš Kristus, věnováno památce našeho syna“.

Křížek

5 49°39'59,1"; V 15°12'53,2"

Křížek v místní části Budeč z roku 1861.

Místní část Budeč.

Křížek

5 49°40'56,964"; V 15°13'25,557"

Místní část Budeč.

Křížek se zvoničkou

5 49°40'28,1"; V 15°12'30,3"

Místní část Habrovčice.

Křížek

5 49°40'28,1"; V 15°12'30,3"

Místní část Habrovčice.

Křížek

5 49°40'41,0"; V 15°12'32,3"

Místní část Habrovčice.

Křížek

5 49°40'59,2"; V 15°11'56,6"

Křížek

5 49°40'59,1"; V 15°11'47,8"

Křížek

5 49°41'02,8"; V 15°11'42,9"

Kostel svatého Bartoloměje

S 49°40'59,3"; V 15°11'54,5" / č. ÚSKP: 29006/6-206
Gotický kostel sv. Bartoloměje z poloviny 13. století s vzácnými gotickými freskami a románskými okny ve věži. Na schodech kostela je uveden letopočet 1944.

Místní část Hněvkovice.

Křížek

S 49°41'08,5"; V 15°11'45,2"

Křížek

S 49°41'08,3"; V 15°12'14,5"

Křížek s nápisem 1833 - 1965.

Hřbitovní portál

S 49°41'04,0"; V 15°12'30,2"

Kaplička

S 49°41'05,0"; V 15°11'05,7"

Místní část Chotěměřice.

Křížek

S 49°41'05,0"; V 15°11'05,7"

Křížek z roku 1836.

Místní část Chotěměřice.

Křížek

S 49°40'59,6"; V 15°11'04,3"

Místní část Chotěměřice.

Bývalá tvrz

S 49°40'58,5"; V 15°11'57,8"

Bývalá tvrz z 16. století, později upravena na sýpku.

Křížek

S 49°41'26,2"; V 15°11'31,0"

Křížek z roku 1888.

Místní část Chotěměřice.

Křížek

S 49°40'44,1"; V 15°11'10,3"

Místní část Chotěměřice.

Pamětní deska na hájovně

S 49°41'26,9"; V 15°11'29,6"

Pamětní deska na hájovně v místní části Chotěměřice s nápisem „Poručík partizán Karel Pule Pavlov Alex obětoval svůj mladý život za osvobození vlasti“.

Místní část Chotěměřice.

Křížek

S 49°41'50,3"; V 15°11'01,0"

Křížek v místní části Nová Ves u Dolních Kralovic s nápisem „Pochválen buď Ježíš Kristus, ke cti a chvále Boží věnuje rodina Nulíčkova 30. 6. 1933“.

Místní část Nová Ves u Dolních Kralovic.

Křížek

S 49°42'23,6"; V 15°11'07,8"

Místní část Nová Ves u Dolních Kralovic.

Křížek

S 49°42'02,2"; V 15°11'04,9"

Místní část Nová Ves u Dolních Kralovic.

Křížek

S 49°41'23,9"; V 15°13'09,7"

Místní část Zahájí.

Křížek

S 49°41'22,6"; V 15°12'49,3"

Místní část Zahájí.

Křížek

S 49°41'49,6"; V 15°12'23,8"

Místní část Zahájí.

Křížek

S 49°41'49,2"; V 15°12'28,5"

Místní část Zahájí.

Křížek a zvonička

S 49°41'41,8"; V 15°12'25,3"

Místní část Zahájí.

Horní Paseka

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1265. Celé katastrální území obce Horní Paseka se nachází v přírodním parku Melechov. U obecního úřadu byla v 90. letech nově vybudována kaplička v místě kapličky původní. Zahrádka u Ledče nad Sázavou, osada patřící k Horní Pasece, byla osmset let staré městečko, které leželo v zátopové oblasti nově budované přehrady na Želivce u Švihova. Mezi lety 1969 až 1972 byla obec zaplavena. Dodnes se zde zachoval jen kostel zasvěcený svatému Vítu, socha Panny Marie Bolestné na bývalém náměstí a kamenná kašna z roku 1886. Pomník padlým v první světové válce, který byl rovněž postaven na náměstí v roce 1933, byl přenesen na zdejší hřbitov. V současné době je v Zahrádce jeden trvale obydlený dům. V katastru Horní Paseky se dále nachází poutní místo Křížná studánka s kaplí sv. Víta.

Kostel sv. Víta

$549^{\circ}37'25,0''$; $V 15^{\circ}14'55,0''$ / č. ÚSKP: 14421/6-361

Jednou z mála staveb, která dodnes stojí z bývalého městečka Zahradka, je původně románský kostel sv. Víta. První písemnou zprávou o kostele uvádí darovací listina Přemysla Otakara I. z 26. června 1219, kterou postoupil ves Zahradku s kostelem a újezdem k ní příslušejícím Vyšehradské kapitule. V té době se však jednalo o menší stavbu vybudovanou okolo roku 1200. Její základy byly objeveny při archeologickém průzkumu v letech 1976-1977 a jsou dnes vyznačeny v dlažbě uvnitř kostela. Současná stavba byla založena po roce 1219 či 1225 a byla několikrát přestavována. Barokní přestavbu provedl Jan Leopold Donát, kníže z Trautsonu, v roce 1738. Při barokní přestavbě byl kostel prodloužen směrem k západu. V období první republiky byl osazen secesními okny a byla provedena nová výmalba kostela. Na jižní straně lodi se dochoval původní románský portál z doby výstavby kostela.

Křížek

$549^{\circ}37'48,0''$; $V 15^{\circ}17'14,0''$

Křížek z roku 1959 s nápisem „Pochválen buď Ježíš Kristus“.

Křížek

$549^{\circ}37'01,0''$; $V 15^{\circ}16'50,0''$

Křížek z roku 1845 s nápisem „Tento sw. kříž založila Kateřina a Daněk“.

Křížek

$549^{\circ}37'06,0''$; $V 15^{\circ}16'00,0''$

Křížek z roku 1869.

Křížek

$549^{\circ}37'24,0''$; $V 15^{\circ}14'57,0''$

Z křížku v osadě Zahradka zbyl pouze kamenný podstavec.

Kašna

$549^{\circ}37'24,0''$; $V 15^{\circ}14'57,0''$

Kamenná kašna v osadě Zahradka.

Kaplička

$549^{\circ}37'45,0''$; $V 15^{\circ}17'35,0''$

Křížek

$549^{\circ}37'45,0''$; $V 15^{\circ}17'35,0''$

Křížek s nápisem „Pochválen Pán Ježíš Kristus“.

Křížek

$549^{\circ}37'26,0''$; $V 15^{\circ}17'15,0''$

Kamenný křížek s nápisem „Ku cti a chvále Boží věnovali manželé František a Marie Vondrovi z Horních Pasek L. P. 1927. Jen vděk Tvého syna nutil nás kříž sem dáti, žes prosby naše vyslyšela, Boží máti“.

Kaplička sv. Víta

$549^{\circ}37'01,0''$; $V 15^{\circ}16'51,0''$

U kapličky, postavené v roce 1868, se každoročně v srpnu konají poutě pořádané katolickou církví a v červenci pouť, kterou pořádá Československá církev husitská. V roce 1912 byla kaple na náklady zahrádecké obce opravena a vnitřek vyzdoben. V roce 1932 byla část zdejších pramenů stažena do vodojemu a je odtud veden veřejný vodovod do Zahrádky. Za druhé světové války přišla kaple o svůj 30 kg těžký zvon. Nový zde byl zavěšen po válce.

Křížná studánka

$549^{\circ}37'01,0''$; $V 15^{\circ}16'50,0''$

U kapličky na úbočí vrchu Šafranice (624 m n. m.), nedaleko bývalé Zahrádky, leží poutní místo Křížná studánka, někdy také nazývaná Husitská. Podle pověsti místními hlubokými lesy dříve procházel misionář Časlavského kraje P. Václav

Hanzeli. Chodíval upevňovat katolickou víru v těchto tehdy Bohem zapomenutých místech Čech. Často se zastavoval u lesní studánky a omýval si bolavé oči. Po jejich omýtí se mu vždy značně ulevilo a později i bolest úplně zmizela. Z vděčnosti nad tímto nečekaným uzdravením nechal v roce 1741 zřídit nad studánkou dřevěný kříž a po jeho stranách sochy Panny Marie a sv. Víta z dubového dřeva. Nad studánkou byla postavena dřevěná kaplička.

Socha

$549^{\circ}37'24,0''$; $V 15^{\circ}14'58,0''$

Křížek

$549^{\circ}36'54,0''$; $V 15^{\circ}16'17,0''$

Kamenný křížek s nápisem „Hospodin dal, Hospodin vzal, jméno Hospodinovo, buď požehnáno. Job 1, 21. Věnovali M+J+A+A+V Doležalovi L. P. 2005“.

Křížek

$549^{\circ}36'46,0''$; $V 15^{\circ}17'08,0''$

Křížek s nápisem „Buď vůle tvá“.

Hradec

Obec Hradec se rozkládá severně od Ledče nad Sázavou. Patří k ní místní část Hamry, osady Kříže a Hořeslavsko, samota na Úlehlich a hájenka u Svatého Huberta. Kdysi k Hradci patřila i blízká Horní Ledč s hradem a bývalým hotelem Koželužna. První zpráva o Hradci pochází ze 14. srpna 1545, kdy si dala majitelka ledečského panství Markéta Leděčská z Řičan vložit své panství do Zemských desek. V obci je nově opravená kaplička, kde se pravidelně konají májové pobožnosti. V katastru obce se dále nachází kaplička u silnice ve směru k Horní Ledči a kámen osazený v roce 1928 k desátému výročí vzniku samostatné Československé republiky.

Kaplička

S 49°42'05,3"; V 15°17'17,7"

Kaplička

S 49°42'25,0"; V 15°17'42,0"

Křížek

S 49°42'59,0"; V 15°18'53,0"

Křížek

S 49°42'37,0"; V 15°18'08,0"

Kaplička

S 49°42'22,5"; V 15°17'06,2"

Křížek

S 49°42'44,3"; V 15°17'24,2"

Křížek

S 49°42'45,3"; V 15°17'06,3"

Pamětní kámen

S 49°42'30,1"; V 15°18'21,2"

Kámen s letopočtem „L. P. 1928“.

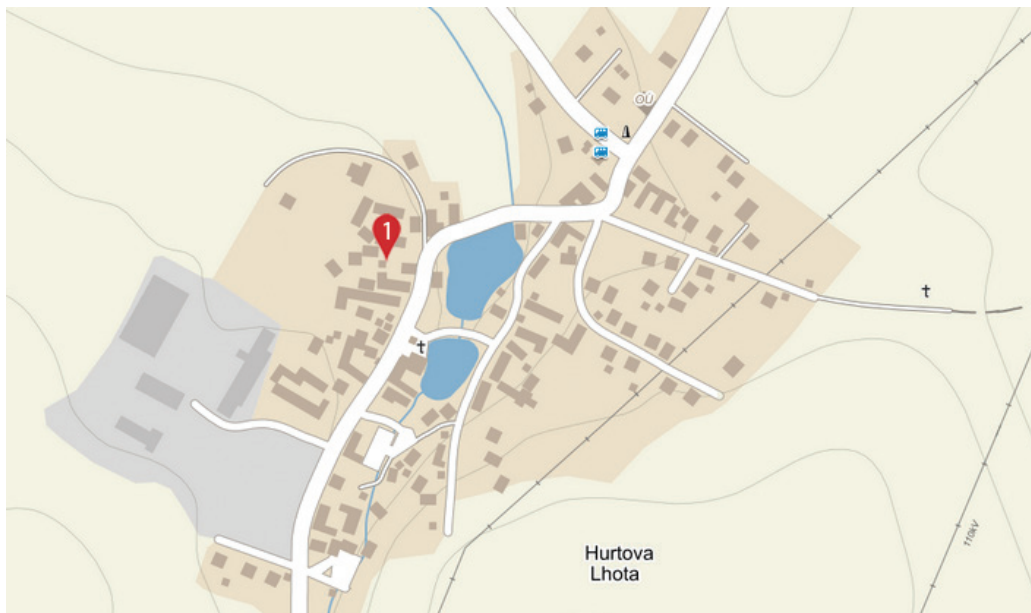

Křížek

S 49°42'14,2"; V 15°17'53,3"

Hurtova Lhota

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1436, kdy se jmenovala Lhota a patřila k lipnickému panství. Její název se postupně měnil na Karpíškova Lhota, Olešná Lhota, Lhotka a na konci 19. století je již nazývána Hurtova Lhota. Obec patřila k panství Světlá, Frýdnava a Věž.

Křížek

S 49°35'46,7"; V 15°30'55,2"

Křížek

S 49°35'45,5"; V 15°30'33,0"

Křížek z roku 1860 s nápisem „Chvála Bohu“.

Zvonička

S 49°35'45,5"; V 15°30'33,0"

Pomník obětem světových válek

S 49°35'51,2"; V 15°30'41,8"

Žulový pomník obětem světových válek. Nápis: „S.Č.M. věnuje Č.S.R., 1914 – 1918, Václav Dočkal č. 11, Karel Čapek č. 34, 1939 – 1945, Josef Koláč č. 17, Josef Dočkal č. 29.“

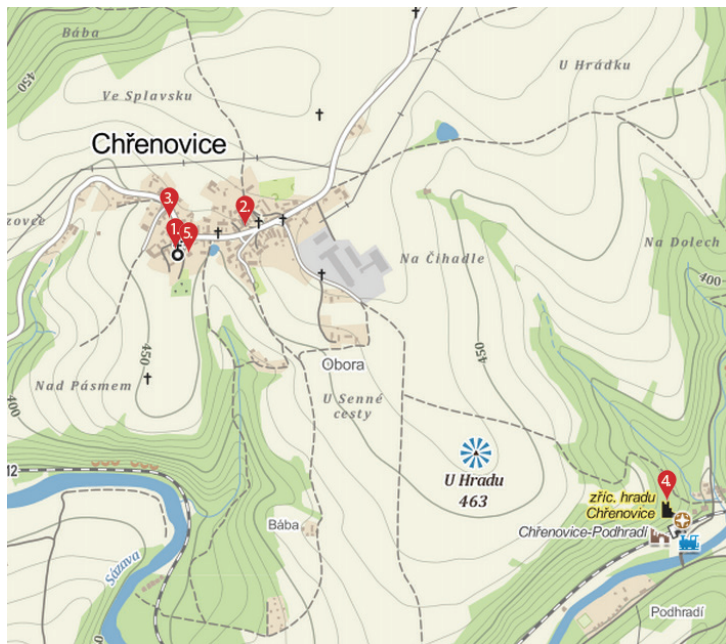
Dům čp. 39

S 49°35'48,0"; V 15°30'30,7" / č. ÚSKP: 22900/6-298

Uprostřed návsi stojí dům čp. 39 z roku 1886, který je v obci znám jako dům „U Kučírků“. Reprezentuje umění lidové zděné architektury s typicky zdobeným štítem. Výzdoba štítu je prací rodu lidových umělců ze Zábraně.

Chřenovice

Obec prvně zmiňovaná roku 1216 byla dříve nazývána též Křenovice. Chřenovice zřejmě získaly své jméno po jistém vladykovi Chřenovi. Jméno vладыky často figuruje na různých svědeckých listinách, jak dokazují zápisy z let 1195 až 1248. V obci se nachází kostel sv. Václava a špýchar, které jsou zapsány v seznamu kulturních památek. V Chřenovicích Podhradí nad železniční zastávkou najdeme zříceninu hradu Chřenovice.

Křížek

$S 49^{\circ}43'12,1''; V 15^{\circ}13'10,1''$

Křížek s nápisem „Věnovali manželé Josef a Františka Loudat ke cti a chvále Boží“.

Kaplička

$S 49^{\circ}43'00,6''; V 15^{\circ}13'00,4''$

Kaplička s nápisem „Bohu a vlasti“.

Křížek

$S 49^{\circ}44'12,4''; V 15^{\circ}13'46,1''$

Křížek s nápisem „Zde byla prolitá krev Frant. Trpišovského, dne 11.VI.1921. Těžko najíti pokoje, když bolest srdce trápí, život tak krutě zmařený žádný víc nevrátí. Odpočinutí lehké dej mu ó Pane!“.

Kaplička

$S 49^{\circ}42'52,4''; V 15^{\circ}12'53,8''$

Křížek

$S 49^{\circ}42'54,9''; V 15^{\circ}13'10,7''$

Křížek

$S 49^{\circ}42'53,1''; V 15^{\circ}13'00,0''$

Křížek

$S 49^{\circ}42'31,9''; V 15^{\circ}11'47,3''$

Křížek s nápisem „Čest a chvála Bohu“.

Obrázek Panny Marie

$S 49^{\circ}43'48,3''; V 15^{\circ}13'41,6''$

Kostel svatého Václava 1

S 49°42'58,3"; V 15°12'47,7" / č. ÚSKP: 29835/6-229

Románský kostel sv. Václava pevnostního charakteru byl založen v letech 1134-1139 a je dochován v románsko-gotické podobě z let 1226-1236. Na kostele najdeme románskou věž se sdruženými okny, románský portál a raně gotický presbytář.

Křížek

S 49°42'59,2"; V 15°12'48,0"

Křížek s nápisem „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus, chraň nás Pane od pohromy, hladu a války“.

Křížek

S 49°43'22,9"; V 15°13'26,5"

Křížek s nápisem „Chvála Kristu“.

Kamenný kříž

S 49°43'01,0"; V 15°13'03,5"

Zřícenina hradu Chřenovice 2

S 49°42'30,3"; V 15°14'08,8" / č. ÚSKP: 14646/6-227

Jihovýchodně nad soutokem Sázavy a potoka Jestřebnice se nachází hrad z konce 13. století. Po roce 1545 je již pustý. V místě hradu jsou dochovány v lese zarostlé zbytky zdi, mohutný příkop a téměř 20 metrů vysoká válcovitá věž. Zřícenina leží při značené cestě nad železniční zastávkou Chřenovice-Podhradí.

Špýchar 3

S 49°43'01,6"; V 15°12'57,7" / č. ÚSKP: 33086/6-228

Historický dům 4

S 49°43'01,3"; V 15°12'46,8"

Dům č. p. 55 z roku 1877.

Fara 5

S 49°42'58,2"; V 15°12'48,4"

Jedlá

Obec Jedlá se nachází v okrese Havlíčkův Brod severně od Ledče nad Sázavou. K obci patří místní část Dobrá Voda. V kastru obce najdeme dvě kapličky - jednu na návsi v Jedlé a jednu v místní části Dobrá Voda.

Křížek 1

S 49°44'13,4"; V 15°14'27,7"

Kamenný kříž

S 49°44'16,838"; V 15°14'11,041"

Kamenný kříž u kapličky s nápisem „Tento sv. kříž jest zřízen ke cti a chvále Boží od zbožných občanů zdejších, starosta Jursík, L. P. 1884“.

Křížek

S 49°43'38,572"; V 15°14'53,813"

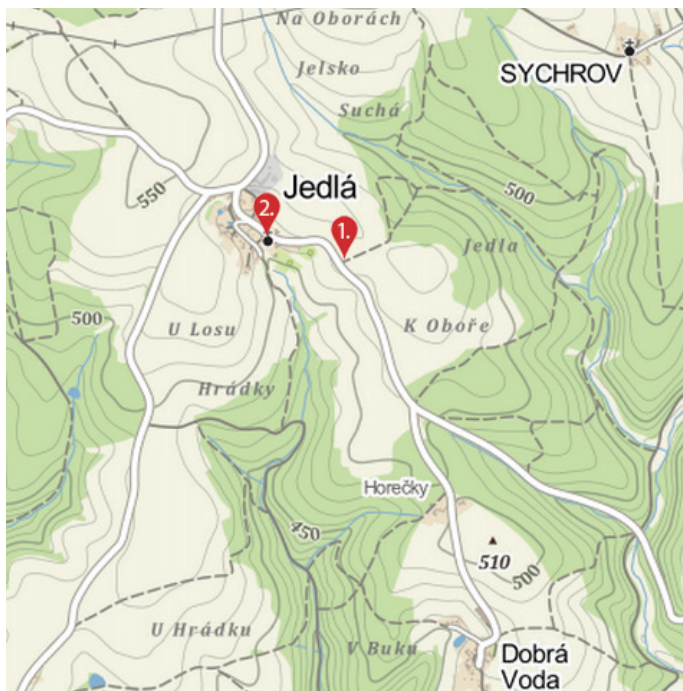
Místní část Dobrá Voda.

Kaplička

S 49°43'13,6"; V 15°14'59,9"

Kaplička s letopočtem 1973.

Místní část Dobrá Voda.

Křížek

549°43'13,6"; V15°14'59,9"

Místní část Dobrá Voda.

Křížek

549°43'18,0"; V15°15'10,9"

Křížek s nápisem „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus, postaveno ke cti a chvále Boží na

paměť zemřelého ze světové války v Rusku Karla Málka rolníka z Dobré Vody věnuje rodina Prosova“.

Místní část Dobrá Voda.

Křížek

549°43'17,0"; V15°15'04,1"

Místní část Dobrá Voda.

Kaplička

549°44'16,838"; V15°14'11,041"

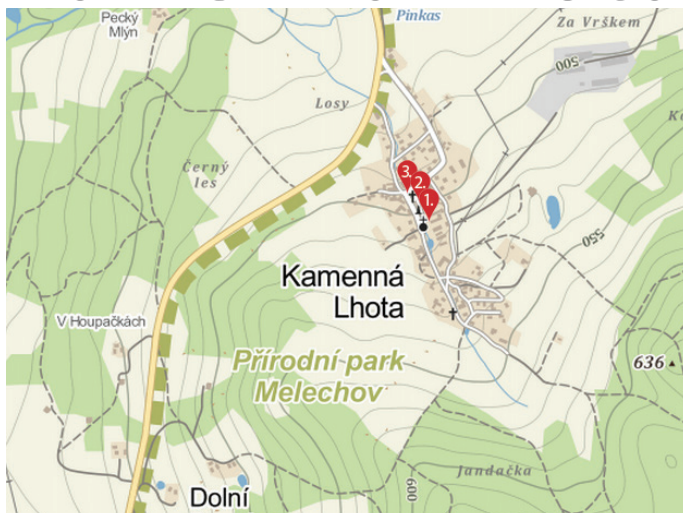
Kaplička s věžičkou byla v obci postavena v roce 1913. Stojí v místě, kde odedávna stával dřevěný sloup se zvonem a od roku 1884 litinový kříž. Zvon byl z kapličky v roce 1917 odebrán pro válečné účely. Nový zvon o váze 22 kg byl zavěšen až v roce 1926. O tento přišli obyvatelé opět za druhé světové války v roce 1942. Po skončení války byl do věže kaple pořízen nový menší zvon.

Křížek

549°42'58,5"; V15°14'26,7"

Místní část Dobrá Voda.

Kamenná Lhota

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1380. Název obce pochází od těžby především stavebního kamene, která zde probíhala od roku 1880. V 19. století zůstal v provozu jámový lom, který byl v roce 1948 znárodněn. Uzavřen byl lom v roce 1983. Na návsi je kaplička, která byla v roce 1968 nově postavena na místě původní zchátralé kapličky. V její blízkosti najdeme i kamenný pomník ve tvaru mohyly na památku obětem I. světové války.

Kaplička 1

549°38'42,0"; V15°16'25,0"

Kaplička na návsi pochází z roku 1968. Kaple byla postavena na místě staré polorozbořené kaple.

Křížek

549°38'33,815"; V15°16'30,793"

Pomník 2

549°38'44,0"; V15°16'25,0"

Kamenný pomník obětem první světové války, zhotovený místními kameníky v roce 1922, nese nápis „1914-1918, Padlým a zemřelým vojínům, osvobození vlasti, hrdiným legiím, vděční občané“.

Křížek

549°38'00,0"; V15°16'35,0"

Křížek s nápisem „Žehnej hospodine kraji našemu, 1948“.

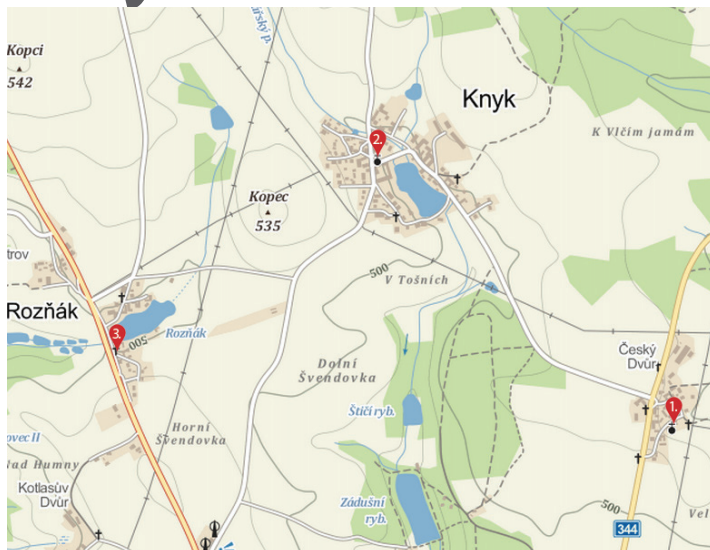
Křížek 3

549°38'43,0"; V15°16'25,0"

Studánka

549°38'40,0"; V15°16'27,0"

Knyk

Českodvorská kaplička 1

549°38'16,6"; V15°35'30,0" / ě. ÚSKP: 100251

Českodvorská kaplička z roku 1903. V roce 2003 obec provedla rekonstrukci kapličky do současné podoby. Zároveň byla tato stavba v roce 2003 prohlášena nemovitou kulturní památkou. **Místní část Český Dvůr.**

Obec Knyk vznikla jako zemědělská obec ve čtrnáctém století. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1472. Obec má dvě místní části - Knyk a Český Dvůr. Najdeme zde dvě kapličky, z nichž Českodvorská je zapsaná v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky, a dále mnoho křížků.

Kaplička

S 49°38'48,5"; V 15°34'35,0"

Křížek

S 49°38'16,8"; V 15°35'33,0"

Místní část Český Dvůr.

Smírčí kříž

S 49°38'18,7"; V 15°35'25,7"

/ č. ÚSKP: 49691/6-6068

Křížek s nápisem „Ke cti a chvále Boží“.

Místní část Český Dvůr.

Křížek

S 49°38'11,3"; V 15°35'23,6"

Místní část Český Dvůr.

Křížek

S 49°38'59,7"; V 15°34'34,1"

Místní část Český Dvůr.

Křížek

S 49°38'23,9"; V 15°35'27,7"

Z křížku v místní části Český Dvůr zbyla pouze základová patka.

Místní část Český Dvůr.

Křížek

S 49°38'01,1"; V 15°34'03,8"

Křížek se zvoničkou

S 49°38'25,8"; V 15°33'47,9"

Křížek s nápisem „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus“.

Křížek

S 49°38'41,9"; V 15°34'39,8"

Křížek

S 49°38'45,9"; V 15°34'50,9"

Křížek

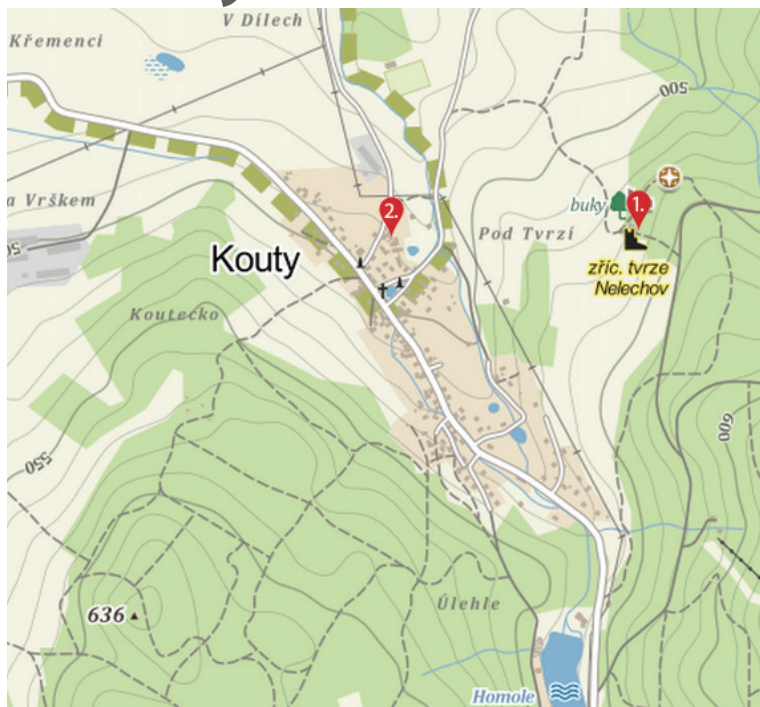
S 49°38'31,7"; V 15°33'49,3"

Křížek

S 49°38'03,5"; V 15°33'44,9"

Křížek v osadě Kotlasův Dvůr s letopočtem 1806.

Kouty

Osada Kouty vznikla ve druhé polovině 13. století a první historické zmínky o ní pocházejí z roku 1252. V osadě byla založena tvrz, pod kterou patřila celá ves Kouty. Až do roku 1850 se zde střídali majitelé. Posléze byly Kouty zahrnuty do politického a soudního okresu Ledeč nad Sázavou. Mezi léty 1787 - 1789 vznikla na okraji vsi sklárna. Původní název Kout se v roce 1886 změnil na Kouty. Od roku 1925 patřily Kouty pod obecní úřad v Kamenné Lhotě a povolení k samostatné správě získaly až v roce 1938. Obec byla opět sloučena s obcí Bojistě a ke znovuosamostatnění došlo v roce 1990.

Tvrz Melechov

S 49°39'2,800"; V 15°18'6,810" / ě- ÚSKP: 34275/6-238

Melechovská tvrz (nazývaná též Nelechovská nebo Koutecká tvrz) byla postavena v gotickém stylu. Její zřícenina se nachází severně od obce Kouty v úpatí kopce Melechov a je chráněna jako nemovitá kulturní památka České republiky. Tvrz byla postavena ve 14. století a sloužila jako strážná věž pro ochranu cestujících po zemské stezce z Rakouska přes Humpolec a Ledec ke Kutné Hoře a dále. V roce 1415 zde Albert z Nelechova, odtud označován jako Nelechovský tvrz, přitiskl svou pečeť na střížný list české šlechty proti upálení mistra Jana Husa v Kostnici. V roce 1554 patřila tvrz Václavu Sokolovi z Leskovic. Následně byla prodána rodině Trčků z Lípy a připojila se tak k Lipnici. Zanedlouho na to je tvrz opuštěna a pustne. Dnes je tvrz zříceninou, ze které se zachovaly části dvou zdí. Okolo tvrže je stále velmi patrný vodní příkop a severně položený vysoký rybník, ze kterého byl v případě nouze vodní příkop napuštěn.

Pomník padlým v I. světové válce

S 49°38'56,0"; V 15°17'33,0"

Pomník padlým v první světové válce s nápisem „1914 - 1918, padlým bojovníkům, vážení občané 1920“.

Kříž a zvonička

S 49°38'55,0"; V 15°17'35,0"

Kříž s letopočtem 1887.

Kaplička

S 49°39'01,0"; V 15°17'37,0"

Křížek

S 49°39'10,0"; V 15°17'43,0"

Křížek s nápisem „INRI“.

Pomník padlým v II. světové válce

S 49°38'55,0"; V 15°17'36,0"

Pomník padlým v druhé světové válce.

Křížek

S 49°39'04,0"; V 15°17'18,0"

Křížek s nápisem „Pohlédni na mne, obrať se ke mně, na památku ukončení I. světové války“.

Křížek

S 49°38'58,0"; V 15°17'34,0"

Křížek s Pannou Marií a Ježíšem.

Křížek

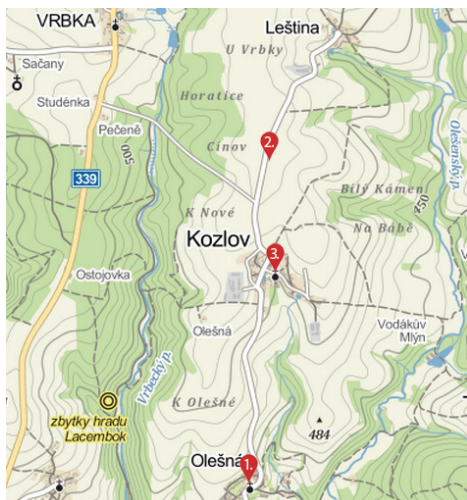
S 49°39'04,0"; V 15°17'36,0"

Křížek nese nápis „Ego Sum Jesus Quem tu persequeris Act 9,5“.

Kozlov

První písemná zmínka o obci Kozlov je datována již od 14. století. Na přelomu 15. a 16. století byla v obci rychta, pod kterou spadaly všechny sousední obce. Dalším historickým milníkem byl pro Kozlov rok 1895, kdy zde byla zřízena škola, která fungovala až do roku 1978. V roce 1905 byl v obci založen hasičský sbor, který funguje dodnes. Ke Kozlovu patří místní části Leština a Olešná. V roce 1930 místní občané postavili na návsi kapličku, která prošla v roce 2010 rekonstrukcí. Další kapličku najdeme v místní části Olešná.

Kaplička 1

S 49°43'17,1"; V 15°17'29,9"
Místní část Olešná.

Křížek 2

S 49°44'32,5"; V 15°17'36,1"
 Křížek s nápisem „Pochválen buď Pan Ježíš Kristus“.

Kaplička 3

S 49°44'04,0"; V 15°17'38,3"
 Kaplička s letopočtem 1930.

Křížek

S 49°44'09,2"; V 15°17'34,3"

Křížek

S 49°44'56,8"; V 15°18'01,9"
Místní část Leština.

Křížek

S 49°44'05,7"; V 15°17'34,0"

Kožlí

Obec je prvně připomínána roku 1370. V obci se nachází kostel Proměnění Páně gotického původu ze 14. století, který byl po požáru roku 1868 novogoticky přestavěn. Na návsi najdeme pomník odbojářům zahynulým v lednu 1945, který byl přenesen z Kobylího dolu, zatopeného přehradní nádrží Švihov. U silnice z Kožlí do Hněvkovic roste památný dřezovec trojtrnný. K obci patří místní části Bohumilice a Sechov.

Památník protifašistických bojovníků

$S 49^{\circ}40'09,0''; V 15^{\circ}15'12,0''$
č. ÚSKP 47235/6-239

Na návsi stojí pomník odbojářům zahynulým v lednu 1945, který byl přenesen z Kobyliho dolu zatopeného přehradní nádrží Švihov. Památník je zapsán v seznamu kulturních památek.

Křížek

$S 49^{\circ}40'09,0''; V 15^{\circ}15'07,0''$

Křížek

$S 49^{\circ}41'15,0''; V 15^{\circ}14'16,0''$

s nápisem „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus, 1903“.

Místní část Bohumilice.

Křížek

$S 49^{\circ}41'15,0''; V 15^{\circ}15'12,0''$

Místní část Bohumilice.

Křížek

$S 49^{\circ}41'47,0''; V 15^{\circ}14'14,0''$

Místní část Bohumilice.

Křížek

$S 49^{\circ}41'52,0''; V 15^{\circ}14'17,0''$

Místní část Bohumilice.

Křížek

$S 49^{\circ}41'48,0''; V 15^{\circ}14'33,0''$

Křížek s letopočtem 1868.

Místní část Bohumilice.

Křížek

$S 49^{\circ}38'47,736''; V 15^{\circ}15'14,250''$

Křížek s nápisem „Zde padl v národním odboji Josef Pipek 27. 1. 1945“.

Kostel Proměnění Páně

$S 49^{\circ}40'09,0''; V 15^{\circ}15'07,0''$

Kostel Proměnění Páně gotického původu ze 14. století byl po požáru v roce 1868 přestavěn v novogotickém stylu.

Křížek

$S 49^{\circ}40'19,0''; V 15^{\circ}15'24,0''$

Pomník

$S 49^{\circ}40'08,0''; V 15^{\circ}15'13,0''$

Pomník s nápisem „Legionářům a padlým hrdinům osvobozený národ“.

Křížek

$S 49^{\circ}41'35,0''; V 15^{\circ}15'12,0''$

Kamenný křížek v místní části Bohumilice

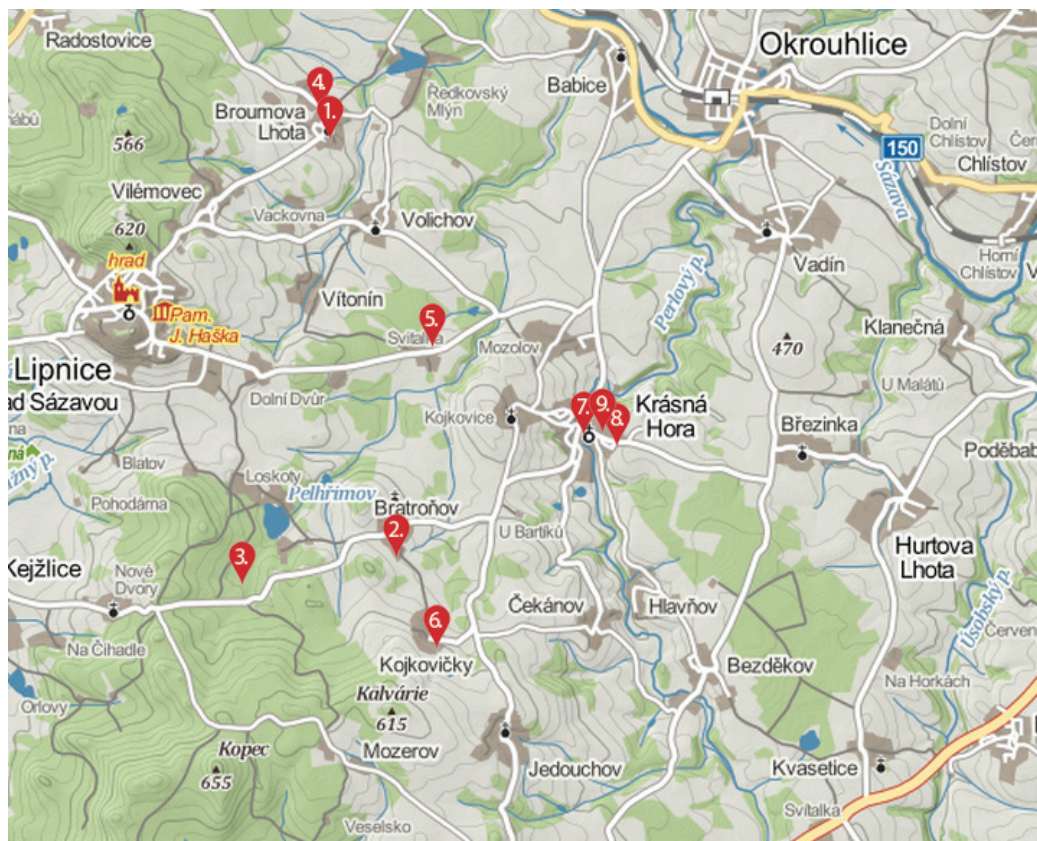

Památný dřezovec

$S 49^{\circ}40'38,0''; V 15^{\circ}14'52,0''$

U silnice z obce Kožlí do Hněvkovic roste památný dřezovec trojtrnný (Gleditsia triacanthos). Památný strom roste nad silnicí, je vysoký cca 16 metrů a obvod kmene má přibližně 265 cm. Jako památný strom byl vyhlášen v roce 1988 pro svoji velikost. Pro dřezovec jsou typické jeho trny na kmene.

Krásná Hora

První písemná zpráva o obci Krásná Hora je datována do roku 1379. Obec náležela od počátku k Okrouhlickému panství. Stával zde kostel ze 14. století v pozdně gotickém slohu, který byl nejspíše součástí tvrze. V roce 1692 byl uprostřed obce postaven nový kostel zasvěcený svatému Janu Křtiteli. Součástí areálu kostela je barokní márnice a dřevěná barokní zvonice, ve které se dochovaly tři zvony z let 1545, 1556 a 1571. Kostel je zapsán v seznamu kulturních památek. Obec proslavila Zieglerova továrna založená kolem roku 1900, jež se zabývala výrobou dýmek, kuřáckých potřeb a holí. Za první republiky se zde vyráběly dýmky a čibuky z bryerového dřeva, které se dováželo z Korsiky. Výroba byla ukončena v roce 1958. Ke zvláštnostem obce jistě patří, že při stavbě rodinného domu zde byl v roce 1885 nalezen poklad. Kamenný hrnek obsahoval na šestset stříbrných českých dinářů, ražených za vlády českého knížete a později krále Vladislava II., který vládl v letech 1140–1172. Poklad si bohužel rozebrali místní lidé a nic se z něj nezachovalo. Další kulturní památkou v obci je zrenovovaný statek v místní části Kojkovičky a venkovská usedlost v Broumově Lhotě.

Kaplička 1

S 49°37'41,2"; V 15°26'16,1"

Místní část Broumova Lhota.

Památník Mistra Jana Husa

S 49°34'58,7"; V 15°29'08,3"

Na návsi najdeme žulový pomník na upomínku mistra Jana Husa z roku 1920. Později byla na pomník připevněna deska se jmény padlých obyvatel Bezděkova a Hlavňova v první světové válce. Na pomníku je nápis „Milujte se, pravdy každému pjejte. 28. říjen 1918. Mistr Jan Hus 1415“.

Místní část Bezděkov.

Zvonička

S 49°34'58,5"; V 15°29'08,0"

Místní část Bezděkov.

Křížek

S 49°34'58,3"; V 15°29'13,1"

Křížek s nápisem „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus. Věnovali manželé Jan a Anna Tomanovi. 1896. Obnoveno L. P. 1940, 1968, 1999“.

Místní část Bezděkov.

Křížek

S 49°34'03,0"; V 15°29'31,4"

Křížek v místní části Bezděkov nese nápis „Josef Charvát 6. 3. 1948 - zemřel 6. 5. 2003“.

Místní část Bezděkov.

Křížek

S 49°35'21,9"; V 15°28'48,0"

Kamenný kříž se nachází na rozcestí u Hlavňova. Na památku československé samostatnosti 1918.

Místní část Bezděkov.

Křížek

S 49°35'15,5"; V 15°28'57,0"

Křížek v místní části Bezděkov s nápisem „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus“.

Místní část Bezděkov.

Památník

S 49°37'43,4"; V 15°26'16,4"

Památník v místní části Broumova Lhota nese nápis „Antonín Knot 11. 6. 1911. Padl v toku našich tanků na pevnost Dunkirk dne 5. 11. 1944. Čest jeho památce!“.

Místní část Broumova Lhota.

Křížek

S 49°37'29,5"; V 15°25'50,7" / č. ÚSKP: 24560/6-124

Kamenný kříž se nachází v místní části Broumova Lhota.

Místní část Broumova Lhota.

Zvonička 2

S 49°35'41,2"; V 15°26'46,2"

Místní část Bratroňov.

Křížek

S 49°35'38,8"; V 15°26'30,1"

Místní část Bratroňov.

Wolkerův památník 3

S 49°35'23,4"; V 15°25'35,9"

Místní část Bratroňov.

Křížek

S 49°37'52,5"; V 15°26'03,7"

Místní část Broumova Lhota.

Křížek

S 49°37'53,9"; V 15°26'03,1"

Místní část Broumova Lhota.

Křížek

S 49°37'42,4"; V 15°25'54,5"

Místní část Broumova Lhota.

Křížek

S 49°37'41,3"; V 15°26'16,1"

Místní část Broumova Lhota.

Venkovská usedlost 4

S 49°37'43,8"; V 15°26'15,4" / č. ÚSKP: 35770/6-5011

Místní část Broumova Lhota.

Zvonička

S 49°35'13,5"; V 15°28'18,7"

Místní část Čekánov.

Křížek

5 49°35'13,4"; V 15°28'18,6"

Nápis na křížku: „Kristus žije, Kristus kraluje, Kristus panuje, postaven od občanů zdejších L. P. 1902“.

Místní část Čekánov.

Křížek

5 49°35'12,1"; V 15°27'43,5"

Křížek s nápisem „Pochválen buď Ježíš Kristus“.

Místní část Čekánov.

Křížek

5 49°35'26,7"; V 15°28'08,3"

Křížek s nápisem „Ke cti a slávě Boží, k úctě nejsvětějšího srdce Ježíšova a nejčistšího srdce Marie Panny za dosažení milosti, darují manželé Josef a Marie Klofáčovi z Čekánova“.

Místní část Čekánov.

Křížek

5 49°35'00,8"; V 15°28'36,8"

Místní část Čekánov.

Křížek

5 49°35'54,6"; V 15°27'36,7"

Místní část Kojkovice.

Kaplička

5 49°36'15,0"; V 15°27'40,5"

Na návsi v místní části obce Kojkovice se dochovala prostorová kaple se zvoničkou s leto počtem 1902.

Místní část Kojkovice.

Křížek

5 49°36'33,8"; V 15°26'56,9"

Místní část Kojkovice.

Křížek

5 49°36'34,1"; V 15°27'01,2"

Křížek v místní části Kojkovice z roku 1887.

Místní část Kojkovice.

Stavek

5 49°35'07"; V 15°27'02" / ě. ÚSKP: 21409/6-5010

Zrenovovaný stavek č. p. 3 je chráněn Národním památkovým ústavem.

Místní část Kojkovičky.

Kostel Narození sv. Jana Křtitele

5 49°36'08,9"; V 15°28'15,0" / ě. ÚSKP: 16406/6-243

Gotický kostel byl vystavěn ve 14. století. Jedná se o farní kostel, zasvěcený svatému Janu Křtiteli. Barokní přestavba se datuje do roku 1692, kdy byl přestaven podle návrhu lipnického zedníka Rathouse. Kostel je vystaven v gotickém stylu. Součástí areálu je i barokní márnice a rozložitá dřevěná zvonice na vysoké podezdívce ze 17. až 18. století. Kostel je jednolodní s pravouhlým presbytářem a obdélníkovou sakristií. Má dvě kaple po stranách hlavní lodi. Hlavní oltář zdobí vynikající obraz Křest Kristův v řece Jordánu, který mnozí odborníci považují za dílo malíře Karla Škréty. Cínová křtitelnice s dřevěným poklopem pochází z roku 1694. Kazatelna byla postavena v roce 1806. Průčelí kostela je ranně barokní s volutami po stranách. Interiér kostela je vyzdoben v barokním stylu.

Křížek

5 49°34'55"; V 15°26'43"

Křížek v místní části Kojkovičky s nápisem „Ku cti a slávě Boží Panu Ježíši a Panně Marii na památku věnují manželé Pytlíkovi, Jedouchov, 1875“.

Místní část Kojkovičky.

Křížek

5 49°35'50,0"; V 15°28'26,0"

Křížek s letopočtem 1852.

Křížek

5 49°35'54,2"; V 15°28'04,3"

Křížek

5 49°36'09,2"; V 15°28'17,4"

Křížek

5 49°36'08,6"; V 15°28'14,2"

Kaplička

5 49°36'28,5"; V 15°28'24,5"

Kaplička

5 49°36'43,1"; V 15°28'46,3"

Křížek

5 49°36'13,7"; V 15°29'07,7"

Křížek

5 49°36'06,0"; V 15°28'37,8"

Památník Mistra Jana Husa

5 49°36'08,7"; V 15°28'18,8"

Na památku 500. výročí upálení Mistra Jana Husa byl v roce 1920 postaven na návsi pomník s nápisem „Hledej pravdu, miluj pravdu, braň pravdu“.

Křížek

5 49°36'15,6"; V 15°27'53,5"

Křížek

5 49°36'38,4"; V 15°28'19,2"

Místní část Mozolov.

Křížek

5 49°36'46,2"; V 15°28'11,4"

Místní část Mozolov.

Kaplička

5 49°37'11,4"; V 15°26'37,8"

Místní část Volichov.

Pomník Mistra Jana Husa

5 49°37'18,9"; V 15°26'43,6"

Kamenný pomník postavený na počest Mistra Jana Husa s nápisem „M. J. HUS, L. P. 1919“.

Místní část Volichov.

Křížek

5 49°37'19,2"; V 15°26'43,4"

Kamenný křížek z roku 1807.

Místní část Volichov.

Zvonice

S 49°36'09,2"; V 15°28'17,4"

Dřevěná barokní zvonice, ve které se dochovaly tři zvony Svatojan, Poledník a Prostředník z let 1545, 1556 a 1571. Zvonice je součástí areálu kostela Narození sv. Jana Křtitele.

Křížek

S 49°37'08,0"; V 15°26'52,1"

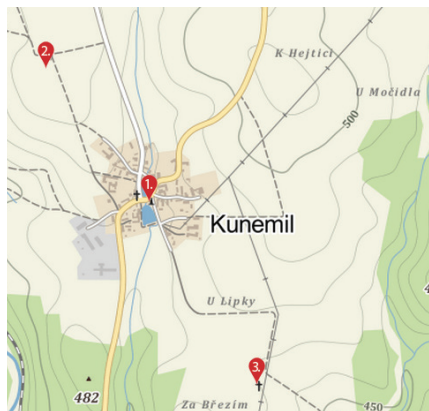
Místní část Volichov.

Kaplička

S 49°35'48,8"; V 15°26'45,7"

Místní část Bratroňov.

Kunemil

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1310. Najdeme zde památnou lípu, pomníky padlým v I. a II. světové válce a dva křížky.

Pomník padlým v I. světové válce

S 49°42'24,1"; V 15°25'56,3"

Pomník padlým v I. světové válce 1914 - 1918 se jmény padlých.

Pomník padlým v II. světové válce

S 49°42'24,7"; V 15°25'57,2"

Pomník padlým v II. světové válce s nápisem „T. G. Masaryk, Dr. Ed. Beneš, A. Švehla, Na paměť 20 let trvání ČSR a 90 let zrušení roboty, 1938. 7 letě utrpení českého národa 1939 - 1945“.

Křížek

S 49°42'24,2"; V 15°25'54,0"

Kamenný kříž se sochou Krista, nápisem „INRI“ a letopočtem 1845.

Památná lípa

S 49°42'41,6"; V 15°25'37,5"

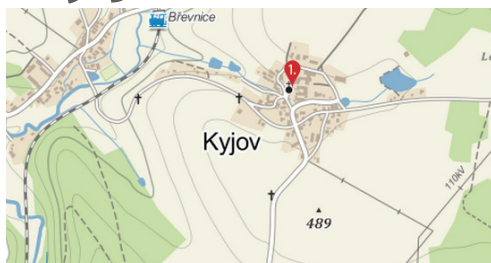
Torzo památné lípy vysazené u příležitosti 100. výročí zrušení roboty.

Křížek

S 49°42'00,7"; V 15°26'17,0"

Kyjov

Jméno obce Kyjov vzniklo odvozením od slova Kyj (dřevěná palice používaná jako zbraň). První písemné zmínky o obci Kyjov sahají až do roku 1351. Kyjov ale pravděpodobně vznikl již při rozsáhlém osídlování této oblasti zhruba po roce 1250. Obec náležela po tři století k Ronoveckému panství. Z kulturních zajímavostí zde najdeme venkovskou usedlost, která je zapsána na seznamu kulturních památek ČR, kapličku a několik křížků.

Kaplička

S 49°37'47,2"; V 15°37'21,8"

Venkovská usedlost

S 49°37'47,3"; V 15°37'23,2" / č. ÚSKP: 37127/6-254

Křížek

S 49°37'46,7"; V 15°36'53,7"

Křížek

S 49°37'46,4"; V 15°37'13,5"

Litínový křížek s nápisem „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus. Kyjov 1879-2001“.

Křížek

S 49°37'34,4"; V 15°37'18,9"

Kamenný křížek.

Křížek

S 49°37'24,8";

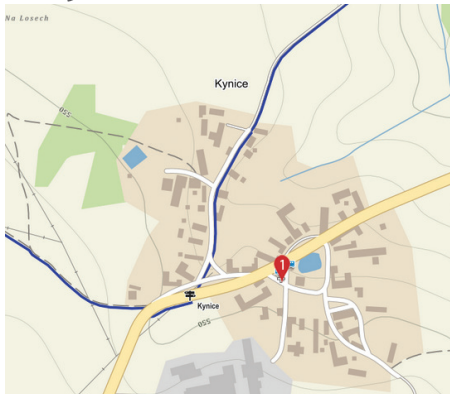
V 15°37'17,0"

Zvonička

S 49°37'03,4"; V 15°37'04,5"

Dřevěná zvonička v osadě Dvorce.

Kynice

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1341. Ves se v té době ještě jmenovala Knínice, zřejmě na počest majitele vsi zemana Slayboriuse de Knyenciz. V 16. století se v blízkosti Kynic krátce těžilo stříbro. V roce 1578 se ves dostala pod ledečské panství díky jeho majiteli Jaroslavu Trčkovi z Lípy, který ji přikoupil ke svému majetku. V roce 1901 byla na návsi vybudována kaplička zasvěcená Panně Marii.

Kaplička

$S\ 49^{\circ}44'20,58''; V\ 15^{\circ}21'36,41''$

Kaplička na návsi byla postavena v roce 1901 a je zasvěcena Panně Marii.

Křížek

$S\ 49^{\circ}44'38,4''; V\ 15^{\circ}22'41,62''$

Kamenný kříž se sochou Krista, nápisem „INRI“

Ledeč nad Sázavou

Obec na obou březích řeky Sázavy je poprvé připomínána v letech 1181-1186. Jméno Ledeč je zřejmě odvozeno od staroslovanského slova „ladina“, což znamená krajinu ležící ladem. Možná je i verze od slova „léč“, to jest lícit na zvěr v lesích. V historii Ledeče se na zdejších panstvích vystřídala řada významných i méně známých rodů. Z nich je třeba zvláště připomenout rod Ledečských z Řičan, který se velkou měrou zasloužil o přidělení městského znaku a rovněž o přidělení městských práv v polovině 16. století. Dominantní Ledečský hrad na skále nad řekou byl založen v 13. století, rozšířen na renesanční zámek roku 1556 a barokně přestavěn v 17. a 18. století. V roce 1879 hrad vyhořel. V sousedství hradu se nachází barokní Thunovský letohrádek z let 1689-1691, který je nyní v soukromém vlastnictví. Historické jádro města s kostelem sv. Petra a Pavla se nachází na levém břehu řeky Sázavy. Na náměstí najdeme řadu cenných měšťanských domů s pozdně gotickými a renesančními jádry, mariánský sloup z roku 1770 a pomník Mistra Jana Husa z roku 1926. Gotický kostel sv. Petra a Pavla z doby kolem roku 1400 se může pochlubit unikátní klenbou s dekorativním žebrovím a věží z roku 1509. Kostel byl renesančně a barokně přestavěn. Poblíž kostela najdeme barokní děkanství z 2. poloviny 18. století, před kterým stojí socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1764. Významnými památkami je dále goticko-renesanční hřbitovní kostel Nejsvětější Trojice z roku 1585 a Husův sbor z roku 1928. Židovskou komunitu připomíná synagoga z roku 1739 a hřbitov z roku 1601, který je jedním z nejstarších v Čechách. V roce 2003 byla v Ledči vyhlášena městská památková zóna.

Obec na obou březích řeky Sázavy je poprvé připomínána v letech 1181-1186. Jméno Ledeč je zřejmě odvozeno od staroslovanského slova „ladina“, což znamená krajinu ležící ladem. Možná je i verze od slova „léč“, to jest lícit na zvěr v lesích. V historii Ledeče se na zdejších panstvích vystřídala řada významných i méně známých rodů. Z nich je třeba zvláště připomenout rod Ledečských z Řičan, který se velkou měrou zasloužil o přidělení městského znaku a rovněž o přidělení městských práv v polovině 16. století. Dominantní Ledečský hrad na skále nad řekou byl založen v 13. století, rozšířen na renesanční zámek roku 1556 a barokně přestavěn v 17. a 18. století. V roce 1879 hrad vyhořel. V sousedství hradu se nachází barokní Thunovský letohrádek z let 1689-1691, který je nyní v soukromém vlastnictví. Historické jádro města s kostelem sv. Petra a Pavla se nachází na levém břehu řeky Sázavy. Na náměstí najdeme řadu cenných měšťanských domů s pozdně gotickými a renesančními jádry, mariánský sloup z roku 1770 a pomník Mistra Jana Husa z roku 1926. Gotický kostel sv. Petra a Pavla z doby kolem roku 1400 se může pochlubit unikátní klenbou s dekorativním žebrovím a věží z roku 1509. Kostel byl renesančně a barokně přestavěn. Poblíž kostela najdeme barokní děkanství z 2. poloviny 18. století, před kterým stojí socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1764. Významnými památkami je dále goticko-renesanční hřbitovní kostel Nejsvětější Trojice z roku 1585 a Husův sbor z roku 1928. Židovskou komunitu připomíná synagoga z roku 1739 a hřbitov z roku 1601, který je jedním z nejstarších v Čechách. V roce 2003 byla v Ledči vyhlášena městská památková zóna.

Pivovar

S 49°41'41,757"; V 15°16'35,548" / č. ÚSKP: 46616/6-258
Městský pivovar středověkého založení s renesanční přestavbou a barokními klenbami. Areál nového pivovaru z 19. a počátku 20. století. Pivovar byl v roce 1949 zařazen pod správu Československých pivovarů. Poslední várka se uskutečnila v lednu 1949. Objekt je technickou kulturní památkou.

Kostel sv. Petra a Pavla

S 49°41'43,751"; V 15°16'47,939" / č. ÚSKP: 15511/6-265

Gotický kostel sv. Petra a Pavla z doby kolem roku 1400 se může pochlubit unikátní hliněnou klenbou s dekorativním žebrovním, věž pochází z roku 1509. Kostel byl upravován v renesančním a barokním stylu. První písemné zmínky o kostele pochází z roku 1350, kdy byl zapsán do seznamu kostelů. V 16. století za vlády Jana Buriana Ledecského z Řičan a Zdeňka Meziříčského z Lomnice byla postavena věž a dokončena stavba kostela. Presbytář a severní boční kaple Panny Marie jsou gotické z doby kolem roku 1400. Kněžiště, zaklenuté křížovou klenbou s žebry svedenými na konsoly, je osvětlené čtyřmi vysokými okny s působivou kružbou. Při nové úpravě kostela v roce 1960 bylo nad kněžištěm zasazeno příčné břevno s vyřežovanou sochou Ježíše Krista na kříži tak, jak bylo zvykem v gotice, což nahradilo předchozí, již značně poškozený, pseudogotický oltář z roku 1883 od architekta Josefa Rockera. Evropskou raritou je síťová klenba lodí, která nemá nosný, ale pouze dekorativní účel. Zhotovili ji ledečtí hrnčíři v 16. století, v době největšího rozkvětu hrnčířského řemesla ve městě. Mezi klenbovními žebry z pálené hrnčířské hlíny jsou umístěny erby Ledecských pánů a jejich příbuzných. Pod presbyteriem se nachází hrobka pánů Meziříčských z Lomnice. Za pozornost stojí též cínová křítelnice ve tvaru obráceného zvonu z roku 1518.

Pomník

S 49°41'43,525"; V 15°16'47,588"

Pomník s nápisem, „Ku pámátce zesnulých, kteří kol kostela - bývalý hřbitov - v pánu odpočívají. Bratři Jiříčkové v Hořicích“.

Pomník

S 49°41'42,619"; V 15°16'47,183"

Pomník s nápisem „Park pátera Josefa Toufara“.

Městský dům

S 49°41'43,023"; V 15°16'40,996" / č. ÚSKP: 45581/6-259

Farské lípy

S 49°41'40"; V 15°16'53"

Lípy se původně nacházely ve farské zahradě. V padesátých letech minulého století byla část této zahrady převedena na stát a zde vybudován sportovní areál. Proto se dnes lípy nacházejí poblíž provozního objektu stadionu. Silnější má obvod kmene 440 cm, neboť se v 1,5 m rozdujuje a dále pak roztrouje a vytváří velice košatou korunu. Její výška byla odhadnuta na 20 metrů. Vedle stojící lípa má soliterní kmen o obvodu 330 cm a dosahuje výšky 24 metrů. Je předpoklad, že obě byly vysazeny ve stejnou dobu a mezi nimi byl v minulosti umístěn drobný sakrální objekt (kříž, boží muka). Jejich stáří je odhadováno na 200-250 let.

Sousoší sv. Jana Nepomuckého

S 49°41'43,355"; V 15°16'50,882" / č. ÚSKP: 32979/6-260

Sousoší je umístěno před farním úřadem děkanského kostela a stojí na žulovém podstavci z roku 1746. Socha sv. Jana Nepomuckého, která zde byla umístěna později, je pravděpodobně dílem sochaře a řezbáře Jakuba Teplého. Na podstavci je nápis „sWatl NepoMVCKl lene zbaWlž nas V Boha oD hanbl WleCžne“ („Svatý Nepomucký Jene zbavilž nás u Boha od hanby věčné“).

Sloup se sousoším - Mariánský sloup

S 49°41'42,244"; V 15°16'41,640" / č. ÚSKP: 15724/6-264

Na východní části Husova náměstí stojí 11 metrů vysoké barokní sousoší, jehož autorem je mistr Jakub Teplý z Pardubic. Toto Mariánské sousoší pochází z druhé poloviny 18. století. Na žulovém čtyřhranném podstavci jsou uprostřed latinská chvalořečení Panně Marii a na čtyřech stranách stojí sochy českých patronů – sv. Václava, sv. Vojtěcha, sv. Jana Nepomuckého a sv. Floriána. Uprostřed se zvedá sloup s oblaky a andělky, který je ukončen sochou Panny Marie. Jedná se o morový sloup.

Pomník

S 49°41'40,831"; V 15°16'23,213"

Pomník památce Jaroslava Sychrovského z Chřenovic, který zde dne 6. května 1945 padl v boji s německými fašisty.

Pomník obětem I. a II. světové války

S 49°41'40,648"; V 15°16'18,320" / č. ÚSKP: 17356/6-5074

Pomník padlým ve světových válkách s nápisem „Památce mrtvých na paměť živých, 1914-1918, 1938-1945“ Pomník je zapsán v ústředním seznamu kulturních památek.

Městský dům

S 49°41'42,822"; V 15°16'43,640"

Křížek

S 49°41'18,488"; V 15°16'36,813"

Křížek z roku 1822.

Křížek

S 49°40'55"; V 15°17'12"

Křížek se nachází na kraji lesa východně od ulice Havlíčkova.

Pomník Mistra Jana Husa

*S 49°41'41", V 15°16'36" /
č. ÚSKP: 102012*

Na západní straně Husova náměstí stojí socha mistra Jana Husa v nadživotní velikosti, kterou zhotovil z umělého kamene tábořský sochař Rudolf Kubeš. Podnět k jejímu vzniku dal místní divadelní spolek „Tyl“. Mistr Jan Hus drží v pravé ruce otevřenou knihu s ná-

Bývalý městský špitál

S 49°41'43,721", V 15°16'47,090" / č. ÚSKP: 22852/6-261

Stará škola

S 49°41'44,173", V 15°16'47,292" / č. ÚSKP: 24607/6-262

pisem „Pravda vítězí“ a na podstavci je nápis „Milujte se vespolek, pravdy každému přejte“. Socha byla slavnostně odhalena v květnu 1926.

Jeskyňe Na Hůrce a krasový pramen

S 49°41'36,0", V 15°16'47,0"

V okolí Ledče, ve zdejším paranaláhu, se nachází několik různě velkých čoček krystalických vápenců, ve kterých se vytvořila řada krasových jevů. Souhrnně bývají nazývány Ledčeský kras. Největší ledečská jeskyňe Pod Šeptouchovem byla objevena náhodně koncem dvacátých let minulého století za domkem pod Šeptouchovskými skalami. Jeskyňe má dvě souběžné klesající chodby, kde se v hloubce 30 metrů nachází 2 metry hluboké jezírko o velikosti 2x6 metrů. Jelikož se jednalo o velice kvalitní vodu byla v minulosti doplňována do městského vodovodu. Druhá jeskyňe se nachází na Hůrce. Jedná se o 135 metrů dlouhou jeskyni s chodbou až 4 metry vysokou, která má pět rozlehlějších prostor. Jeskyňe byla v letech 1928-32 technicky upravena, osvětlena a dokonce i dočasně zpřístupněna. V nejnižší části se nacházejí jezírka, z nichž vytéká krasový pramen o vydatnosti 0,2 l/s. Tento pramen je dnes napojen a vyveden na povrch jako studánka velice chutné vody, která je trvale sledována. Třetí ledečská jeskyňe se nachází jižně od Habrku. Jde o 12 metrů dlouhou savohovou jeskyni. V jejím vchodu byly v roce 1948 nalezeny úlomky neolitické keramiky.

Městský dům

*S 49°41'44,054", V 15°16'43,198" /
č. ÚSKP: 45217/6-263*

Ve východní části náměstí v Mlýnské ulici u bývalé mostecké brány se nachází starobylý dům s renesančním arkýřem spočívajícím na noze. Původně patřil pekaři Josefu Uhlří, pradědečkovi dnešních majitelů pekárny.

Kostel Nejsvětější Trojice

*S 49°41'33,626", V 15°16'56,865" /
č. ÚSKP: 14401/6-267*

Goticko-renesanční hřbitovní kostel Nejsvětější Trojice z roku 1585 byl upraven v letech 1931-1945. Najdeme jej na starém hřbitově v jiho-východní části Ledče. Stavbu povolil ledečským měšťanům v roce 1585 majitel panství Jaroslav Trčka z Lípy. O vzniku kostela svědčí nápis uvnitř – „Léta 1585 tento chrám Páně

nákladem některých dobrých lidí měšťanů v Ledči jest vyzdvížen“. Až do roku 1625 se v kostele sloužily mše podobojí. Stavba je spíše renesanční, jednolodní obdélník s pětibocí ukončeným presbytářem a věží při jižní straně lodi. Lodí i presbytář jsou sklenuty valenou klenbou s hřebínky. Kůr byl postaven v roce 1899. Kazatelna je umístěna na severozápadním nároží. Při opravě kostela v roce 1899 zde byl nalezen hrob neznámého rytíře v brnění s mečem a trubkou. Na hřbitově se nachází několik historicky zajímavých pomníků od významných umělců.

Židovská synagoga

S 49°41'39", V 15°16'46" / č. ÚSKP: 37757/6-5508

Židovskou komunitu v Ledči připomíná synagoga z roku 1739 postavená ve stylu vesnického baroka a rekonstruovaná v letech 1996 - 2000. Židovská synagoga stojí nedaleko Husova náměstí v ulici Na Potoce. Byla postavena roku 1739 náhradou za synagogu z roku 1606, která shořela. Původně přízemní budova byla po požáru v 19. století upravena klasicistně. Interiér je pozoruhodný svými klenbami, štukovou výzdobou a příčnou postranní ženskou galerií. Ledčská židovská obec zanikla roku 1942 deportací židovských občanů do koncentračních táborů. Do Ledče se již nikdo z nich nevrátil. Po válce sloužila synagoga jako skladiště různého materiálu. V roce 1991 byla prohlášena za kulturní památku. V listopadu 1996 byla synagoga předána do majetku Pražské židovské obce, která se na její rekonstrukci výrazně podílela. Slavnostní otevření pro veřejnost se konalo v září roku 2000. Město Ledce nad Sázavou má synagogu v pronájmu za účelem pořádání koncertů a výstav. Synagoga patří mezi nejstarší a stavebně nejzajímavější v Posázaví.

Děkanství

S 49°41'42,997", V 15°16'51,628"

Barokní děkanství pochází z 2. poloviny 18. století. Před děkanstvím stojí socha sv. Jana Nepomuckého.

Gymnázium

S 49°41'41", V 15°16'43"

V místě, kde původně stála stará radnice, je secesní budova s věžičkou, postavená v roce 1900 jako hotel „Občanská záložna“, později „Grand hotel Šmejkal“. Po druhé světové válce v ní bylo zřízeno gymnázium, které zde sídlí dodnes.

Hrad Ledec nad Sázavou

S 49°41'48,137"; V 15°16'48,638" / ě. ÚSKP: 19808/6-255

Ledečský hrad se řadí mezi nejstarší šlechtické hrady v Čechách a je jediným dochovaným hradem středního Posázaví. Je zapsán v Ústředním seznamu nemovitých kulturních památek České republiky. Dominantní hrad na vápencovém ostrohu nad řekou byl založen ve 13. století, rozšířen na renesanční zámek roku 1556 a barokně přestavěn v 17. a 18. století. V roce 1879 vyhořel. Složitě dispozici dominuje štíhlá válcovitá věž. Jednotlivé paláce hradu svírají malé nádvoří a v opravené části je nyní městské muzeum. Během staletí se zde vystřídala řada majitelů, kteří svými záměry upravovali původně raně gotický hrad z poloviny 13. století pozdně goticky, renesančně a barokně. Od počátku 13. století se zde setkáváme s blíže neznámými majiteli panství – vladky, mající predikát „z Ledče“. Teprve v druhé polovině 15. století existují podrobnější zmínky o rodu pánů z Řičan, jejichž erb s drobnými úpravami převzalo město do svého znaku. V roce 1509 zde došlo k velkému neštěstí, kdy se při oslavě propadl strop východního paláce a zahynula manželka Jana Buriana Ledečského z Řičan – Žofka ze Sovice, jejich dva synové a jejich družky. Panství pak přešlo načas pod vládu Meziříčských z Lomnice. Následovaly další významné rody – Trčkové z Lípy, Adrián z Enkefurtu, Thunové, Věžníkové, Lichtenštejnové a další. V roce 1753 odkoupila zadluženě ledečské panství císařovna Marie Terezie od Ignáce, svobodného pána z Kochu za 240 000 rýnských zlatých a darovala ho Řádu zchudlých šlechticů v Praze na Hradčanech, který založila. V roce 1879 vypukl na hradě jeden z největších požárů, který se podařilo uhasit až po třech dnech. Hrad už nebyl nikdy uveden do původní podoby. Po první pozemkové reformě přešlo panství pod státní správu. V roce 1951 byl hrad předán do užívání státním lesům. Nyní je jeho správcem společnost Hrad Ledec nad Sázavou, s.r.o. V areálu hradu na horním nádvoří ledečského hradu v přízemí Malého paláce se nachází Muzeum. Expozice muzea je ve stylu 30. let 20. století, včetně výstavních vitrín umístěných ve dvou renesančních sálech. Jsou zde soustředěny exponáty připomínající historii města – archeologie, etnografie, nářadí a výrobky zdejších řemeslníků, cechovní památky, sklářské výrobky, sbírka zbraní, mincí, papírových platidel, atd. Pozoruhodná je sgrafitová výzdoba stropu jednoho ze sálů, která je považována za středoevropský unikát.

vání státním lesům. Nyní je jeho správcem společnost Hrad Ledec nad Sázavou, s.r.o. V areálu hradu na horním nádvoří ledečského hradu v přízemí Malého paláce se nachází Muzeum. Expozice muzea je ve stylu 30. let 20. století, včetně výstavních vitrín umístěných ve dvou renesančních sálech. Jsou zde soustředěny exponáty připomínající historii města – archeologie, etnografie, nářadí a výrobky zdejších řemeslníků, cechovní památky, sklářské výrobky, sbírka zbraní, mincí, papírových platidel, atd. Pozoruhodná je sgrafitová výzdoba stropu jednoho ze sálů, která je považována za středoevropský unikát.

Židovský hřbitov

S 49°41'27"; V 15°16'24" / ě. ÚSKP 47082/6-266

Ledečský hřbitov je jedním z nejstarších židovských hřbitovů v Čechách. Byl založen v roce 1601 a rekonstruován v roce 1991. Západním směrem od Husova náměstí se nachází nový hřbitov s obřadní síní, který bezprostředně sousedí s židovským hřbitovem. Na hřbitově byli pochováváni nejen židé z města, ale i z okolních vesnic. Nejstarší dochovaný náhrobní kámen pochází z roku 1679. Pochovávalo se zde až do II. světové války. Od té doby hřbitov pozbyl svoji funkci a pozvolna chátral. V roce 1991 za pomoci Pražské židovské obce začala záchrana tohoto památného místa. Byla obnovena márnice s nápisem „Památkově chráněný židovský hřbitov v Ledči nad Sázavou založený v roce 1601“, vztýčeny povalené náhrobky a upraveno okolí.

Křížek

S 49°40'39"; V 15°17'11"

Husův sbor Církve československé husitské

S 49°41'38"; V 15°16'43" / ě. ÚSKP: 10203/6-5804

Husův sbor Církve československé husitské byl postaven v letech 1926 a 1927. Kostel se nachází v ulici Koželská. Jeho projektantem byl ledečský rodák Jaroslav Svoboda. Strop liturgické síně je ve stylu art deco. Místnost svatostánku má rovný kazetový strop, na kterém je zavěšen kovaný lustr. V kněžišti je menza Páně z umělého kamene. Oltář původně zdobil obraz „Mistra Jana Husa na hranici“ od ledečského malíře Josefa Mokrého, který byl piemístěn v roce 1954 na levou boční zeď místnosti a nahrazen výjevem „Ježíše s učedníky“, jehož autorem je malíř Miroslav Škála.

Městanský dům

S 49°41'41"; V 15°16'40"

Nápadnou žlutou budovu uprostřed náměstí, dnes sídlo Městského úřadu, nechal postavit v roce 1848 lékárník Jan Hlaváč. Do roku 1960 pak sloužila Okresnímu soudu a posléze zde byla základní škola.

Městanský dům

S 49°41'41"; V 15°16'35"

Za sochou Mistra Jana Husa na Husově náměstí stojí dosti zchátralý dům, který byl postaven v roce 1838 jako pětitřídní obecná škola dívců.

Letohrádek Thunovský

54°41'50,621"; V 15°16'59,01" / ě. ÚSKP: 18882/6-256

V sousedství hradu se nachází barokní Thunovský letohrádek z let 1689-1691. Letohrádek nechal postavit koncem 17. století majitel ledečského panství Michal Osvald hrabě z Thunu pro svého bratra arcibiskupa solnohradského, Jana Arnošta z Thunu, jako letní sídlo. Tato raně barokní stavba se skládá ze dvou přilehlých budov, hlavní čtvercové s mansardovou střechou a později přistaveného úzkého křídla, na které navazují hospodářské budovy. Ve velkém sále v patře hlavní budovy se nachází fresková výzdoba znázorňující domy, statky a jednotlivá panství náležející rodu Thunů. Stavba byla na přelomu 18. a 19. století upravena klasicistně. K letohrádku patřila rozsáhlá, terasovitě upravená zahrada s oranžérií, osázená vzácnými stromy a keři s velkolepou kašnou s vodotryskem a žulovým schodištěm. Během 19. století docházelo k častému střídání majitelů. Od roku 1900 do 1951 zde sídlil rod Nosakovičů, podle nichž se vžil název „Nosakovičova vila“. Ve druhé polovině 20. století došlo ke značné devastaci jak samotné budovy, tak i zahrady. V roce 1956 byl letohrádek vykoupen státem a v roce 1984 prodán JZD Syrovice. V jihovýchodní části parku byly zbudovány tenisové kurty. V současnosti je Thunovský letohrádek v soukromém vlastnictví a je pro veřejnost nepřístupný.

Funkcionalistická vila

54°41'52,94"; V 15°16'22,632"

V Habrecké ulici je nepřehlédnutelná funkcionalistická budova s čtvercovou věžičkou z roku 1932. Až do roku 1960 sloužila Okresnímu úřadu, posléze v ní byl zřízen ÚNZ, dnes je zde soustředěno lékařské centrum s lékárnou.

Boží muka

54°42'06,303"; V 15°16'27,849" / ě. ÚSKP: 46431/6-257

Boží muka v ulici Stínadla jsou nemovitou kulturní památkou.

Památná lípa

54°41'49,581"; V 15°17'0,75"

Památná lípa v Horní Ledči měří přibližně 26 metrů, obvod kmene je 490 cm a její stáří je odhadováno na 300 let. Tato lípa byla pravděpodobně vysazena po dostavbě Thunovského letohrádku kolem roku 1695 a dotvářela okolí této stavby a přilehlého barokního parku. Jako památný strom byla vyhlášena v roce 2012.

Smírčí kámen

54°41'35,568"; V 15°16'43,948"

Smírčí kameny stavěli provinilci jako součást trestu na místě, kde došlo k neštěstí. Původně na nich byly zobrazovány trestné činy nebo vražedný nástroj, později i nápis s popisem činu. Ledecký smírčí kámen byl původně zazděn do zahradní zidky domu č. p. 222 v Koželské ulici, později byl přemístěn do boční ulice Hůrka. Je na něm vytesán velký kříž a při vedlejší straně meč. Doplněn je nápisem „V púťce Petz z Kožlí zabit Léta Božího 1575... zis v první čtvrtek“. Vypráví se, že se zde kvůli dětem pohádala dva otcové. Hádká se změnila v zápas, v němž jeden druhého ubil.

Kašna

54°41'41,652"; V 15°16'38,717"

Pomník Jaroslava Foglara

54°41'16,042"; V 15°18'38,579"

Pomník ve Sluneční zátoce s nápisem „V těchto místech konal letní tábory v letech 1925 až 1945 nejstarší český skautský oddíl Pražská dvojka s vedoucím Jaroslavem Foglarem“.

Kaplička

54°41'54,561"; V 15°16'22,69"

Křížek

54°42'26,843"; V 15°15'34,003"

Křížek s nápisem „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus“.

Místní část Obrvaň.

Vila Brožovka

54°41'47,669"; V 15°17'1,14"

Nedaleko Thunovského letohrádku stojí hrázdná vila v bílém hávu s věžičkou, kterou nechal postavit Josef Brož podle vzoru slovenského architekta Dušana Jurkoviče, který projektoval vily v lázeňském městě Luhačovice. Dodnes nese vila jméno „Brožovka“. Stavbu později vlastnila matka MUDr. Arnolda Jiráska, známého českého a světového chirurga.

Kostel sv. Jana Křtitele

549°44'47,1"; V 15°16'11,2"

Jeden kilometr od Vrbky je osada Sačany s kostelem sv. Jana Křtitele, který se nachází uprostřed polí. Kostel je obklopen hřbitovem a působí romantickým dojmem. Jedná se o původně gotickou stavbu, přestavěnou ve 20. století, jednoduší, obdélkovou s pravouhlým presbytářem a věží v západním průčelí. První zmínka o kostele pochází z roku 1397. Po husitských válkách, při kterých byla zničena ves Sačany, byl obnoven pouze kostel s farou a hřbitovem. Věž kostela byla přistavěna v roce 1753. Je na ní zvon zasvěcený svatému Hubertovi, patronovi lovu a lesa. Váží 50 kg a zhotovil ho zvonář R. Manoušek v roce 1948.

Místní část Vrbka.

Křížek

549°42'21,73"; V 15°15'39,8"

Křížek s nápisem „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus! Věn. ku cti a chvále Boží manželé

F. a M. Tvrdlík, z Obrvaně 1898".

Místní část Obrvaň.

Kaple

549°42'26,843"; V 15°15'34,003"

Místní část Obrvaň.

Kaple

549°43'18,0"; V 15°16'26,0"

Kaple je zasvěcena svatému Janu Křtiteli.

Místní část Souboř.

Křížek

549°43'18,0"; V 15°16'26,0"

Místní část Souboř.

Zřícenina Lacembok

549°43'34,0"; V 15°16'42,0"

Tvrz či hrádek založil nad Vrbeckým potokem kolem roku 1360 Jaroš z Lacemboku. Počátkem 15. století byl hrádek zvaný též Zíkev nebo Lanzenbach v držení místních šlechticů a za husitských bojů kolem roku 1420 byl zničen. Dodnes jsou zachovány

pouze terénní nerovnosti se základy paláce a věže a pozůstatky brány. Zřícenina leží v lesích poblíž vsi Souboř mimo značené cesty.

Místní část Souboř.

Kaple a křížek

549°44'44,8"; V 15°15'35,8"

Místní část Sychrov.

Kaple

549°44'59,6"; V 15°16'44,4"

Na návsi v místní části Vrbka stojí kaple postavená ke konci 19. století a zasvěcená svatému Václavovi. Dvakrát přišla kaple o zvon, a to za první i druhé světové války. Dalšího se již obyvatelé nedočkali. V roce 1994 prošla kaple celkovou rekonstrukcí.

Místní část Vrbka.

Pomník padlým

549°45'01,3"; V 15°16'43,8"

Pomník s nápisem „Naším padlým vojnům“ a se jmény padlých.

Místní část Vrbka.

Křížek

549°44'59,3"; V 15°16'44,5"

Místní část Vrbka.

Křížek

549°44'41,2"; V 15°16'39,8"

Nápis na křížku „Já jsem vzkříšení a život“. Jan 11,25. Vysvěceno na svátek sv. Václava, září 2003.

Místní část Vrbka.

Křížek

549°45'18,3"; V 15°17'11,7"

Křížek nese nápis „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus“.

Místní část Vrbka.

Kaplička

549°42'46,081"; V 15°16'07,899"

Místní část Habrek.

Leština u Světlé

Obec Leština u Světlé se rozkládá asi 25 km severozápadně od Havlíčkova Brodu a 15 km od severně od města Světlá nad Sázavou. První zmínku o obci nalezneme v historických pramenech z roku 1327. K Leštině patří místní části Dobrnice, Štěpánov a Vrbice. V místní části Dobrnice se nachází hřbitovní kostel sv. Kříže z konce 17. století, přímo v Leštině sýpka, která je zapsána v seznamu kulturních památek. Dále najdeme v Leštině několik kapliček, křížků i památných stromů.

Kostel sv. Kříže

S 49°46'31,0"; V 15°22'48,6"

Hřbitovní kostel sv. Kříže v Dobrnících pochází z konce 17. století.

Místní část Dobrnice.

Křížek

S 49°46'06,0"; V 15°22'05,0"

Křížek s nápisem: „Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste a já dám občerstvení duším vašim“.

Místní část Dobrnice.

Křížek

S 49°45'27,8"; V 15°22'48,1"

Křížek s nápisem „Pochválen buď Ježíš Kristus Pán“.

Místní část Dobrnice.

Dobrnický dub

S 49°45'36,4"; V 15°22'44,4"

Dobrnický dub měří cca 26 metrů, obvod kmene je 445 cm a jeho stáří se odhaduje na 150 až 200 let. Jedná se o dub letní, který je památným stromem od roku 2006.

Místní část Dobrnice.

Pomník

S 49°45'20,1"; V 15°22'44,9"

Pomník s nápisem „Co jediným mým štěstím bylo, zde navždy v minutě ztraceno dne 14. 8. 1944 ve věku 45 let zde raněna mrtvicí Marie Smejkalová choť rolníka a hostinského z Hradce“.

Místní část Dobrnice.

Pomník na počest Dne Rudé armády

S 49°45'41,1"; V 15°23'52,5"

Pomník s nápisem „Zde první oddíl partizánské brigády „Mistra Jana Husa“ 22.11.1945 ve 22:40 h. na počest Dne Rudé armády zničil pohonnou hmotu ze sedmnácti železničních cisteren“.

Křížek

S 49°45'48,1"; V 15°23'43,4"

Pomník obětem I. světové války

S 49°45'49,1"; V 15°23'47,7"

Pomník obětem I. světové války s nápisem „Na památku vojinům 1914 † 1918. Postaveno 24.IX.1922, Josef Matějka, jeden ze čtyřicetidvou popravených legionářů na italském bojišti“.

Křížek a zvonička

S 49°45'19,4"; V 15°24'49,2"

Křížek s nápisem „Léta Páně 1954“.

Místní část Štěpánov.

Kaplička

S 49°45'20,2"; V 15°25'01,3"

Místní část Štěpánov.

Kaplička

S 49°44'31,4"; V 15°23'50,7"

Místní část Vrbcice.

Kaplička

S 49°46'00,0"; V 15°23'54,0"

Sypka - špýchárek

S 49°46'02,4"; V 15°23'55,0"/č. ÚSKP: 30383/6-270

Kaplička

S 49°44'42,7"; V 15°23'14,8"

Místní část Vrbcice.

Památný strom - lípa

S 49°44'47,699"; V 15°23'11,919"

Památná lípa v místní části Leštiny Vrbcice má obvod kmene 420 cm, výšku 25 metrů a její stáří se odhaduje na 150 až 200 let. Jedná se o lípu srdčitou, která byla vyhlášena památným stromem v roce 2006.

Místní část Vrbcice.

Křížek

S 49°44'38,3"; V 15°22'41,6"

Místní část Vrbcice.

Kaplička

S 49°44'31,5"; V 15°23'52,3"

Místní část Vrbcice.

Lipnice nad Sázavou

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1226. Lipnice „horní“ byla založena až s hradem na počátku 14. století. V roce 1370 získala Lipnice městská práva spolu s právem várečným a stala se významným opevněným sídlem. Historie obce je neoddělitelně spjata s hradem a dále také s těžbou žuly a jejím zpracováním. Nejvýznamnějšími kulturními památkami města jsou hrad Lipnice nad Sázavou, kostel sv. Víta, kaplička sv. Antonínka a památník, hrob a socha Jaroslava Haška. První doložená zmínka o hradu pochází z roku 1316. Hrad byl rozsáhle pozdně goticky přestavěn, v letech 1645 - 1648 pak obsazen Švédy. Od 17. století chátral až byl po požáru roku 1869 opuštěn. Ve 20. století byla zahájena rekonstrukce zříceniny. V domku před hradem žil v závěru svého života spisovatel Jaroslav Hašek (1883 - 1923), který je pochován na místním hřbitově.

Hrad Lipnice nad Sázavou

54°36'51,114" V 15°24'48,089" / ě. ÚSKP: 32798/6-279

Jedná se o jeden z nejmohutnějších českých šlechtických hradů založený na počátku 14. století rodem pánů z Lichtemberka. První doložená zmínka o hradu Lipnice nad Sázavou pochází z roku 1316. Největšího rozkvětu hrad dosáhl za husitského hejtmána Mikuláše Trčky z Lipy a jeho potomků, kdy se stal centrem panství jednoho z nejvýznamnějších českých protestantských rodů. V tomto období, tedy kolem roku 1500, byl rozsáhle pozdně goticky přestavěn. V letech 1645 – 1648 byl pak obsazen Švédy. Od 17. století hrad chátral, až byl nakonec po katastrofálním požáru roku 1869, který poničil téměř celé vybavení interiéru, opuštěn. Ve 20. století byla zahájena rekonstrukce zříceniny. V čele hradu se nachází velká věž, paláce srůstají do bloku kolem nádvoří. Zachovala se hradní kaple a sklepy. V mohutných hradních sklepech se nachází bývalá hodovní síň pánů z Lipě, ve věži Samson je k vidění sbírka gotických kachlí. V areálu hradu se zachovala velká věž s 1. bránou, Trčkův palác, Trauttmansdorfské křídlo, Thumovský palác, věž Samson, vrtánice, nádvoří a zbytky věže s druhou bránou. Skvostem hradu je kaple sv. Vavřínce z 1. čtvrtiny 14. století, která je výjimečná velikostí a původně samostatným umístěním na hradním nádvoří, jak tomu bývalo na královských hradech. Hrad nabízí za příznivého počasí nádherný pohled na okolní krajinu i na hřebeny Železných hor, Zdráských vrchů či Krkonos.

Pomník

54°36'49,2" V 15°24'40,6"

Moderní pomník s nápisem „Jednohubka ala Jurajda“ z roku 2005.

Zvonice

54°36'52,1" V 15°24'43,0" / ě. ÚSKP: 32798/6-279

Barokní zvonice, tyčící se na vysokém skalním ostrohu v těsné blízkosti zříceniny hradu, pochází z 1. poloviny 18. století. Zvonice stojí na základech obranné věže, která náleží k hradním parkánům. Věž hlídala dnešní prostor amfiteátru, odkud hrad nechránilo žádné předsunuté opevnění. Po třicetileté válce byla obranná věž zbořena a na jejích základech došlo za Vernierů ke zbudování zvonice. Nízká, nepříliš vysoká stavba na čtvercovém půdorysu je v zásadě přízemní stavba. Do stran je otevřena obdélnými okny půlkruhově zakončenými. Zbytky historických omítek dávají tušit dekoraci fasády pomocí říms a pilastrů. Zvonice je ukončena cibulovou bání pokrytou šindelovou krytinou. Dnes je zvonice ve správě Národního památkového ústavu a je součástí zříceniny hradu.

Městské opevnění - torzo západní brány

54°36'46,6" V 15°24'41,3" / ě. ÚSKP: 19173/6-278

Jedná se o zbytky brány zapsané v seznamu nemovitých kulturních památek České republiky.

Kaplička sv. Antonínka

54°36'40,8" V 15°24'46,1" / ě. ÚSKP: 32798/6-279

Kaplička s nápisem „oprava 1872 † 1921.“

Hospoda U České koruny

54°36'47,0"; V 15°24'48,0" / č. ÚSKP: 29375/6-283

Hostinec byl častým cílem návštěv Jaroslava Haška, který zde napsal i část svých Osudů dobrého vojáka Švejka. Tuto skutečnost připomíná malá pamětní deska na průčelí. Majitelem hostince je dnes spisovatelův vnuk – Richard Hašek.

Hrob Jaroslava Haška

54°36'42,8"; V 15°24'44,9" / č. ÚSKP: 15437/6-5069

Konec života trávil Jaroslav Hašek v Lipnici nad Sázavou, kde napsal svůj slavný román o Švejkově. Tady ho také nad nedokončeným dílem 3. ledna 1923 zastihla smrt. Haškův hrob s náhrobkem ve tvaru otevřené knihy se nachází na místním hřbitově. Nápis na náhrobku zní: „Spisovatel Jaroslav Hašek, * 30. IV. 1883, † 3. 1. 1923, památce autora Švejka“.

Socha Jaroslava Haška

54°36'44,3"; V 15°24'47,8"

Socha Jaroslava Haška pochází z roku 1988, nachází se u cesty ke hřbitovu a byla odhalena roku 2008.

Rodinný dům Jaroslava Haška / Památník Jaroslava Haška

54°36'47,7"; V 15°24'51,4" / č. ÚSKP: 27065/6-276

Lipnice nad Sázavou je neoddelitelně spojena se jménem spisovatele Jaroslava Haška, autora světoznámého díla Osudy dobrého vojáka Švejka. V Lipnici prožil J. Hašek poslední léta svého života. Zemřel ve svém domku 3. ledna 1923 a je pochován na místním starém hřbitově v blízkosti náměstí. V jeho domku byl zřízen památník s expozicí vztahující se ke spisovatelově životu a dílu.

Křížek

54°37'38,3"; V 15°29'26,9"

Křížek s letopočtem 1856.

Socha Jaroslava Haška

54°36'47,5"; V 15°24'50,9"

Socha se jménem Jaroslav Hašek se nachází pod hradem naproti památníku Jaroslava Haška.

Hrob padlých z I. světové války

54°36'43,2"; V 15°24'45,7" / č. ÚSKP: 15437/6-5069

Nápis na pomníku zní: „Památce padlých vojinů věnuje občanstvo. Na rovech vašich nám nový život vzrostl. Základní kámen památníku národ. osvobození, padlým a zemřelým ve válce světové 1914 – 1918, buduje sokol Lipnice.“

Kostel sv. Víta

54°36'49,2"; V 15°24'43,3" / č. ÚSKP: 33252/6-280

Původně gotický kostel byl přestavěn v barokním slohu. Kostel je nemovitou kulturní památkou České republiky.

Křížek

54°36'48,6"; V 15°24'43,6"

Křížek s letopočtem 1856.

Socha sv. Jana Nepomuckého

54°36'47,5"; V 15°24'45,4" / č. ÚSKP: 19059/6-282

Barokní socha z doby kolem roku 1700 nese rodové znaky objednavatele a jeho ženy. Jedná se o erby Františka Bernarda Verniera a jeho ženy Anny Marie von Kaunitz Vernierové. Tento burgundský šlechtický rod získal hrad Lipnici v roce 1636. Socha je vytesána z pískovce na žulovém soklu. Světec je zobrazen v klasičtém schématu, v kanovnickém oděvu, přidružené na prsou kříž s Kristem, ke kterému mírně sklání hlavu.

Socha Immaculaty

S 49°36'48,6"; V 15°24'47,7" / č. ÚSKP: 103193

Barokní socha Panny Marie, ikonografický typ Immaculata, pochází z doby kolem roku 1700. Žulová socha stojí na zeměkouli otočené hadem, ruce má sepnuté na prsou k modlitbě a hlavu obklopuje svatozář.

Památník mistra Jana Husa

S 49°36'46,4"; V 15°24'48,0"

Památník s nápisem „Památce mista Jana Husa 1415, sokol Lipnice 1919“.

Bílá věž - zřícenina

S 49°36'40,6"; V 15°24'45,8"

Střep válcové Bílé věže nad hřbitovem byl součástí předsunutého opevnění hradu.

Pomník sokola

S 49°36'54,4"; V 15°24'43,5"

Pomník s nápisem „Sto let sokola na Lipnici, 1908 – 2008“.

Socha sv. Floriána

S 49°36'45,5"; V 15°24'40,6"

Socha sv. Floriána pochází z roku 1856.

Křížek

S 49°36'46,6"; V 15°24'41,3"

Dřevěný křížek s nápisem „INRI“ v areálu Pastoračního centra sv. Jana Neumanna.

Křížek

S 49°36'40,9"; V 15°24'16,5"

Křížek

S 49°36'19,1"; V 15°23'33,5"

Křížek

S 49°36'31,6"; V 15°24'48,5"

Křížek

S 49°37'16,9"; V 15°25'21,1"

Křížek

S 49°36'34,9"; V 15°25'11,1"

Křížek

S 49°36'27,0"; V 15°25'44,6"

Křížek

S 49°35'59,9"; V 15°24'24,7"

Bretschneiderovo ucho

S 49°37'05,1"; V 15°24'24,1"

Národní památník odposlechu je označením pro trojici reliéfů vytesaných do skal v zatopených lomech u Lipnice nad Sázavou. V metaforické zkratce jsou zde představeny možnosti získávání informací o soukromí lidí (odposlech, udávání a sledování). Jako první z reliéfů bylo dne 23. června 2005 odhaleno „Bretschneiderovo ucho“. V průběhu následujícího léta přibyla v druhém lomu „Ústa pravdy“, jejich odhalení proběhlo 7. září 2006. Ve třetím lomu, opět po roce, byl v létě dokončen a odhalen 14. září 2007 poslední díl památníku s názvem „Zlaté oči“. Projekt památníku odposlechu zastřešil sochař Radomír Dvořák. Na sochání se také podílela skupina kameníků, včetně žáků Kamenosochařského střediska Lipnice nad Sázavou. Mecenášem památníku je Richard Hašek, vnuk spisovatele Jaroslava Haška.

V roce 2013, při příležitosti 130. výročí narození Jaroslava Haška, přibyla čtvrtá část památníku „Hlava XXII“. Jeho název odkazuje na stejnojmenný román Josepha Hellera a stejně jako u předchozích částí je jeho autorem sochař Radomír Dvořák. Všechna díla R. Dvořáka spojuje příjemná, dobře barevně značená stezka, na které se určitě neztratíte.

Ústa pravdy

S 49°37'08,4"; V 15°24'26,0"

„Ústa pravdy“ byla odhalena 7. září 2006.

Zlaté voči

S 49°36'58,8"; V 15°23'37,8"

Jako poslední ze tří částí národního památníku odposlechu byly 14. září 2007 odhaleny „Zlaté oči“.

Hlava XXII.

$549^{\circ}37'22,4''$; $V 15^{\circ}23'19,0''$
Hlava XXII je žulový reliéf o výšce 265 cm a hmotnosti cca 18 tun, který byl vytvořen v roce 2013, při příležitosti 130. výročí narození Jaroslava Haška. Autorem je sochař Radomír Dvořák. Název odkazuje na stejnojmenný román Josepha Hellera. Na reliéfu je vytesán citát ze Švejka v deseti světových jazycích „Život lidský, poslušně hlásím, pane obrajtnant, je tak složité, že samotnej život člověka je proti tomu hadr.“ a také citát z knihy Hlava XXII. K reliéfu vede dobře značená stezka.

Svatý Jan $S 49^{\circ}37'33,1''$; $V 15^{\circ}25'11,6''$

Svatý obrázek zobrazující Sv. Jana.

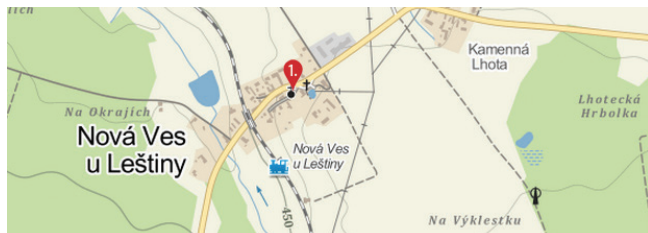
Zvonička $S 49^{\circ}36'02,1''$; $V 15^{\circ}24'38,5''$

Dřevěná zvonička s křížkem.

Křížek $S 49^{\circ}36'24,4''$; $V 15^{\circ}24'44,8''$

Křížek u rozcestí pod lípou. Z křížku zůstala pouze kamenná patka, samotný křížek chybí.

Nová Ves u Leštiny

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1391. K Nové Vsi patří osada Kamenná Lhota. V obci se nachází kaplička a křížky.

Kaplička

$S 49^{\circ}47'09''$; $V 15^{\circ}24'19''$

Kaplička s letopočtem 1864.

Křížek

S 49°47'09"; V 15°24'17"

Křížek

S 49°47'19"; V 15°24'40"

Křížek s nápisem „Ježíši ukřižovaný smiluj se nad námi“.

Nová Ves u Světlé

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1378. Ve 13. století patřila Nová Ves klášteru v Sedlicích u Kutné Hory. Asi o 100 let později se stala součástí rozsáhlého zboží Lipnického. Ve druhé polovině 16. století byla připojena ke Světlé nad Sázavou. Samostatnou obcí je od roku 1998. V obci najdeme dvě kapličky, pomník obětem I. světové války, památník zrušení roboty a několik křížků.

Kaplička

S 49°39'03"; V 15°25'59"

Kaplička 2

S 49°38'58"; V 15°26'29"

Zvonička

S 49°38'46"; V 15°26'17"

Křížek

S 49°39'03"; V 15°26'44"

Z tzv. Choutkova křížku zbyl dnes jen podstavec.

Křížek

S 49°39'18"; V 15°25'32"

Kamenný křížek u silnice mezi Světlou nad Sázavou a Novou Vsí u Světlé byl re-novován roku 1997.

Pomník obětem I. světové války

S 49°38'50"; V 15°26'18"

Pomník s nápisem „1914 – 1918, těm – kteří se nedočkali samostatnosti národa svého věnuje obec a sdružené spolky“. Na stranách žulového pomníku se lvem je uvedeno 19 jmen mužů z Nové Vsi u Světlé padlých v I. světové válce.

Křížek

S 49°38'36"; V 15°26'03"

Křížek s letopočtem 1839.

Křížek

S 49°38'46"; V 15°26'17"

Kamenný kříž s vytesaným letopočtem 1822.

Křížek

S 49°38'02"; V 15°27'02"

Litínový kříž u Ředkovského rybníka připomíná nešťastnou událost utonutí mlynáře Václava Nečila a malého chlapce.

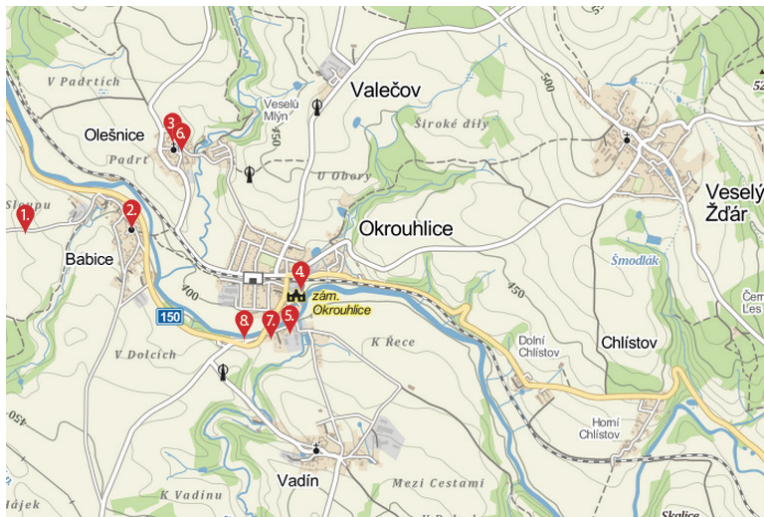

Památník zrušení roboty 3

S 49°38'40"; V 15°25'59"

Žulový památník z roku 1898 připomíná 50. výročí zrušení poddanské povinnosti – roboty. Podle nápisu na pylonu nechal památník postavit Jan Teikal. O zrušení roboty se zasadil především Hans Kudlich, který byl jedním z nejmladších poslanců říšského sněmu ve Vídni. Na jeho návrh byly dlouhotrvající poddanské povinnosti zrušeny dne 8. září 1848. Z místa památníku je krásný výhled na zříceninu hradu Lipnice nad Sázavou.

Okrouhlice

Název Okrouhlice byl zřejmě odvozen od okrouhlého tvaru celkem rovinnatého údolí řeky Sázavy v jejím okolí. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1207. Do roku 1338 patřila obec ke klášteři Vilémov. Roku 1415 se na zdejší tvrzi připomíná Ruprecht z Okrouhlic. Panství o rozloze přes 1000 ha bylo od roku 1709 majetkem nadace rytíře Straky z Nedabylic a z jejího výtěžku byla postavena Strakova akademie v Praze, dnes síd-

lo české vlády. V místní části Vadín se roku 1890 narodil malíř Jan Zrzavý. Nejpozději v 15. století vznikla nad řekou Sázavou tvrz, v 17. století rozšířená o dvě křídla na zámek. V přízemí zámku je gotický portálek a arkády kolem nádvoří. Průčelí bylo upraveno v 18. století. Zámek je zapsán v seznamu kulturních památek. U silnice do Světlé nad Sázavou je barokní kaplička Svaté rodiny s freskovou výzdobou z počátku 18. století. K Okrouhlici patří místí části Babice, Chlístov, Olešnice a Vadín.

Směrovník

$549^{\circ}38'01,6''$; $V 15^{\circ}27'55,5''$

Historický směrovník u silnice na Ředkovský rybník ukazuje směr na Ledec nad Sázavou a Havlíčkův Brod.

Místní část Babice.

Křížek

$549^{\circ}37'51,9''$; $V 15^{\circ}28'28,9''$

Místní část Babice.

Křížek

$549^{\circ}38'02,2''$; $V 15^{\circ}28'32,3''$

Místní část Babice.

Pomník obětem I. světové války

$549^{\circ}38'02,3''$; $V 15^{\circ}28'32,0''$

Pomník obětem I. světové války se jmény padlých.

Místní část Babice.

Křížek

$549^{\circ}37'21,8''$; $V 15^{\circ}31'44,1''$

Křížek v místní části Chlístov nese nápis „V kříži je spasení“.

Místní část Chlístov.

Kaplička

$549^{\circ}38'02,2''$; $V 15^{\circ}28'32,3''$

Místní část Babice.

Pomník Mistra Jana Husa

$549^{\circ}37'21,8''$; $V 15^{\circ}31'37,3''$

Pomník M. J. Husovi 1415 - 1915.

Místní část Chlístov.

Kaplička 3

54°38'20,9"; V 15°28'48,1"

Místní část Olešnice.

Zámek Okrouhlice (tvrz) 4

54°37'45,869"; V 15°29'32,0"/ č. ÚSKP: 23242/6-292

Původně zděná tvrz na ostrohu řeky Sázavy byla vybudována ve 14. století. V roce 1680 byl na místě staré okrouhlické tvrze postaven jako vdovské sídlo dvoukřídlý zámek s vysokou věží, ve které byl upraven velký sál. Jednopatrový zámek s klenutými, v přízemí zazděnými, nádvorními arkádami vynikal průčelím s řadou velkých oken s mohutnými nadokenními římsami. Z původní tvrze byl u věže zachován jen dodnes označený gotický portálek. Zámek zahrnoval i kapli Sv. Anny a mičovnu. V roce 1848 byla na nádvoří postavena kamenná kašna zásobovaná vodovodem z rybníka na severním okraji vesnice. V roce 1861 zámek vyhořel a poté byl zrekonstruován již jen ve zjednodušené podobě. Další změny zámku proběhly po II. světové válce, kdy byla například s ohledem na rekonstrukci silnice zbourána před zámkem postavená „drábovna“. V podobě této rekonstrukce, včetně bývalého parku „Klenice“, se značně zanedbaný zámek zachoval dodnes. Ve 20. století byl zámek využíván jako součást průmyslového provozu a byly zde byty.

Pomník Jana Zrzavého 5

54°37'38,3"; V 15°29'26,9"
Pomník Jana Zrzavého s nápisem „V tomto domě se narodil dne 5. 11. 1890 Jan Zrzavý, český malíř. 1890 - 1977“.

Dům

54°37'45,2"; V 15°29'32,0"

Dům z roku 1868. Jedná se o budovu s č. p. 19, která bývala obytným domem malíře Jana Zrzavého u okrouhlické elektrárny.

Křížek 6

54°38'20,9"; V 15°28'48,1"

Místní část Olešnice.

Křížek

54°37'33,3"; V 15°30'46,7"

Místní část Chlístov.

Křížek

54°38'30,6"; V 15°28'39,1"

Kamenný křížek s letopočtem 1797.

Místní část Olešnice.

Křížek

54°38'51,0"; V 15°29'01,1"

Místní část Olešnice.

Křížek

54°39'02,2"; V 15°28'58,8"

Místní část Olešnice.

Křížek

54°38'47,3"; V 15°29'46,8"

Křížek v místní části Olešnice s nápisem „Kdo věří ve mne, má život věčný“.

Místní část Olešnice.

Špýchar 7

54°37'35,5"; V 15°29'21,4"

Název špýchar nebo lidově „špejchar“ pochází z německého Speicher a je to sýpka sloužící k uložení vymláčeného obilí. Zbudování špýcharů, na tehdejší dobu značně velkých budov, nařídil císař Josef II. Záměcký špýchar v Okrouhlici pochází z 18. století. Uvnitř se nacházelo šest pater opatřených dřevěnou podlahou, jež byla nesena dubovými sloupy hrubě přitesanými podle antického vzoru. Špýchar přestal svému účelu sloužit po zrušení roboty. Za rozmachu činnosti zemědělských hospodářských družstev v 19. a 20. století byla funkce špýcharu obnovena. Od 90. let špýchar měnil majitele a budova postupně chátrala a její cenné části byly rozprodány. V současnosti je budova již rozebrána.

Pomník

54°37'46,814"; V 15°29'28,795"

Pomník

$549^{\circ}37'57,5''$; $V 15^{\circ}29'45,9''$

Pomník s nápisem „Zde padl 13. května 1945 Josef Fiala, čest jeho památce!“.

Kaplička

$549^{\circ}37'39,5''$; $V 15^{\circ}29'32,2''$

Kaplička z roku 1738.

Boží muka

$549^{\circ}37'35,5''$; $V 15^{\circ}29'15,6''$

Pomník

$549^{\circ}37'26,0''$; $V 15^{\circ}29'05,9''$

Památník s nápisem „In memoriam 1947“.

Místní část Vadín.

Pomník obětem napoleonských válek

$549^{\circ}37'57,5''$; $V 15^{\circ}29'45,9''$

Pomník s nápisem „Padlým vojínům z válek Napoleonských r. 1805 - 1813“.

Místní část Vadín.

Kaplička

$549^{\circ}37'10,0''$; $V 15^{\circ}29'38,8''$

Místní část Vadín.

Křížek

$549^{\circ}37'07,3''$; $V 15^{\circ}29'47,7''$

Místní část Vadín.

Křížek

$549^{\circ}36'53,5''$; $V 15^{\circ}29'40,7''$

Místní část Vadín.

Křížek

$549^{\circ}37'22,9''$; $V 15^{\circ}30'08,1''$

Místní část Vadín.

Kaplička Svaté rodiny

$549^{\circ}37'35,5''$; $V 15^{\circ}29'15,7''$

Barokní kaplička Svaté rodiny s freskovou výzdobou z počátku 18. století.

Křížek

$549^{\circ}37'11,6''$; $V 15^{\circ}29'14,9''$

Z křížku na kraji lesa západně od místní části Vadín zbyl jen kamenný podstavec.

Místní část Vadín.

Pomník padlým v I. světové válce

$549^{\circ}37'09,8''$; $V 15^{\circ}29'38,5''$

Pomník padlým v I. světové válce se jmény padlých.

Místní část Vadín.

Ostrov

První písemná zmínka o obci Ostrov pochází z roku 1408, kdy se připomínají platy ze vsi Ostrova a Veliké k ledečskému hradu. Při hradu je ves zmiňována opět v roce 1414. Nad vesnicí se rozkládá návrší zvané Kamenné stádo (499 metrů). Vypráví se pověst o vzniku jména tohoto místa. Zkameněl zde pasáček i se svým stádem ovcí. Od těch dob se začalo pastvišti mezi vesnicemi Ostrovem a Hradcem, jakož i přilehlému dílu lesa, říkat Kamenné stádo. „Ovečky“ z křemene, rozptýlené po pastvišti a zatoulané na okraji lesa, jsou tu od těch dob dosud, i když část balvanů byla již vykopána. V obci se nachází například Ostrovský mlýn či několik křížků.

Ostrovský mlýn

549°41'13,528", V 15°18'13,097"

Pod vsí, na břehu řeky Sázavy, stojí odpradávná mlýn č. p. 18, poháněný vodou Nezdínského potoka. V polovině 19. století tu fungovala i malá brusírna skla. Majitelé zde brousili sklo dodávané z Pavlova. V roce 1862 vlastnili mlýn Josef a Marie Půlpytlovi. Živo bylo ve mlýně při stavbě posázavské dráhy v letech 1902-1903. Trať se stavěla těsně za budovou mlýna, kde stávala stola. Jednalo se o úsek tratě mezi zastávkou Horní Ledeč - Vilémovice. Pro Nezdínský potok a polní cestu ke mlýnu byla zřízena propust a podjezd. Od roku 1909 se stali majiteli Ferdinand a Marie Kadanských. Vždy se tu mlela mouka pro okolní vsi, ale převážně pro Ostrov. V roce 1931 celý mlýn vyhořel a požár zničil všechny stroje i zásoby obilí a mouky. Byl však opět obnoven a mlelo se zde až do šedesátých let. Do ostrovského mlýna si chodil pro mléko a chleba i spisovatel Jaroslav

Křížek

549°41'31,1", V 15°17'52,8"

Křížek se zvoničkou

549°41'34,2", V 15°18'01,6"

Křížek s nápisem „Postaveno ke slávě Krista“.

Kamenný železniční most

549°41'15,2", V 15°18'13,9"

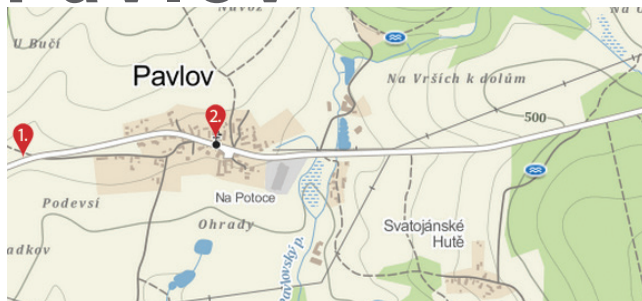
Kamenný most s letopočtem „VV 1955“.

Křížek

549°41'11,2", V 15°18'13,6"

Na louce pod mlýnem stojí kamenný kříž postavený v roce 1949. V tomto místě zemřel při sekání trávy starý mlynář Ferdinand Kadanský.

Pavlov

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1289. V roce 1429 koupil Pavlov spolu se Světlou nad Sázavou Mikuláš Trčka z Lípy a spojil ves se statkem Vilémovice. Po něm byl majitelem Burian Trčka z Lípy. K Pavlovu dnes patří osada Svatojánské hutě, samota Na pile, samota U Novotných a Císařova vila s brusírnou. Prostory brusírny skla zakoupila v roce 1991 Agentura ochrany přírody a krajiny

České republiky a zřídila zde stanici pro handicapované živočichy, ze které pochází i večerníčkový hrdina Vydryšek. V obci najdeme kapličku a několik křížků.

Smířčí kámen

549°41'56,7", V 15°19'23,4"

Kaplička

549°41'58,0", V 15°19'54,6"

Na návsi najdeme kapličku se zvoničkou.

Křížek

549°41'57,8", V 15°19'55,6"

Dům

549°41'56,3", V 15°19'56,1"

Boží muka

549°41'56,5", V 15°19'27,3"

Boží muka s obrázkem Panny Marie.

Křížek

549°41'56,8", V 15°19'23,0"

Litnový kříž mezi dvěma lípami.

Pohled'

První zmínka o obci pochází z roku 1400. První známý majitel obce byl Mikeš řečený Hřebeč z Pohledě. V obci se o Velikonočních a o Vánocích konají tradiční lidové slavnosti. Zemědělský dvůr „Michalův statek“ je nemovitou kulturní památkou.

Zvonička

5 49°39'31,4"; V 15°27'7,8"
Dřevěná zvonička.

Křížek

5 49°39'31,0"; V 15°27'7,3"
Kamenný křížek z roku 1848.

Socha sv. Jana Nepomuckého

5 49°39'40,1"; V 15°26'55,5"
Socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1721.

Zemědělský dvůr - Michalův statek

5 49°39'32,0"; V 15°27'10,4" / č. ÚSKP: 100217

Skanzen Michalův statek v Pohledí je jediným muzeem tohoto typu v kraji Vysočina. Jedná se o vesnickou usedlost, která vznikala mezi lety 1648 až 1848. Výjimku tvoří výmínek z roku 1922. Statek tvoří obytná část, chlév, špejchar, kolny, stodoly a výmínek. Roku 2003 byl celý soubor staveb Michalova statku i s přílehlou zahradou prohlášen nemovitou kulturní památkou a 1. srpna 2004 byl statek slavnostně otevřen pro širokou veřejnost. Kromě klasických prohlídek se zde konají také akce zaměřené na významné svátky v roce, např. Velikonoce a Vánoce, Svatojánskou noc, apod.

Prosíčka

V minulosti se jednalo o dvě samostatné vesnice s názvem Horní a Dolní Prosíčka. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1457. O původu názvu obce existuje několik hypotéz. Některé zprávy popisují, že dříve byla v této lokalitě obec Kalousova Lhota. Název vznikl patrně odvozením od osobního jména zakladatele Prosmíra - ves lidí Prosmírových. Ve 13. století se v obci těžila stříbrná ruda. V 15. století byla ves součástí Ledče nad Sázavou. K Prosíčkám patří místní část Nezdín. V lesním údolí pod Nezdínem je studánka s kaplí, kde se v červnu konají každoroční poutě. V Prosíčkách dále najdeme např. pomník padlým v I. a II. světové válce a několik křížků.

Kaplička se studánkou

549°42'50,6",
V 15°20'22,6"

V lesním údolí pod Nezdínem je studánka s kaplí. Ve studánce pramení Nezdínský potok. Mnoho lidí sem dochází pro vodu v domnění, že je uzdraví. Rozbory vody ukázaly, že voda je slabě radioaktivní. Výstavba lesní Kaple u Studánky proběhla na podnět číhoštského faráře Františka Boháče v letech 1928 až 1929. Kaple byla umístěna v lesích u nezdínské studánky a do kaple byl umístěn litinový kříž. V roce 1929 byla kaple slavnostně vysvěcena. Každoročně v červnu, sedmou nedělí po Velikonocích, se zde koná pouť.

Místní část Nezdín.

Křížek

549°43'08", V 15°20'13"

Místní část Nezdín.

Zvonička

549°43'32", V 15°19'26"

Dřevěná zvonička na návsi v Horních Prosíčkách, na které je zvon, jež nese nápis „Z.Ú.K. Česká u Brna - Prosíčka L.P.1950“. Původní zvonička nesla zvon s reliéfy sv. Václava a sv. Kříže, na kterém byl nápis „L.P. 1859 od Josefa Hiltznera v Jihlavě“. Zvon byl rekvírován rakouskými vojáky v roce 1916. Po skončení I. světové války byl zakoupen nový zvon, který byl za II. světové války opět odebrán.

Pomník padlým v I. a II. světové válce

549°43'32", V 15°19'26"

Kamenný pomník obyvatelům padlým v I. a II. světové válce je umístěn na návsi v Horních Prosíčkách vedle zvoničky.

Křížek

549°43'33", V 15°19'26"

Zvonička

549°43'06", V 15°20'08"

Místní část Nezdín.

Příseka

První písemná zmínka o obci Příseka pochází z roku 1591. Uprostřed návsi se nachází opravená kaplička Panny Marie, původem z roku 1866.

Kaplička Panny Marie 📍

S 49°40'15,5", V 15°25'32,5"

Křížek

S 49°40'16,3", V 15°25'8,7"

Kamenný křížek.

Socha Panny Marie Immaculáty 📍

S 49°40'34,8", V 15°24'57,7"

Sázavka

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1226. Původní název obce byl Smrdov, pocházející ze staročeského slova smurdi, což znamená pracující lid v zemědělství. V roce 1964 byla obec přejmenována na Sázavku. V obci býval hrad a tvrz, které založili páni z Lichtenburku. Dnes zde najdeme například Kostel svatého Jana Křtitele, který je nemovitou kulturní památkou.

Kostel svatého Jana Křtitele 📍

S 49°44'04,4", V 15°24'38,9" / č. ÚSKP 31011/6-333

Kostel svatého Jana Křtitele, který najdeme uprostřed obce, je zapsán v ústředním seznamu kulturních památek. Kostel je gotického původu. K raně gotickému presbytáři byla po požáru roku 1862 přistavěna nová loď, věž byla zvýšena roku 1912. Blízká fara pochází z konce 18. století.

Kaplička

S 49°43'57,3", V 15°24'59,6"

Křížek

S 49°44'12,3", V 15°24'30,3"

Křížek se sochou ukřižovaného Krista s nápisem „INRI“.

Křížek

S 49°43'59,9", V 15°24'36,7"

Smírčí kříž

549°43'53,4"; V 15°24'12,4"

Kamenný smírčí kříž.

Křížek

549°43'57,3"; V 15°24'59,6"

Křížek s nápisem „Jen v kříži ...“, „Ke cti a chvále Boží věnovali Jana a Aubrecht, 1883“.

Kostel

549°44'11,974"; V 15°24'30,272"

Evangelický hřbitovní kostel se nachází v severní části obce u rybníku Koutáku.

Křížek

549°44'07,5"; V 15°24'24,8"

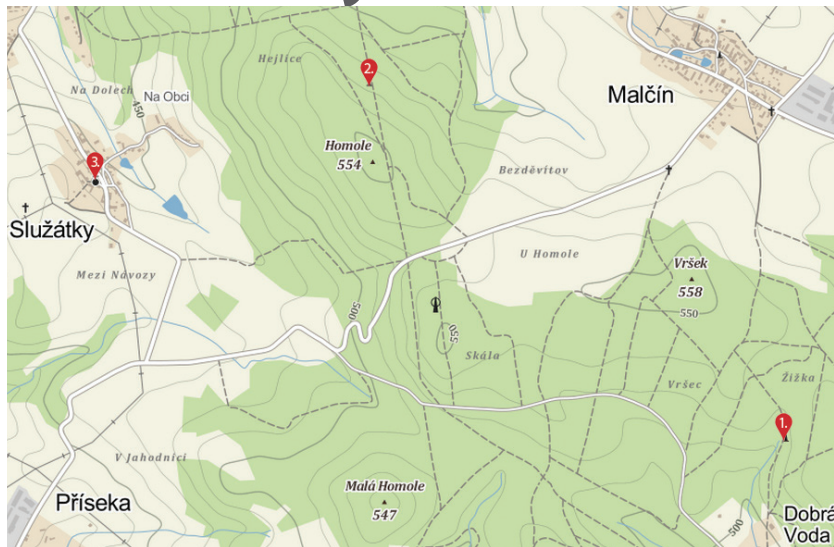
Křížek s nápisem „Chvála Kristu“.

Pomník

549°44'20,7"; V 15°24'42,8"

Pomník obětem I. a II. světové války se jmény padlých.

Služátky

První písemná zmínka o obci Služátky pochází z roku 1591. Uprostřed návsi se nachází opravená kaplička Panny Marie, postavená roku 1866. V lesích 2 km od obce se nachází Žižkova studánka s bustou Jana Žižky, ze které slavný bojovník dle pověsti pil po vítězství u Kutné Hory.

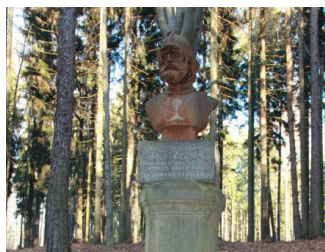
Žižkova studánka

549°40'32,6"; V 15°28'05,8"

Oblíbeným cílem procházek je z obce cca 2 kilometry vzdálená Žižkova studánka, z níž podle místní tradice pil Jan Žižka, když po vítězství u Kutné Hory pronásledoval poražené nepřátele. Studánka se nachází uprostřed lesů jihovýchodním směrem od obce a na domnělý Žižkův čin zde upomíná vyvýšená busta tohoto válečníka.

Křížek

549°41'01,7"; V 15°25'38,7"

Pomník

549°41'18,0"; V 15°26'45,7"

Pomník s nápisem „Mniška 1921 - 1923“.

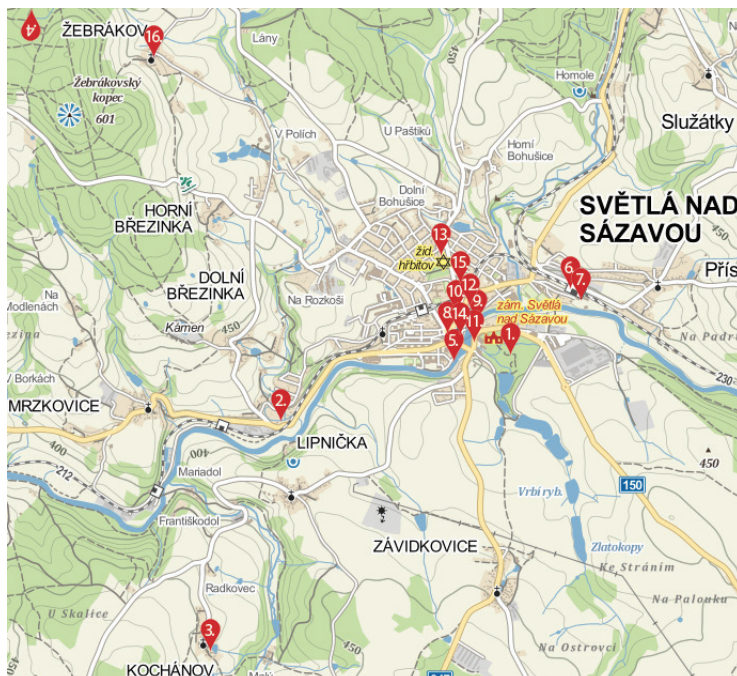

Kaple Panny Marie

549°41'6,0"; V 15°25'52,7"

Na návisi stojí drobná sakrální stavba - kaplička zasvěcená Panně Marii. Kaple byla rekonstruována a znovu vysvěcena v 90. letech minulého století.

Světlá nad Sázavou

Vznik města Světlá nad Sázavou sahá do doby tzv. vnitřní kolonizace probíhající od 2. poloviny 12. století. Období rozkvětu se pro Světlou stala doba následující po husitských válkách, kdy město získali Trčkové z Lípy. Tento rod vládl celému střednímu Posázaví až do roku 1634, kdy mu bylo panství zkonfiskováno. Světlá se pak postupně dostala do rukou řady katolických, většinou německých šlechticů. V 18. století zasáhl Světelsko čilý hospodářský ruch. Světlá je městem skla a kamene. Symbol těchto odvětví je ztvárněn v pomníku, který od roku 1992 stojí na zdejším náměstí. Počátek sklárství na Světelsku byl v 17. století umožněn velkou plochou zdravých lesů. Ve sklářských hutích se topilo převážně dřevěným uhlím,

které se vyrábělo především z buků. Ruku v ruce s výrobou skla šlo i jeho zušlechťování, leštění a broušení. Na Světelsku bylo množství drobných skláren, z nichž největší – josefodolská – byla přestavěna v roce 1861 z bývalé papírny. Vedle tradiční ruční výroby zde byla také automatická výroba nápojového skla hladkého i zušlechťeného broušením. Téměř dvě stě let se ve Světle brousily polodrahokamy, hlavně české granáty, ale mezi dvěma světovými válkami toto průmyslové odvětví zaniklo. Dalším významným odvětvím je těžba žuly a její zpracování, přestože je mnohem mladšího data než sklárství. Ve městě najdeme mnoho kulturních památek, mezi něž patří zámek se zámeckým parkem, historická budova železniční stanice s památní deskou Jaroslava Haška, budova radnice a kostel sv. Václava na hlavním náměstí, apod.

Zámek Světlá nad Sázavou

54°40'01", V 15°24'25" / ě. ÚSKP: 21081/6-341

Zámek Světlá nad Sázavou vznikl z původní tvrze pocházející pravděpodobně z 12. století několika přestavbami a přístavbami. V 16. století přestavěl tvrz Burian Trčka z Lípy na lovecký zámek. V roce 1809 byl zámek proměněn na vojenskou nemocnici. Vojáci byli pohřbíváni na pastvíně u Dolní Březinky, dnes vojenském hřbitově. V letech 1869-1873 se uskutečnila další rozsáhlá přestavba zámku. Hrabě František Josef ze Salm-Reifferscheidtu ji světlá vídeňskému architektovi Svatošovi, který při úpravách dodržoval zásadu renovace jednotlivých částí zámku v tom stavebním slohu, v jakém byly původně postaveny. Dnes se jedná o jednopatrovou novorenesanční budovu o čtyřech křídlech, která uzavírají obdélné nádvoří s kašnou. Na nádvoří zámku stojí kromě kašny plastika dívky, jejímž autorem je K. Vogel. Z nádvoří lze vstoupit do zimní zahrady (oranžérie), která tvoří část severního křídla zámku. Stavba o půdorysu 20 x 8 m v sobě ukrývá umělou jeskyni (grottu) z pískovce s vodopádem, pod níž leží jezírko. V letech 1949 až 2011 zde měla své sídlo zemědělská škola. Zámek je veřejnosti nepřístupný.

Ve východním křídle zámku je umístěno muzeum, které obsahuje různé dokumenty a památky z historie města, faksimile starých listin vztahujících se ke vzniku města, archeologické nálezy a minipozice rodů, které Světlou vlastnily. Další část expozice je věnována významným osobnostem, které se ve Světlé nad Sázavou narodily nebo zde žily, zejména malíři Jaroslavu Panuškoví (1872–1958), Františku Antonínu Jelínkovi (1890–1977), Václavu Hradeckému (1867–1940), sochaři Bohumilu Vlčkovi (1862–1928), hudebnímu skladateli Aloisi Jelenovi (1801–1857), spisovatelé Zdeňkovi Matějovi Kudějovi (1885–1955) a olympionikovi a sklářskému odborníkovi Zdeňku Hynkovi Bártovi (1891–1987). Nově otevřená expozice je věnována historii zpracování a těžby kamene a historii sklářství na Světlsku.

Křížek se zvoničkou

54°40'57", V 15°21'19"

Místní část Benetice.

Lípa svobody (s křížkem)

54°40'59", V 15°21'19"

Tato lípa byla vysazena v květnu roku 1945 místním hajným panem Ladislavem Sveřepou na počest ukončení druhé světové války.

Místní část Benetice.

Křížek

54°40'27,4", V 15°21'08,2"

Místní část Benetice.

Pomník

54°39'41,8", V 15°23'07,1"

Místní část Dolní Březinka.

Vojenský hřbitov - hřbitov z napoleonských válek

54°39'41", V 15°23'13" / ě. ÚSKP: 10167/6-5846

Válečný hřbitov v místní části Světlé nad Sázavou Dolní Březinka je kulturní památkou v místě, kde byli pohřbíváni vojáci, kteří zemřeli ve Světelském lazaretu. Zde se léčili zranění z francouzsko-rakouské války v letech 1809-1814. Na místě je žulový obelisk z roku 1841, který dal postavit majitel panství Jan ze Salm-Reifferscheidu. V 90. letech 20. století bylo místo upraveno a v roce 1995 vyhlášeno kulturní památkou. Odpočívá zde údajně 1200 francouzských, ruských a pruských vojáků, kteří padli v období 1809-1814 v napoleonské epoše.

Místní část Dolní Březinka.

Křížek (pomník)

54°39'41,4"; V 15°23'11,1"

Postaveno dne 25. července roku 1841. Na památku bojovníků zde odpočívajících v letech 1800 - 1813.

Místní část Dolní Březinka.

Křížek

54°39'54,6"; V 15°22'37,9"

Místní část Dolní Březinka.

Památný dub a jilm

54°40'29"; V 15°22'44"

Jedná se o dub letní a jilm drsný, které byly vyhlášeny památnými stromy v roce 2006. Stáří dubu se odhaduje na 150 až 200 let a jilmu na 100 let. Stromy dosahují výšky kolem 25 metrů.

Místní část Dolní Březinka.

Křížek

54°40'33"; V 15°22'54"

Kamenný křížek v místní osadě Horní Březinka.

Místní část Dolní Březinka.

Pamětní kámen Adriaanův les

54°43'07,9"; V 15°24'20,1"

Místní část Dolní Dlužiny.

Kaplička s křížkem

54°42'58,7"; V 15°24'02,6"

Kaple v místní části Dolní Dlužiny je zasvěcena svatému Janu Nepomuckému. Na křížku je nápis „Pochválen buď Ježíš Kristus“.

Místní část Dolní Dlužiny.

Dům č.p. 18

54°42'39,7"; V 15°23'58,3"

Místní část Horní Dlužiny.

Křížek

54°42'34,5"; V 15°24'05,2"

Místní část Horní Dlužiny.

Roubenka

54°38'48,1"; V 15°22'43,2"

Místní část Kochánov.

Kaplička

54°38'48,7"; V 15°22'43,0"

Místní část Kochánov.

Křížek

54°38'51,8"; V 15°22'43,6"

Křížek nese nápis „Ke cti a chvále Boží založil Josef Vaňka 1860“.

Místní část Kochánov.

Kaplička

54°39'50,6"; V 15°21'04,4"

Místní část Leštinka.

Křížek

54°38'58,7"; V 15°22'15,1"

Křížek s nápisem „Pochválen buď Ježíš Kristus“.

Místní část Kochánov.

Panuškův dub

54°39'00,7"; V 15°22'17,8"

Panuškův dub byl vyhlášen památným stromem v roce 1976. Jeho stáří se odhaduje na 350 až 400 let. Jedná se o dub letní.

Místní část Kochánov.

Pomník

54°40'17,5"; V 15°19'41,1"

Pomník u lesní cesty v místní části Leštinka s nápisem „Požár 23. 3. 1943“.

Místní část Leštinka.

Pomník

54°39'53,2"; V 15°21'02,9"

Místní část Leštinka.

Křížek

54°40'06,3"; V 15°20'56,1"

Místní část Leštinka.

Křížek

54°39'24,7"; V 15°23'15,7"

Křížek s nápisem „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus“.

Místní část Lipnička.

Kaplička

54°42'04,5"; V 15°21'21,9"

Místní část Opatovice.

Památná lípa

54°42'08,1"; V 15°21'18,2"

Lípa srdčitá v místní části Opatovice byla vyhlášena památným stromem v roce 1999. Její stáří se odhaduje na 150 až 200 let, obvod kmene je 490 cm a výška 18 metrů.

Místní část Opatovice.

Křížek

54°41'53,1"; V 15°21'31,5"

Místní část Opatovice.

Kaplička

54°39'24,7"; V 15°23'15,7"

Místní část Lipnička.

Křížek

54°39'29,6"; V 15°23'32,8"

Křížek s letopočtem 1821.

Místní část Lipnička.

Kaplička

54°39'45,3"; V 15°22'22,0"

Místní část Mrzkovice.

Pomník

54°39'45,5"; V 15°22'22,4"

Místní část Mrzkovice.

Křížek

54°38'18,2"; V 15°23'56,5"

Křížek nese nápis „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus, postaveno k počtě a chvále Boží místními osadníky L. P. 1984“.

Místní část Radostovice.

Bývalý špitál

54°40'00"; V 15°24'17"

Původní špitální budova u mostu přes řeku Sázavu byla postavena za Buriana Trčky z Lípy v roce 1578 a byla určena nejprve pro pět, později pro osm špitálníků – chudých měšťanů. Karel Seidler, který při psaní své kroniky čerpal z farní pamětní knihy, píše: „V roce 1645 hlavní držitel panství světského, Burian Ladislav hrabě z Waldšteina, dal budovu špitální, kteráž byla na spadnutí, znova vystavěti“. V roce 1788 byla zrušena sešlá školní budova a školní místnosti přeloženy do budovy špitálu. Bydlel zde i učitel Jan Jelen s manželkou, která v roce 1801 porodila syna Aloise, pozdějšího hudebního skladatele, říšského poslance, národního buditele a nakonec ředitele archivu ministerstva vnitra ve Vídni. V roce 1881 byla zchátralá budova zbořena a dle stavebního plánu architekta Linsbauera stavitelem J. Zemanem znova vystavěna. Nad vchodem je znak Trčků a Salmů, dne 16. července 1933 přibyla pamětní deska Aloise Jelena, kterou věnoval ochotnický spolek Sázavan. Poslední modernizace domu proběhla v roce 1988.

Křížek

54°40'16,5"; V 15°24'46,4"

Křížek nese nápis „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus, věnovali manželé Antonín a Barbara Podpěrovi, z roku 1903“.

Křížek

54°40'24,1"; V 15°24'46,7"

Železniční stanice - výpravní budova 6

S 49°40'11"; V 15°25'00" / č. ÚSKP: 104233

Budovy železničních stanic i zastávky na trati vedoucí přes Světlou nad Sázavou byly stavěny podle typizovaných vzorů pro místní dráhy. Výstavba nádražní budovy ve Světlé nad Sázavou, zejména její rozšíření do dnešní podoby, souvisí s výstavbou posázavské železniční tratě v úseku Kácov – Světlá nad Sázavou, jež byla dokončena v roce 1903. Jedná se o historickou drážní architekturu z cihelného zdiva s bílou, v omítce provedenou, nárožní bosáží, šambránami kolem okenních a dveřních otvorů, profilovanou podokenní římsou a kordónovou římsou. Okenní otvory v prvním patře jsou navíc zdobené trojúhelníkovým frontonem na konzolách. Budova nádraží je dvoupodlažní, obdélného půdorysu, částečně podsklepená se sedlovou střechou. Obě delší fasády jsou prolomeny dvěma symetricky vystupujícími rizality, završenými sedlovou střechou s bedněným štítem s okenním otvorem uprostřed. Střešní krytinou celé střechy je eternit. Na některých oknech v patře se dochovaly dřevěné rolety. Na fasádě budovy směrem k nástupišti je osazené původní litinové umyvadlo. V přízemí se nacházejí provozní prostory - pokladna, čekárna. Rovné stropy jsou s výjimkou vstupní haly opatřené sníženými podhledy. Místnosti v patře slouží pro bytové účely, dochovaly se zde téměř všechny vstupní dveřní výplně a hluboké obložkové zárubně zdobené kazetováním. Do sklepa i na půdu vedou kamenná schodiště. Budova železniční stanice byla v roce 2011 prohlášena Ministerstvem kultury kulturní památkou.

Pamětní deska Jaroslava Haška na nádražní budově 7

S 49°40'11"; V 15°25'00"

Pamětní deska Jaroslava Haška je umístěna na nádražní budově ve Světlé nad Sázavou. Jejím autorem je akademický sochař Radomír Dvořák. Na pomníku je nápis, „Natoč dobrou míru, ať mi nespadne pění, za chvíli se vrátím, objednal si pivo Jaroslav Hašek v nádražní hospodě v Praze na Těšnově a poté, co náhodou potkal malíře Jaroslava Panušku. Už se však nevrátil. Toho dne 25. 8. 1921 ve 12:37 vystoupili oba z vlaku os 12 ve Světlé n. S. Cesta pěšky na Lipnici se protáhla až do půlnoci“.

Pomník 8

S 49°40'02"; V 15°24'14"

Pomník s nápisem „Sklo a kámen 1992 Světlá n. Sáz. - Harlem“ stojí v popředí radnice na náměstí Trčků z Lípy. Plastika od akademického sochaře Romana Podrázského ztvárňuje lámání a opracování kamene a výrobu olovnatého křišťálu – v minulosti dva hlavní obory činnosti místního obyvatelstva.

Památník Jiřího Wolкера a A. B. Svojsíka

S 49°39'43"; V 15°24'35"

Památník stojí na okraji zámeckého parku u cesty k Závídkovicím a nese nápis „K prvním tábořišti čsl. skautů procházeli Světlou nad Sázavou profesor A. B. Svojsík, zakladatel čsl. junáctví v r. 1912 a básník-skaut Jiří Wolker v r. 1916. V upomínku světelští junáci. L. P. 1947“. Nápis je poněkud nepřesný, neboť skauti ke všemu tábořišti putovali z železniční stanice Okrouhlice přes Kráskou Horu. Do Světlé nad Sázavou se vypravili na výlet 16. srpna 1916, jak o tom Jiří Wolker píše ve svém Táborovém deníku.

Křížek

S 49°40'01"; V 15°23'56"

Kaplička s křížkem

S 49°39'56"; V 15°23'31"

Kaplička

S 49°40'03"; V 15°23'52"

Památný strom - lípa

S 49°40'45"; V 15°23'14"

Lípa u Vlčkovy mlýna se nachází v ulici V Polích. Jedná se o lípu malolistou vysokou 27 metrů, jejíž stáří se odhaduje na 120 let. Památným stromem byla prohlášena v roce 2009.

Křížek

S 49°40'18"; V 15°24'15"

Kaplička

S 49°40'17"; V 15°23'56"

Světelské podzemí

5 49°40'1,924"; V 15°24'17,478"

Podzemní chodby se nacházejí severovýchodně od kostela sv. Václava. Žádné známé písemné prameny o tomto podzemí a jeho prvotním účelu nehovoří. Celková délka podzemních chodeb včetně rozrážek činí téměř 200 metrů. Jedná se o ukázkou patrně středověkých razících prací, o jejichž smyslu a účelu se můžeme jen dohadovat z analogie k obdobným dílům v jiných městech. Stáří vzniku podzemí se zatím nepodařilo přesně určit. Vzhledem k tomu, že nejstarší vchody do podzemí jsou situovány v blízkosti poměrně výrazných tektonických struktur, nelze vyloučit, že první práce byly průzkumného charakteru, prováděné prospektory na rudy někdy koncem 13. století. Nejstarší nálezy střepů keramiky odpovídají asi 15. století. Prohlídky středověkého podzemí zajišťuje turistické informační centrum, nám. Trčků z Lípy 16.

Pamětní deska obětem světových válek a nacistické persekuce

5 49°40'4,377"; V 15°24'16,424"

Pamětní deska na budově radnice s nápisem „Občane buď pamětliv obětí obou světových válek a nacistické persekuce 1914 - 1918, 1939 - 1945“.

Památník obětem komunismu

5 49°40'3,827"; V 15°24'16,295"

Památník obětem komunismu se nachází přímo na budově radnice a je na něm nápis „Těm, kteří se nesklonili před komunismem, Světělá nad Sázavou 2004“.

Kašna

5 49°40'4,0"; V 15°24'15,5"

Kašna na náměstí Trčků z Lípy pochází z roku 1829.

Kaplička

5 49°40'03,8"; V 15°24'07,9"

Dřevěná kaplička.

Dům

5 49°40'04,1"; V 15°24'08,6"

Kostel sv. Václava

5 49°40'2,739"; V 15°24'17,184" / č. ÚSKP: 32082/6-342

První písemná zpráva o kostele se objevuje v listině jeho patrona vilémovského opata Jaroslava II. z 13. 7. 1318. Jím byla již dnešní, tehdy však pouze jednolodní, raně gotická stavba ve tvaru kříže obehnaná vysokým tarasem uzavírajícím kolem se rozprostírající hřbitov. Raně gotickou podobu kostel ztratil po přestavbě za Buriana III. Trčky v roce 1569. Boční lodi byly ke kostelu přistavěny za hraběnky Černínové v roce 1735. V roce 1758 byl farní kostel povýšen na děkanský chrám. Dominantou kostela i celého města je na západním průčelí se tyčící více než 35 metrů vysoká, několikrát přestavěná věž z konce 13. století se sruženými okny a nejvyšším, původně dřevěným, patrem upraveným na způsob středověkého podsebití. Podoba, již věž dostala v roce 1821, byla zachována i při její poslední opravě v roce 1930. Zvonice v nejvyšším patře ukrývá vzácný zvon sv. Václava z roku 1569 a umíráček z roku 1946. Novodobé zvony Panna Maria a sv. Lukáš od zvonařky Laetitie Dytrychové z Brodku u Přerova byly zakoupeny v roce 1976. V kostele najdeme mimo jiné pět oltářů, kazatelnu se stříškou či šest velkých obrazů Ignáce Raaba pocházejících z cisterciáckého kláštera v Sedlci u Kutné Hory. Čtyři obrazy představují církevní Otce, dva zbylé, Zvěstování sv. Jáchymovi a Zvěstování sv. Anně, byly původně součástí velkého mariánského cyklu, který najdeme v kostele sv. Františka Serafinského v Golčově Jeníkově. Varhany postavené firmou Bratři Paštíkové Praha-Žižkov v roce 1912 mají dosud skříň ze starších varhan z roku 1756. Na stěnách hlavních kostelní lodí jsou znaky nejstarších známých držitelů Světlé a patronů kostela, které v roce 1914 vytvořil studující malíř pražské Akademie výtvarných umění Otakar Číla z Nové Paky. V dlažbě severní boční lodi je zasazeno sedm náhrobních desek.

Radnice

5 49°40'3,8"; V 15°24'15,3"

Budova radnice pochází z přelomu 18. a 19. století s přístavbami z let 1926 a 2002 a je sídlem městského úřadu. Radnice stojí na světelském náměstí od roku 1795. Původní budova obdélíkového půdorysu s valbovou střechou byla architektem Emilem Prücknerem z Nymburka opravena a přestavěna v roce 1912. V roce 1926 byla přistavěna třípodlažní budova s podkrovím, která má vzhledem k půdorysným rozměrům a sklonu střechy tvar věže. V roce 2002 přibyla nová přístavba, která byla koncipována jako prostředek k vytvoření symetrie stávající budovy, to znamená třípodlažní budova s podkrovím identického vzhledu. Ve stávající budově byly vyměněny výkladce z předchozí rekonstrukce za okna, která korespondují s okny v horních patrech.

Městský dům

5 49°40'6,4"; V 15°24'18,8"

Dům z roku 1819 s ozdobami ve tvaru varhanních píšťal na fasádě.

Židovský hřbitov

S 49°40'19"; V 15°24'11" / č. ÚSKP: 11364/6-5943
Starý židovský hřbitov ve Světlé nad Sázavou býval na předměstí Malá Strana, při silnici do Lipničky na levém břehu řeky Sázavy. Pozemek židům daroval hrabě Kolovrat-Krakovský. Hřbitov byl založen roku 1742 a pohřbívalo se zde do roku 1886. Vidět jej můžeme na obraze Antonína Mánesa z roku 1832 a na rytině provázející plán města zhotovený Františkem Hradeckým v roce 1847.

Za nacistické okupace náhrobky zmizely a hřbitov byl přeměněn na pole. Nový židovský hřbitov, založený roku 1886, se nalézá v areálu městského hřbitova v Komenského ulici. Dochovalo se zde kolem 170 náhrobků, z nichž několik pochází z dnes již zrušených hřbitovů v Dolních Kralovicích a Uhlířských Janovicích. Pohřbívalo se zde do druhé světové války. Pohřbeni zde byli mj. členové kamenické rodiny Mahlerů či místní rabín Josef Bloch a Samuel Schüller. Nejstarší náhrobek pochází z roku 1760. Hřbitovní domek byl zbořen před rokem 1980. Původní plocha 3176 metrů čtverečních byla roku 1981 rozdělena na dvě parcely a volný pozemek byl roku 1995 dlouhodobě pronajat městu jako urnový háj. Hřbitov je chráněn jako kulturní památka České republiky.

Socha sv. Václava

S 49°40'2,497"; V 15°24'17,107"

Socha s nápisem „Svatý Václave nedej zahynout nám ni budoucím“. Sochu dal vybudovat Josef Podpěra se synem Josefem Podpěrou. Pochází z roku 1884 a je umístěna na kvádromě žulovém podstavci z roku 1940. Soubor pěti pískovcových soch před kostelem sv. Václava prohlásilo Ministerstvo kultury ČR v roce 2002 za kulturní památku.

Socha sv. Jana Nepomuckého

S 49°40'2,854"; V 15°24'16,711"

Socha sv. Jana Nepomuckého pochází z druhé třetiny 18. století. Sv. Jan Nepomucký je oděn v klasickém rouchu klerika, v pravé ruce drží kříž s korpusem Krista, levou ruku má svěšenou podél boku. Jan Nepomucký byl mimo jiné i patronem mostů, proto jeho sochy stávají na mostech nebo předmostích. Také tato socha původně stávala na předmostí na Malé Straně.

Socha sv. Barbory

S 49°40'2,474"; V 15°24'16,695"

Socha sv. Barbory z poloviny 18. století je umístěna na pravé straně schodiště před kostelem sv. Václava. Představuje sochu ženy oděné do bohatě řaseného roucha, pravou ruku má před hrudi a drží v ní kalich, v levé ruce svírá meč.

Socha sv. Floriána

S 49°40'2,596"; V 15°24'16,597"

Socha sv. Floriána patrona hasičů, ochránce před ohněm a povodněmi, je umístěna před kostelem na levé straně schodiště. Pochází z poloviny 18. století, tedy z doby, kdy sv. Florián býval představován s putnou. Tato socha však zpodobňuje vojína s praporem, jak byl zobrazován do roku 1487. Má dopředu nakročenu levou nohu,

suknici nad koleny přepásanou šňůrou s dvěma střapci a ozdobně ohrnuté vysoké boty.

Socha sv. Josefa s Ježíškem

S 49°40'2,791"; V 15°24'16,399"

Socha je umístěna na bohatě zdobeném, odstupňovaném podstavci obdélného půdorysu. Uprostřed přední části jsou dva reliéfní znaky a nad nimi korunka, kraje jsou směrem dopředu zdobeny volutami s akantovými listy. Na podstavci je nasazen hranolový dílek nesoucí vlastní sochu. Spodní část dířku je rozšířena, na bocích a vzadu je zdobena akantovými listy, čelní strana je opatřena kartuší s letopočtem 1724. Nad ní je opět korunka a navrchu profilovaná římsa. Po stranách dířku se nacházejí vázy. Postava sv. Josefa má pravou nohu nakročenu dopředu a přes ramena přehozený plášť. V náručí drží Ježíška, který se levou růčkou dotýká jeho vousů. Socha Pěstouna Páně, patrona církve a řemeslníků a spolupatrona České země byla postavena na náklad tří cechů – kameníků, zedníků a tesařů. Původně stála na náměstí, v roce 1947 byla přestěhována ke hřbitovni zdi a po 50 letech byla vrácena na náměstí.

Městský dům

S 49°40'10,6"; V 15°24'20,2"

Křížek

S 49°39'45,2"; V 15°23'57,0"

Křížek s nápisem „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus“.

Kaplička

S 49°39'00,7"; V 15°24'31,7"

Místní část Závadkovice.

Křížek

S 49°39'02,9"; V 15°24'32,8"

Místní část Závadkovice.

Křížek

S 49°39'25,1"; V 15°24'26,0"

Místní část Závadkovice.

Kamenný křížek

S 49°40'53"; V 15°23'07"

Místní část Žebrákov.

Křížek

S 49°41'00"; V 15°22'59"

Křížek u rybníka v místní části Žebrákov s nápisem „Dobrořeč duše má hospodini...“

Místní část Žebrákov.

Křížek

S 49°41'06"; V 15°22'37"

Místní část Žebrákov.

Kaplička

S 49°41'10"; V 15°22'23"

Kaplička s nápisem „Za ochranu Boží v druhé světové válce postavil František Weingrad 1947“.

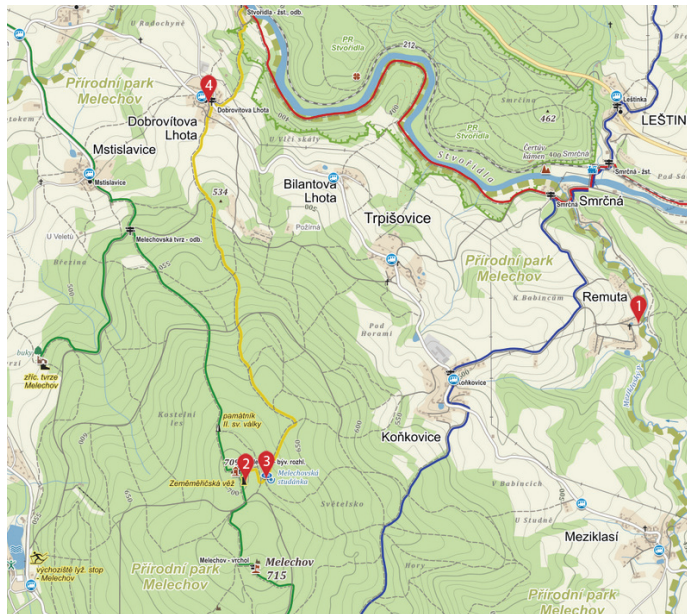
Místní část Žebrákov.

Křížek

S 49°40'40"; V 15°21'57"

Místní část Žebrákov.

Trpišovice

První písemná zmínka o obci Trpišovice pochází z roku 1453. K obci náleží místní části Koňkovice a Dobrovítova Lhota. Najdeme zde například kamenný mostek přes Mezický potok, který byl postaven v druhé polovině 19. století na cestě spojující mlyn Stupník, kde se drtil křemen, se sklárnou sv. Markéty v Koňkovicích. Další zajímavostí je rozhledna Melechov, která se nachází na stejnojmenném vrchu.

Rozhledna Melechov 2

$54^{\circ}38'37''$; $V 15^{\circ}19'03''$

Rozhledna se nachází na vrchu Melechov u Ledče nad Sázavou a byla postavena v polovině 30. let 20. století.

Rozhledna byla původně postavena jako zeměměřičská věž v nadmořské výšce 709 m. n. m. Rozhledna je nižší než okolní les a najdeme ji na severním vrcholu Melechova. Skutečný vrchol Melechova se nachází asi 600 metrů jižním směrem. Jeho nadmořská výška je 715 m. n. m. rozhledna je bohužel trvale nepřístupná.

Místní část Koňkovice.

Kamenný křížek 3

$54^{\circ}38'37''$; $V 15^{\circ}19'14''$

Místní část Koňkovice.

Venkovská usedlost

$54^{\circ}38'57''$; $V 15^{\circ}20'14''$

Místní část Koňkovice.

Křížek

$54^{\circ}39'06''$; $V 15^{\circ}21'08''$

Místní část Koňkovice.

Křížek

$54^{\circ}38'57''$; $V 15^{\circ}20'13''$

Místní část Koňkovice.

Lávka - mostek

549°39'09"; V 15°21'11" / č. ÚSKP: 102227

Kamenný mostek přes Meziklaský potok byl postaven v 2. polovině 19. století na cestě spojující mlýn Stupník, kde se drtil křemen, se sklárnou sv. Markéty v Koňkovicích. Most je jednoobloukový, postavený z lomového kamene, dodatečně zpevněný betonovými panely. Nachází se na okraji lesa, přímo u křižovatky lesních cest.

Místní část Koňkovice.

Křížek

549°39'15"; V 15°19'52"

Místní část Trpišovice.

Křížek

549°39'19"; V 15°19'56"

Křížek s nápisem „Pochválen buď Pan Ježíš Kristus, postaveno Bohu, 1929“.

Místní část Trpišovice.

Kaplička

549°39'52"; V 15°18'58"

Kaplička s letopočtem 1909.

Místní část Dobrovítova Lhota.

Křížek

549°39'52"; V 15°18'58"

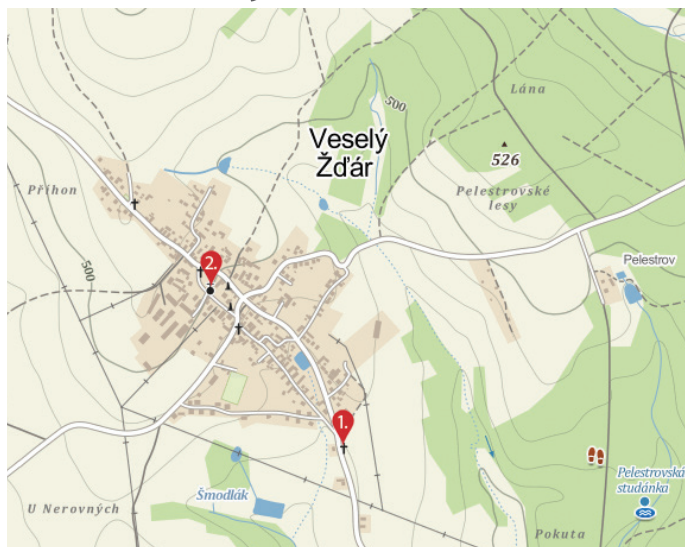
Místní část Dobrovítova Lhota.

Křížek

549°39'53"; V 15°18'55"

Místní část Dobrovítova Lhota.

Veselý Žďár

První doklad o existenci obce Veselý Žďár pochází z roku 1379, kdy nacházíme ve starých listinách jméno „Zdar“. Byl zde tehdy arcibiskupský statek patřící k Herálcí.

Po roce 1420, v době husitských válek, patřil Žďár k Lipnici. Po bitvě na Bílé Hoře byl Žďár konfiskován a připojen k Habrům k majetku francouzského šlechtice Verniera (1636). V letech 1787 – 1848 byl součástí okrouhlického panství. V roce 1876 se obec odloučila od Okrouhlice a opět vzniká samostatná obec. V obci najdeme kapličku sv. Václava, pomníky padlým a několik křížků.

Křížek

S 49°38'04,3"; V 15°31'54,5"

Křížek s letopočtem 1847.

Křížek

S 49°38'18,9"; V 15°31'36,9"

Křížek

S 49°38'24,6"; V 15°31'30,4"

Křížek

S 49°38'31,5"; V 15°31'19,3"

Křížek

S 49°38'50,8"; V 15°30'45,2"

Kamenný křížek s nápisem „Ku cti a chvále Boží věnují manželé Doležalovi z Ves. Žďár 1981“.

Pomník

S 49°38'32,6"; V 15°32'40,9"

Pomník padlých

S 49°38'22,6"; V 15°31'35,9"

Pomník padlým v I. světové válce byl odhalen v roce 1931. V horní části průčelí je vysekán český znak, po pravé straně letopočet 1914 – 1918. Pod znakem je nápis „Památku padlých vojnů věnuje občanstvo“. V dolní části pomníku je umístěna černá deska se zlatými nápisy 17 jmen padlých.

Kaple sv. Václava

S 49°38'22,8"; V 15°31'32,1"

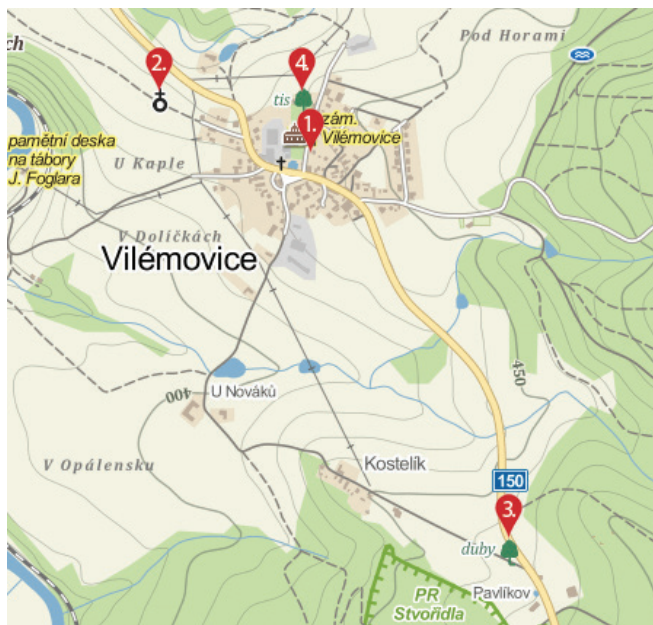
Pod korunami 4 lip stojí kaplička sv. Václava. Lípy byly vysazeny učitelem Werenbergem v roce 1862. Nejstarší z nich, stojící nalevo od kaple, byl v roce 1931 odhadován věk 500 let. Kaple je postavena v románském slohu, rok výstavby není znám. Vchod do kapličky je ze severní strany, k východu a západu má okna. Klenba je křížová a opatřena obyčejnou mramorovanou malbou. V roce 1933 byla kaple z výtěžku sbírky opravena a znovu vysvěcena. Na kapličce je malá vížka, ve které je umístěn zvonek, který ulil R. Matoušek v Brně a nese nápis „Sv. Václav L. P. 1946“. V 18. století byla uváděna jako kaple sv. Jana z Nepomuku, dnes kaple sv. Václava. Na oltáři je obraz patrona české země sv. Václava od neznámého autora.

Pomník svobody

S 49°38'20,3"; V 15°31'37,1"

Pomník byl odhalen v roce 1919 „na paměť osvobození“. Pomník z ulomeného balvanu žuly vysekal místní kameník Jan Krupička. Za pomníkem byla téhož dne vysazena lípa „svobody“. Za II. světové války musel být pomník na rozkaz četnictva odstraněn. Byl rozebrán a uložen v domě s číslem popisným 82 u p. Karla Pechy, kde byl po celou dobu války. V roce 1946 byl opět sestaven.

Vilémovice

Obec Vilémovice je prvně připomínána roku 1406. Na návsi je patrový barokní zámček z let 1743-1746, který byl upraven po požáru roku 1825. Zámek sloužil po roce 1955 jako kulturní dům a po restituci byl opraven a je v soukromém vlastnictví. V zámecké zahradě roste tis červený, považovaný za nejstarší strom střední Evropy. Jeho stáří je odhadováno na 1500-2000 let a obvod kmeně na 310 cm. Západně od obce stojí na návrší barokní kaple sv. Jana Nepomuckého z roku 1627. Na protějším břehu Sázavy se nachází Sluneční zátoka, v letech 1925-1945 místo proslulých táborů oddílu Junáka vedeného spisovatelem Jaroslavem Foglarem (1907-1999), jež připomíná pamětní deska z roku 1997.

Zámek Vilémovice

54°41'15" V 15°19'20" E. ÚSKP: 34937/6-359

Uprostřed obce Vilémovice stojí barokní zámček, postavený v letech 1743–1746 Ignácem Bechyní z Lažan. Jedná se o patrovou stavbu o sedmi osách se středním rizalitem a v něm klenutým vestibulem. Zámek je krytý valbovou střechou. Při požáru v roce 1825 zámek i sousední sýpka vyhořely. Zámek byl brzy majitelem panství opraven. Při opravách byly odstraněny všechny ozdoby z původních barokních omítek. Úpravou dostal novou empírovou fasádu. Jižní a severní okna byla orámována plochými neprofilovanými šambránami. Ze široké chodby valeně klenutého přízemí vede široké schodiště do nově upravených prostor v patře. Dnes slouží zámček kulturním účelům obce. Zámek obklopuje zahrada, v jejíž zadní části se nachází jeden z nejstarších tisů v ČR. Zámek je nemovitou kulturní památkou.

Kaplička

5 49°41'18"; V 15°19'00"

Zvonička

5 49°41'12"; V 15°19'17"

Duby u Pavlíkovi hájenky

5 49°40'38"; V 15°19'49"

Duby u Pavlíkovy hájenky byly vyhlášeny jako památné stromy v roce 1976. Rozmězi stáří dubů se odhaduje na 200 až 400 let.

Tis

5 49°41'18"; V 15°19'20"

Vilémovický tis, památný strom ve Vilémovicích u Ledče, bývá titulován jako nejstarší tis střední Evropy nebo nejstarší strom České republiky. V odborných kruzích je mu ale věnováno méně pozornosti, než některým jiným tisům, takže je jen těžko prokazatelné, nakolik odhady mluvící

o 2000 letech vycházejí z reality a nakolik z pověstí. Není známo, že by byla provedena odborná analýza věku nebo dochovány záznamy, které by toto stáří potvrzovaly. Při odhadech věku starých tisů je třeba brát v potaz, že často pocházejí z 19. století, kdy nebylo známo, že tisy na našem území mohou růst rychleji, než tempem známým ze vzorků z jiných krajů. Tis měří do výšky 14 metrů a roste v zadní části zámeckého parku.

Socha

5 49°41'12"; V 15°19'17"

Socha s letopočtem 1864.

Památník

5 49°41'12"; V 15°19'17"

Památník na návsi nese nápis „František Biza zahynul při náletu ve Vidni narozen 1921 zemřel 1944. VZPOMÍNÁME!“.

Ždírec

Kaplička

5 49°37'40,3"; V 15°38'28,5"

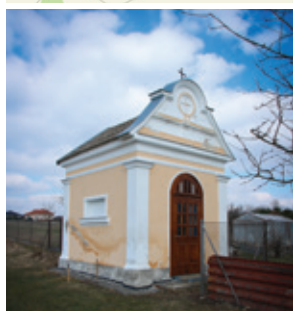
Křížek

5 49°37'52,0"; V 15°38'29,4"

Křížek

5 49°38'20,8"; V 15°38'22,6"

Křížek s nápisem „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus“.

Obec Ždírec se nachází asi 6 km severovýchodně od bývalého okresního města Havlíčkův Brod. První zmínku o obci nalezneme v historických pramenech z roku 1350. V obci najdeme kapličku, dřevěnou zvoničku a a několik křížků.

Zvonička

5 49°37'45,8"; V 15°38'32,2"

Křížek

5 49°37'45,8"; V 15°38'32,2"

Použité zkratky:

č. ÚSKP - číslo památky v Ústředním seznamu kulturních památek ČR

MAS - Místní akční skupina

Poznámky

Navštivte webové stránky o kulturních památkách na území Místní akční skupiny **Královská stezka**.

www.pamatky-venkova.cz

www.kralovska-stezka.cz

*Královská
Stezka*